

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

EXIGENȚELE
ECONOMISIRII
ENERGIEI
ÎN
PROCESUL DEZVOLTĂRII

Numărul 8 ● Vineri 24 februarie 1978

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a participat la adunarea generală a oamenilor muncii
de la Întreprinderea de mașini grele București

„Tot ceea ce s-a realizat în acești doi ani demonstrează realismul planului cincinal, capacitatea creatoare a clasei muncitoare — clasa conducătoare a societății noastre socialiste — care își îndeplinește în cele mai bune condiții misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe drumul socialismului și comunismului, al ridicării bunăstării și fericirii poporului, al întăririi continue a independenței și suveranității patriei noastre socialiste“.

NICOLAE CEAUȘESCU

„Nici o întreprindere nu poate desfășura o activitate normală dacă nu se bazează pe rezultatele muncii proprii, dacă nu-și asigură nu numai producția curentă, ci și dezvoltarea, pe baza creșterii producției, a sporirii venitului net, a ridicării continue a rentabilității economice.“

NICOLAE CEAUȘESCU

SPIRITUL CREATOR, DINAMIC AL POLITICII ECONOMICE A PARTIDULUI

IN ATMOSFERA de puternică angajare a energiilor creatoare ale poporului pentru realizarea amplului program de accelerare a dezvoltării economico-sociale a României, de propulsare mai rapidă a patriei pe culmile înalte ale civilizației socialiste și comuniste, adoptat de Conferința Națională a partidului, în întreaga țară au avut loc adunări generale ale oamenilor muncii. Crearea acestor foruri supreme de conducere colectivă reprezintă o puternică afirmare a democrației noastre muncitorești, a condițiilor și posibilităților pe care le au toți cei ce muncesc de a-și exercita în mod organizat și nemijlocit drepturile și obligațiile ce le revin în calitate de proprietari, producători și beneficiari, de a participa activ la buna gospodărire a întreprinderilor, la autoconducere și autogestiune, la înfăptuirea politicii economice a partidului.

În acest context participarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București se înscrie ca un eveniment cu multiple semnificații: ea reflectă, pe de o parte, grija constantă a secretarului general al partidului pentru modul cum se înfăptuiesc hotărârile Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, pentru adoptarea celor mai potrivite măsuri de impulsare a activității economice, de ridicare a acesteia pe o treaptă calitativ superioară; pe de altă parte, ilustrează importanța deosebită acordată adâncirii democrației noastre socialiste, asigurării participării clasei muncitoare, a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, la activitatea de conducere în domeniul economic, politic și social, perfecționării neconținute a organelor de conducere colectivă. Prezența secretarului general al partidului în această mare citadelă muncitorească evidențiază, în același timp, una din caracteristicile esențiale ale stilului său de lucru: **contactul nemijlocit cu viața, cu realitățile din economie, dialogul permanent și fructuos cu masele, dezbaterile problemelor fundamentale ale dezvoltării societății cu toate categoriile de oameni ai muncii.**

Pătrunsă de un înalt spirit de responsabilitate față de prezentul și viitorul patriei, cuvântarea rostită cu acest prilej de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** este o amplă și pasionantă pledoarie, temeinic argumentată, pentru o mai bună funcționare a organismelor de conducere și a mecanismului economico-financiar, pentru imprimarea unei gândiri economice înaintate în rândurile cadrelor din economie, a maselor largi, pentru raționalitate, pentru transformarea cantității într-o nouă calitate.

CA URMARE a materializării concepției partidului potrivit căreia pentru edificarea noii orânduiri sînt necesare nu numai o puternică dezvoltare a forțelor de producție, lărgirea și consolidarea bazei tehnico-materiale a economiei, dar și adâncirea continuă a demo-

crăției socialiste, a diferitelor sale laturi, dispunem în prezent de un cadru organizatoric propice participării poporului la conducerea activității, punerii în valoare și fructificării ideilor pe care le generează gândirea colectivă. Practica a confirmat justetea măsurilor adoptate de partid, cu un deceniu în urmă, de renunțare la principiul conducerii unice în activitatea economico-socială și de instaurare a principiului conducerii colective, prin înființarea consiliilor oamenilor muncii. O asemenea schimbare a fost determinată de cerințe obiective: oricît de competent ar fi, un om nu poate face față și nu poate rezolva de unul singur în bune condiții problemele multiple cu care sînt confruntate în zilele noastre unitățile economice sau sociale. Evident, în concepția partidului nostru conducerea colectivă nu înseamnă nicidecum o micșorare a răspunderii individuale, o dispersare a acesteia. Munca colectivă, spunea secretarul general al partidului, nu poate înlocui răspunderea personală, tot așa cum răspunderea fiecărui individ nu trebuie să ducă la slăbirea, ci la creșterea răspunderii colective. Tocmai în această îmbinare a răspunderii colective cu răspunderea personală rezidă forța noilor organe de conducere, capacitatea lor de a adopta decizii întemeiate pe criterii de raționalitate.

Cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei noastre naționale impun realizarea unui progres calitativ, a unor indicatori economici superiori, la nivelul dotării tehnice și umane de care dispun întreprinderile. Pentru atingerea acestui obiectiv, pentru accelerarea trecerii de la faza acumulărilor cantitative la o fază nouă, a accentuării laturilor calitative, organelor de conducere colectivă, adunărilor generale le revine sarcina de mare răspundere de a milita în mod consecvent pentru afirmarea cu putere a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, a cunoașterii umane; realizarea integrală a producției fizice, a sortimentelor prevăzute în plan; mobilizarea resurselor de sporire a eficienței economice prin creșterea mai rapidă a productivității muncii, reducerea cheltuielilor, în primul rînd a celor materiale, îmbunătățirea calității produselor. Sînt probleme vitale pentru o economie modernă, de care depinde crearea condițiilor necesare depășirii de către România, într-o perioadă cît mai scurtă, a stadiului de țară în curs de dezvoltare și înscrierii în rîndul țărilor cu un grad mediu de dezvoltare.

SOLUȚIONAREA în practică, în mod științific, revoluționar a problemelor deosebit de complexe și variate pe care le ridică în evoluția sa continuă procesul de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate presupune o analiză atentă și cuprinzătoare a fenomenelor actuale din activitatea economico-socială, scrutarea pătrunzătoare a cerințelor viitorului. Această analiză este o premisă esențială pentru a surprinde și stîmpani tot ceea ce este nou, pozitiv și a înlătura elementele mecanismului economic care stînjesc mersul înainte, se opun progresului, pentru a adopta măsuri de

perfecționare în conformitate cu cerințele cele mai stricte pe care le ridică practica.

Partidului nostru îi este caracteristică hotărîrea nestrămutată cu care luptă împotriva concepțiilor învechite, dogmatice, a rutinei, a tot ceea ce este perimat și nu mai corespunde noilor condiții economico-sociale. Viața a demonstrat că succesele de însemnătate istorică obținute în dezvoltarea economică și în ridicarea nivelului de trai, îndeosebi după Congresul al XI-lea, sînt nemijlocit legate de ideile novatoare, de curajul cu care partidul a promovat noul în toate domeniile de activitate. Cuvîntarea recentă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** reprezintă, din acest punct de vedere, o nouă expresie a consecvenței cu care partidul acționează pentru schimbarea unor mentalități învechite, care se răsfrîng în mod negativ pe planul vieții sociale, pentru înlăturarea a tot ceea ce frînează mersul înainte, pentru găsirea soluțiilor optime de perfecționare și afirmarea noului.

Este cunoscută importanța funcționării normale a mecanismului conducerii economice și financiare pentru rezultatele ce se obțin, pentru eficiența întregii activități. Or, după cum arăta secretarul general al partidului, o serie de elemente concrete demonstrează că perfecționarea acestui mecanism nu a ținut pasul cu dezvoltarea formelor democrației noastre; de fapt, a apărut chiar o anumită neconcordanță între cadrul organizatoric creat, între formele democratice de conducere și mecanismul economico-financiar care mai este prizonierul metodelor vechi, rigide, care nu a asigurat înlăturarea în viață a prevederilor legilor cu privire la planificarea și activitatea financiară a unităților economico-sociale. „Iată de ce, spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, sînt necesare măsuri hotărîte pentru a pune ordine și în acest sector, pentru a ridica mecanismul economic și financiar la nivelul dezvoltării formelor noi de conducere colectivă, pentru a înlătura tot ceea ce nu mai corespunde. Practic, este vorba de a sfărîma mecanismul învechit și a-l înlocui cu un mecanism nou care să țină seama de cerințele progresului rapid al forțelor de producție, de formele conducerii moderne ale activității economico-financiare, de cadrul democratic al autogestionării și autoconducerii întreprinderilor.”

Caracteristica esențială a perfecționărilor preconizate constă în creșterea drepturilor și atribuțiilor economico-financiare ale întreprinderilor și implicit a răspunderii lor pentru elaborarea și realizarea planului, întocmirea și înlăturarea bugetului de venituri și cheltuieli, crearea condițiilor pentru autofinanțare. Conducerea planificată unitară a economiei se va îmbina în acest fel mai bine cu creșterea inițiativei și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii, cu autoconducerea, autofinanțarea și autogestionarea fiecărei unități economice. În aceste condiții întreprinderile vor trebui să ia toate măsurile necesare pentru punerea în valoare a întregului potențial de care dispun, pentru distribuirea optimă a forțelor, asigurarea comenzilor din țară și străinătate și a unei corespondențe totale a producției cu necesitățile sociale, cu posibilitățile de desfacere. Departe de a se limita la rolul de executanți ai unor sarcini prestabilite, de a trece răspunderea pe seama centralei sau a ministerului, întreprinderile trebuie să desfășoare o activitate rentabilă și să-și asigure astfel din venituri proprii nu numai mijloacele necesare producției curente, dar și resursele pentru extinderea și modernizarea acesteia.

Regăsim aici o concepție cu un profund conținut economic, potrivnică unor practici dăunătoare care s-au perpetuat ani de-a rîndul în economie, de justificare și tolerare a rezultatelor nesatisfăcătoare din unele întreprinderi; o concepție care îndeamnă în egală măsură la reflecție și cutezanță în gîndire și acțiune, la valorificarea inițiativei și înțelepciunii colective pentru găsirea soluțiilor optime menite să dinamizeze activitatea întreprinderilor, să ridice nivelul rezultatelor economice.

ÎN ULTIMII ANI au continuat preocupările pentru îmbunătățirea sistemului de indicatori cu care se operează în practică, în așa fel încît acesta să aibă o mai mare putere cognitivă și să permită o cuantificare mai riguroasă a rezultatelor obținute în activitatea economică, a efortului propriu al fiecărei întreprinderi. În acest cadru se înscrie și apropiata renunțare la producția globală ca indicator de bază în planificare și în calcularea retribuției și trecerea la producția netă. Schimbarea are rațiuni economice bine întemeiate, fiind menită să facă inutilă și să elimine goana pentru mărirea artificială, cu orice preț a producției globale, tendința de a consuma materii prime scumpe pentru o producție de tehnicitate scăzută și să stimuleze creativitatea, eforturile pentru obținerea unei producții utile de mare valoare, cu destinație precisă.

Experimentările au demonstrat că indicatorul producția netă, al cărei conținut îl constituie munca vie, valoarea nou creată în activitatea productivă, în societate, este unul din indicatorii cei mai expresivi de eficiență, reflectînd mai bine aportul întreprinderilor la creșterea venitului național. În același timp, după cum s-a arătat în concluziile dezbaterii organizate pe această temă de revista noastră, producția netă cointerează într-o măsură sporită unitățile economice în folosirea rațională a potențialului material și uman, stimulează fabricarea unor produse cu un înalt grad de prelucrare, contribuind la sporirea mai accentuată a productivității muncii și în acest fel și a competitivității produselor pe piața externă.

Aceste calități ale indicatorului stau la baza și a unei alte măsuri avute în vedere, și anume corelarea mai strînsă a creșterii veniturilor tuturor oamenilor muncii de producția netă, de producția fizică. În condițiile menținerii principiilor generale de retribuție, ale asigurării repartiției pe baza unor criterii unice, măsura va avea o importanță deosebită pentru sporirea cointeresării personalului muncitor în desfășurarea la un înalt nivel calitativ a activității economice în unitățile în care lucrează. Și aceasta deoarece cu cît vor fi mai bune rezultatele economice ale întreprinderii, cu cît vor fi mai mari beneficiile realizate, cu atît va spori și partea care revine personalului muncitor, bineînțeles în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate, cu contribuția fiecăruia. În plus, o parte din beneficii va fi acordată în funcție de vechimea în aceeași întreprindere, ceea ce va contribui la reducerea fluctuației forței de muncă, la sporirea interesului pentru ridicarea calificării, pentru îmbunătățirea rezultatelor economice, a atașamentului față de întreprinderea în care lucrează. La toate acestea trebuie adăugat faptul că o serie de activități care în prezent sînt suportate de buget, cum ar fi, de pildă, construcția de locuințe, urmează să fie realizate din mijloacele întreprinderilor. Se creează în acest fel posibilitatea ca unitățile economice și sociale să aibă realmente un rol tot mai important atît în planificarea și realizarea producției, în activitatea financiară, cît și în soluționarea problemelor sociale legate de satisfacerea necesităților celor ce muncesc.

MĂSURILE pentru îmbunătățirea mecanismului economico-financiar sînt o componentă importantă a programului general de dezvoltare economică și socială, de perfecționare a conducerii și planificării unitare a economiei naționale, de adîncire a democrației muncitorești și asigurare a participării poporului la conducerea societății, la progresul neîntrerupt al patriei. Transpunerea lor în viață va solicita eforturi deosebite, un spor de gîndire, de inventivitate. Partidul nostru își exprimă încrederea în capacitatea cadrelor de conducere, a tuturor oamenilor muncii de a fi la înălțimea noilor sarcini, de a realiza un salt revoluționar în activitatea economică, de a grăbi în acest fel mersul înainte al societății noastre.

Stere GIOGA

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

CONSUMUL ENERGETIC — criteriu important de structurare a producției industriale

CRITERIILE care stau la baza structurii producției industriale dețin diferite ponderi în funcție de etapa dezvoltării, de sarcinile concrete ale economiei, precum și de importanța politică și economică a acestora. Aceste criterii au anumite evoluții în funcție de schimbarea condițiilor concrete economice și sociale care apar. Din ansamblul factorilor și principiilor care guvernează politica de structurare a industriei, ca și a altor ramuri economice, se pot detașa o seamă de criterii specifice care își pot pune amprenta într-un mod tot mai evident asupra orientării structurii producției înăuntrul ramurilor industriale. Cel mai concludent exemplu în această privință ni-l oferă **criteriul economisirii resurselor energetice.**

Necesitatea economisirii resurselor energetice

PÎNA LA ÎNCEPUTUL acestui deceniu, în condițiile costului relativ scăzut al resurselor de combustibil și energie, nu se ridicau probleme deosebite în legătură cu necesitatea economisirii acestora. De aceea, o asemenea măsură nici nu figura pe lista unor criterii distincte pentru a fi luate în considerare la proiectarea structurii producției industriale. Ea intra în mod curent în criteriul global privind valorificarea eficientă a resurselor materiale. De la începutul acestui deceniu, însă, datorită creșterii la dimensiuni foarte mari a cererilor de resurse energetice, a intensificării protejării de către țările producătoare și exportatoare de petrol a propriilor lor bogății naționale prin sporirea prețurilor de export, precum și datorită faptului că lumea a devenit conștientă de perspectiva epuizării în mod treptat

a rezervelor de combustibili fosili, problema economisirii resurselor energetice a început să se detașeze ca importanță economică și politică și să devină unul din criteriile cu pondere tot mai ridicată în politicile naționale de orientare și reorientare a structurilor economice și industriale.

În România, economisirea resurselor energetice deține, de mai mulți ani, un loc tot mai însemnat în politica de modificare și îmbunătățire a structurii producției industriale, dată fiind relevanța unor condiții specifice nefavorabile, cum sînt, de exemplu, cele privind: limita rezervelor de petrol și de gaze, condițiile dificile din punct de vedere economic și tehnologic de exploatare a rezervelor de petrol și gaze naturale (care măresc atît necesarul de investiții, cît și costul extracției), sporirea cotelor anuale de import de țiței și de cocs la prețuri ridicate. Întrucît o parte tot mai însemnată din necesarul total de energie primară va trebui importată (în 1980, de exemplu, peste 25%), în condițiile unei sporiri substanțiale a prețurilor, în țara noastră, economisirea combustibilului și energiei devine, alături de alți factori, un criteriu cu pondere în creștere pentru alegerea și orientarea structurii producției industriale. „**Criteriul economiei de combustibil, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, va trebui... să guverneze însă concepția generală a dezvoltării în perspectivă a economiei noastre naționale, principiile pe baza cărora vom acționa pentru profilarea producției de bunuri materiale în concordanță cu realitățile și cerințele epocii noastre.**”¹⁾

Este una din căile de modernizare și de sporire a eficienței structurii producției industriale, ca și a întregii economii naționale. Această orientare devine tot mai necesară

pentru a fi luată în considerare la fundamentarea deciziilor în proiectarea structurilor economice. Subliniindu-se importanța acestei orientări, în monografia elaborată de România asupra problemelor ridicate de necesitatea asigurării cererii de resurse energetice, publicată de O.N.U., în anul 1975, în cadrul schimburilor de informații și idei privind elaborarea și execuția planurilor, programelor și perspectivelor pe termen mediu și lung s-a arătat că **strategia energetică dă, pe lângă orientările adoptate în domeniul materiilor prime de bază, elementele importante de referință pentru proiecția structurilor industriale, determinînd limitarea la strictul necesar a producțiilor energo-intensive și favorizînd dezvoltarea ramurilor și producțiilor ale căror productivități energetice sînt cele mai ridicate.** Evident, în proiectarea structurilor economice, inclusiv a structurilor sectoriale în cadrul industriei, elementele de referință menționate sînt asociate altor considerații de fond, determinate de opțiunile majore ale strategiei economice generale și, în consecință, nu pot fi apreciate ca absolute sau decisive în toate cazurile, ele avînd totuși un rol important, adeseori preponderent în luarea deciziilor.²⁾

¹⁾Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plinara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, Știința din 30 noiembrie 1973. În Decretul nr. 620/1973 cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei se precizează că organele de specialitate, la elaborarea planurilor de dezvoltare economico-socială, trebuie să asigure reorientarea dezvoltării economice prin creșterea cu precădere a ramurilor, subramurilor și produselor care au consumuri energetice reduse și limitarea la strictul necesar a fabricării produselor cu consumuri mari de combustibil.

²⁾Nations Unies, C.E.E., EC.AD (XIII)/R.2/Add.1.9 decembrie 1975.

Modalități concrete de abordare și soluționare a problemei

ABORDAREA problemei economisirii resurselor energetice în raport cu structura industriei trebuie făcută cel puțin din două puncte de vedere : a) căutarea unor soluții potrivit cărora, printr-o mai bună gospodărire a resurselor energetice, să se poată satisface mai bine nevoile structurii planificate a industriei ; b) căutarea unor modalități și a unor instrumente concrete de lucru care să fie folosite la fundamentarea unor decizii privind perfecționarea și modernizarea în perspectivă a structurii producției înăuntrul ramurilor industriale. Pe această linie, un colectiv de cercetători din cadrul Institutului central de cercetări economice a supus investigației următoarele probleme :

a) tendința creșterii producției și a reducerii consumului de surse energetice și rezervele existente în acest domeniu în raport cu posibilitățile economiei noastre și cu tendințele existente pe plan mondial ;

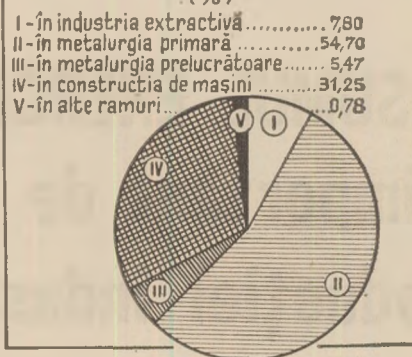
b) locul ocupat de schimbarea structurii producției ramurilor industriale față de alți factori (creșterea producției și evoluția consumurilor specifice energetice) în evoluția consumului total energetic ;

c) influența structurii ramurilor industriale asupra consumului direct și cumulat (direct + indirect) de surse energetice, în comparație cu alte țări și evaluarea în mod corect a conținutului real (total) de surse energetice pentru producția destinată cererii finale (investiții, consum, export, stocuri) ;

d) consumul cumulat de energie pe produse, eficiența exportului unor produse energointensive și adâncirea analizei economice prin luarea în considerare nu numai a consumurilor directe de surse, ci și a celor indirecte, atât la proiectarea structurii producției, cât și, în special, la exportul produselor industriale.

În cadrul acestei problematice supuse investigației, un loc deosebit l-au ocupat problemele privind calculul consumului cumulat de surse energetice pe produse pe toate fazele producției, precum și

CONSUMUL ENERGETIC (tcc) PE FAZE DE FABRICAȚIE LA TRACTORUL U.850M (%)

cele privind rentabilitatea vânzării produselor industriale care încorporează surse energetice cumulate în cantități mari.

Un indicator de apreciere - consumul cumulat

ÎN MAJORITATEA RAMURILOR, în calculele uzuale de eficiență economică a producției, a comerțului exterior, a investițiilor etc. se iau în considerare doar consumurile directe de surse, adică acelea care au loc în ultima fază a producției, nu și cele care au loc în ramurile conexe și în ramurile situate în amonte. Tocmai acest fapt poate să ducă la erori în fundamentarea deciziilor economice pe diferite verigi organizatorice.

Pentru producția destinată oricărei componente a consumului final - investiții, consum neproductiv, export - **trebuie avută în vedere nu numai cantitatea de surse cerută doar pentru stadiul final al producției, ci și pentru cel intermediar, începând de la sursa inițială.** După cum se știe, pentru o anumită producție finală se consumă surse energetice nu numai în faza respectivă de producție, ci și în toate ramurile care livrează produse și semifabricate către această producție, precum și în toate ramurile pe care le aprovizionează, la rindul lor, cu produse și semifabricate ș.a.m.d. Valoarea acestor surse care au fost consumate în fazele anterioare fabricării produselor apare evidențiată în costurile de producție nu ca element distinct, ci prin intermediul materiilor prime, materialelor etc. De aceea, în evidențele curente, la fiecare produs consumul energetic apare mult diminuat comparativ cu situația reală. În același timp,

apar și alte elemente ale costului de producție încărcate cu o cotă ridicată a costului de energie însă neevidențiată ca atare.

Tocmai de la asemenea observații de fond a apărut necesitatea de a studia consumul de surse energetice cu ajutorul balanței legăturilor dintre ramuri. Folosind acest mecanism de calcul s-au putut determina consumul direct și consumul cumulat (direct + indirect) de surse energetice ce revin la o unitate de produs destinat consumului final. Calculând coeficienții cheltuielilor de surse energetice directe și cumulate, clasificându-i în ordinea descrescătoare a mărimii lor și făcând comparație între aceste două categorii de coeficienți, s-au obținut rezultate surprinzătoare :

diferențele între mărimea celor două categorii de consumuri sint foarte ridicate, rapoartele dintre ele ajungând adeseori să fie de 5, de 10 sau chiar de peste 100 ori mai mari.

De aici s-a putut trage concluzia că numai atunci când se ia în considerare consumul cumulat de surse energetice drept criteriu de bază pentru aprecierea gradului de energointensivitate a ramurilor și produselor se poate determina, în mod corect, la nivelul economiei naționale, efortul real din punctul de vedere al necesarului de surse energetice solicitat de sporirea producției destinată oricăreia din categoriile consumului final și, în mod special, a exportului.

Adoptând raționamentul menționat și aplicând această metodologie de calcul la datele oferite de diferitele variante ale balanțelor legăturilor dintre ramuri a fost determinată, în mod concret, **pondera consumului energetic direct, indirect și cumulat (total) pentru producția finală, în totalul resurselor energetice utilizate.** Din aceste calcule a rezultat că consumul indirect de surse energetice în raport cu cel direct are un rol preponderent, iar la unele categorii de componente ale producției finale, un rol aproape exclusiv.

Astfel, **producția destinată investițiilor are un consum de surse energetice în totalul resurselor energetice utilizate nu numai de 0,04% (consum direct), ci un consum cumulat (direct și indirect) de 24,33%, cea destinată fondului de consum nu numai de 9,28%, ci de 43,63%, iar cea destinată exportu-**

lui, nu numai de 7,37%, ci de 26,02%.

În mod concret, din calcule rezultă că printre produsele puternic energointensive la care se realizează consumuri energetice cumulate mari, calculate la 1 000 de lei producție, ce depășesc media pe întreaga economie, se numără îndeosebi :

fonta, feroaliajele, oțelul, îngrășămintele chimice, polietilena, polisterenul, cimentul, varul, piesele turnate din fontă și oțel, aluminiul, pasta de hirtie, cartoanele și altele. Asemenea produse ca și altele asemănătoare ocupă primele locuri în ierarhia produselor energointensive.

Concluzia principală care s-a putut trage din analiza efectuată a fost aceea că o ierarhizare a consumurilor energetice, care să servească la orientarea concretă, în detaliu a structurii producției se poate face numai atunci cînd se ia în considerare consumurile energetice cumulate.

Calculare adecvate în determinarea eficienței exportului de produse energointensive

REZULTATELE obținute pe baza metodologiei oferite de balanța legăturilor dintre ramuri, mai ales cele referitoare la export, sînt afectate de influența diferiților factori cum sînt sistemul intern de prețuri, sistemul de calcul prin folosirea mediilor ș.a. Elementele corespunzătoare ale prețului de cost al produselor evidențiază numai consumul direct de resurse energetice. Consumul indirect este contabilizat pe produse, de obicei prin intermediul materiilor prime. Chiar dacă am încerca să evidențiem conținutul cumulat de resurse energetice pe tona de produs, exprimîndu-l valoric (în prețuri interne), tot s-ar estompa expresivitatea analizei, iar concluziile privind eficiența exportului ar fi deformate, întrucît nu s-ar avea în vedere unele caracteristici ale sistemului de relații valorice și anume : **a)** prețurile interne nu sînt corelate cu cele de pe piața mondială ; **b)** caracterul deficitar al resurselor energetice nu este evidențiat în suficientă măsură prin actualul sistem intern de prețuri ; **c)** sistemul nostru de prețuri nu întotdeauna reflectă în mod sufi-

cient valoarea de întrebuințare a produselor (în cazul resurselor energetice, de exemplu, valoarea lor calorică).

Un calcul de eficiență **corect** trebuie să ia în considerare, într-un anumit fel, asemenea aspecte. De asemenea, el trebuie să țină seama și de faptul că, pe de o parte, un consum sporit de resurse energetice înseamnă în realitate import mărit de astfel de resurse, iar, pe de altă parte, produsele noastre de export, în general, încorporează în mod direct și indirect un consum mare de energie. Semnificația practică pentru economia națională a eficienței exportului unor produse mari consumatoare de resurse energetice ar putea rezulta cu precizie mai mare, în primul rînd, din efectuarea unei analize concrete a consumului cumulat de resurse energetice pe produse, cu aproximarea în unități fizice (de exemplu, în tone echivalent petrol sau în tone combustibil convențional) și, în al doilea rînd, prin luarea în considerare a prețului existent pe piața internațională la resursele energetice și la produsele exportate care fac obiectul analizei.

Problema care se pune pentru România — ca și pentru orice țară importatoare de resurse energetice — este aceea de a vedea,

dacă prin exportul unor produse energointensive are loc o recuperare integrală a valorii resurselor energetice încorporate direct și indirect, precum și a celorlalte resurse consumate.

Acesta este un principiu fundamental al comerțului exterior. Pentru aceasta în anul 1976 au fost efectuate asemenea calcule la cîteva produse reprezentative din industria chimică și a materialelor de construcții, și anume la acelea cunoscute ca fiind energointensive. În anul 1977 calculele au fost extinse la peste 160 de produse de bază din industriile metalurgică și constructoare de mașini, industria lemnului ș.a. În acest scop, pe baza datelor din evidențele unor întreprinderi și centrale industriale, a fost calculat în mod cumulat, pe întregul flux tehnologic al fabricării produselor (de la materia primă inițială pînă la produsul finit destinat exportului) consumul total de combustibil (folosit în scopuri energetice sau ca materie primă) și de energie electrică, transformat în echivalent petrol,

sau în combustibil convențional care revine la o unitate de produs. Din cercetarea efectuată au rezultat cîteva concluzii importante care trebuie avute în vedere la orientarea în perspectivă atît a producției cît și a exportului :

a) la multe produse finale consumul energetic cel mai mare se realizează în fazele primare și în cele intermediare de fabricație. De exemplu, din totalul de 12,8 tone combustibil convențional (tcc) încorporate într-un tractor (U 650 M), 1 tcc provine din consumul realizat în faza extractivă, 7 tcc în metalurgia primară, 0,7 tcc în metalurgia prelucrătoare, 4 tcc în industria construcțiilor de mașini, iar restul în celelalte ramuri. De asemenea, din consumul total de 21 250 tcc pentru producerea unei fabrici de ciment sînt necesare următoarele consumuri energetice : 690 tcc în faza industriei extractive, 12 207 tcc în faza metalurgiei primare, 1 528 tcc în metalurgia prelucrătoare, 6 825 tcc în faza construcției de mașini etc. ;

b) prin intermerdiul unor produse poate avea loc un export important de resurse energetice datorită consumurilor solicitate mai ales în fazele tehnologice anterioare ;

c) la unele produse puternic energointensive, cu un nivel scăzut de prelucrare și complexitate, gradul de acoperire a cheltuielilor cumulate de resurse energetice prin prețul încasat din vânzarea la export a produsului apare foarte scăzut, iar uneori chiar la limită.

Firește, problema ce se ridică este aceea de a căuta pragul sau limita minimă de eficiență a producției și a exportului, legată în primul rînd de sporirea gradului de prelucrare a produselor, iar în al doilea rînd de luare în considerare a consumului cumulat al tuturor resurselor și în special a celor deficitare. Într-adevăr, ridicarea gradului de prelucrare a celor energointensive poate avea o influență favorabilă asupra eficienței folosirii resurselor energetice, cunoscînd faptul că, de regulă, în ramurile și în stadiile prelucrătoare consumul energetic este mult mai redus decît în ramurile extractive și a prelucrărilor primare.

dr. Aurel IANCU

N.R. Într-un număr viitor al revistei se va prezenta metodologia concretă de calcul și unele rezultate la care s-a ajuns în urma studiilor întreprinse la Institutul de economie industrială

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A METALULUI

ÎN LUMINA sarcinilor reieșite din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977, oamenii muncii din industrie desfășoară o largă întrecere socialistă, cu hotărîrea fermă de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, de a spori substanțial producția fizică, în sortimentele planificate, îndeosebi pe seama creșterii productivității muncii, de a ridica eficiența economică a întregii activități. În acest context, printre obiectivele prioritare, se află ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, economisirea riguroasă a resurselor energetice, obținerea pentru fiecare leu cheltuit a

unui volum cât mai mare de producție marfă și a unor beneficii sporite. „Un obiectiv important al planului suplimentar — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională — este creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, realizarea unor produse de mai mare tehnicitate, de calitate superioară. În țara noastră, care importă cea mai mare parte a materiilor prime industriale, această sarcină este esențială pentru modernizarea economiei și ridicarea bunăstării întregului popor“.

Dintr-o tonă de metal — produse de o valoare mai mare

ÎNCHEIND anul 1977 cu realizări remarcabile în îndeplinirea principalilor indicatori de plan (producția globală — 106,2%, producție marfă — 101,7%, productivitatea muncii — 105,9%, exportul — 132,0%), întreprinderea „Steaua roșie“ are de atins în acest an obiective și mai înalte: producția marfă urmează să crească cu 34,2%, iar productivitatea muncii cu 36,1%. De asemenea, cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă urmează să scadă, față de 1977, cu 24,4 lei, iar cele materiale cu 33,5 lei.

Desigur, realizarea acestor sarcini planificate de reducere a costurilor de producție și îndeosebi, a celor materiale, implică nu numai depistarea minuțioasă a rezervelor de gospodărire mai bună a materiilor prime, respectiv a metalului — a cărui pondere reprezintă mai bine de 65% din costuri, — ci și valorificarea într-un grad mai înalt a acestuia, în sensul obținerii unei producții de valoare mai mare din fiecare tonă consumată. De altfel, în acest domeniu, colectivul de muncă al întreprinderii a reușit, în decursul ultimilor ani, să obțină rezultate demne de remarcă (tabelul nr. 1). De menționat că valoarea producției realizată dintr-o tonă de metal a fost, în 1977, cu 3 000 lei mai

mare față de 1976, iar în 1978 urmează să fie mai mare cu 5 400 lei față de cea din anul trecut.

Faptul că, în acest an, va fi înregistrat un salt față de 1977 în ce privește sporirea valorii produselor obținute dintr-o tonă de metal se explică și prin aceea că s-a îmbunătățit substanțial structura producției. Dacă pînă acum întreprinderea producea, îndeosebi, utilaje de construcții și mașini de ridicat, în acest an ea va trece, treptat, la realizarea de aparatură hidraulică, care înglobează mai puțin metal, dar mai multă inteligență tehnică și operațiuni de prelucrare, ceea ce va conferi produselor o valoare mult mai mare. Este vorba de betonierele de 250 l, mult solicitate de beneficiarii interni și externi, care vor fi fabricate într-o nouă concepție, și anume vor fi acționate hidraulic și nu mecanic. Pe lângă faptul că acționarea hidraulică este net superioară celei mecanice, se reduce gabaritul acestora, respectiv greutatea lor specifică.

Pe ce căi se va acționa, în principal, pentru valorificarea superioară a metalului ?

Parametri mai înalți și greutate specifică mai mică

ÎN FUNDAMENTAREA programului de măsuri menite să ducă la o mai bună gospodărire și valorificare a materiilor prime, au fost luate în considerare o serie de

căi care îmbrățișează laturile esențiale ale activității productive. Dintre acestea ne vom opri numai la unele, care și în 1977 și-au dovedit pe deplin eficacitatea.

1 REPROIECTAREA UNOR PRODUSE. Ținîndu-se seama de specificul și de structura producției, o rezervă dintre cele mai importante, hotărîtoare pentru gospodărirea și valorificarea într-un grad mai înalt a metalului, o constituie reproiectarea produselor, care să le confere nu numai caracteristici tehnico-funcționale mai înalte, dar să se soldeze, concomitent, cu mari economii de metal prin micșorarea greutății și gabaritului lor. În 1977 au fost dobîndite pe această linie rezultate deosebite. Iată, în tabelul nr. 2, câteva din produsele reprezentative reproiectate și economiile de metal obținute pe această cale.

Tabelul nr. 1
Dinamica valorii producției obținute dintr-o tonă de metal

1975 = 100		
1976 (realizat)	1977 (realizat)	1978 (plan)
104,3	115,9	136,8

Așadar, la fiecare din produsele reproiectate au rezultat importante reduceri ale greutății nete pe bucată, în condițiile în care și para-

metrii tehnico-funcționali au fost substanțial îmbunătățiți. **Pe întregul an s-a realizat, pe această cale, o economie de metal de 440 tone.** Dezvoltând experiența din 1977, în acest an vor fi reproiectate alte numeroase produse. Astfel, prin reproiectarea betonierei de cădere liberă (BL-250) greutatea acesteia va fi micșorată cu 65 kg. Economii substanțiale de metal se vor înregistra și prin reproiectarea altor produse, cum este, de pildă, betoniera cu acționare hidraulică (BN 250 E), acțiune din care va rezulta o economie de metal, la totalul producției respective, de peste 60 tone în 1978. Preocupările pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor, pentru creșterea performanțelor acestora — în condițiile unui consum din ce în ce mai mic de metal — se oglindesc și în faptul că **ponderea produselor noi și reproiectate va fi în acest an de 34% din totalul producției-marfă, față de 19,5% în 1977.**

2 PROMOVAREA DE TEHNOLOGII NOI. Alături de reproiectare, un alt factor care va determina o mai bună gospodărire și valorificare a metalului îl va constitui **înlocuirea unor tehnologii vechi, cu altele noi, mai perfecționate.** În decursul anilor, în întreprindere au fost înregistrate în această direcție rezultate de seamă. În 1977, de exemplu, prin introducerea planurilor de croire, utilizarea resturilor metalice de la alte produse și reducerea adaosurilor de prelucrare, la betoniere cu cădere liberă (BL 2500) consumul de metal a fost micșorat cu 7,65%.

În domeniul îmbunătățirii tehnologiilor există însă, practic, posibilități nelimitate, ținându-se seama de progresele uriașe ale științei și tehnicii contemporane. De aceea, tehnologii au studiat cu minuțiozitate posibilitățile de perfecționare a executării unor operații, în așa fel încât, paralel cu sporirea productivității muncii și îmbunătățirea calității, să se obțină și însemnate economii de metal. Și aici, unele exemple sînt concludente. Prin modificările tehnologice aduse malaxorului de mortar, greutatea acestuia va fi redusă cu 8 kg pe bucată. La nivelul anului în curs, economia de metal se va ridica la aproape 2 tone. Au fost studiate și posibilitățile de introducere s-au de extindere și a altor tehnologii. Bunăoară, prin introducerea procesului de sudare în mediu CO₂,

se va obține o economie de manoperă și de materiale de 150 mii lei, iar prin introducerea tehnologiei de lepuire a suprafețelor plane a unor repere — de 135 mii lei.

3 UTILIZAREA LARGĂ A ÎNLOCUTORILOR. O a treia direcție prioritară în care va acționa colectivul întreprinderii pentru gospodărirea mai bună a materiilor prime și materialelor o reprezintă **înlocuirea în procesul de fabricație, a unor materiale tradiționale mai scumpe cu altele mai ieftine și de calitate superioară.** În 1977, de pildă, prin înlocuirea unor repere de metal (capac, reductor) de la palane cu material plastic armat din fibre de sticlă s-a economisit, în medie, la fiecare produs, 1 kg de metal.

În acest an folosirea maselor plastice armate cu fibră de sticlă va fi larg extinsă. Este vorba de executarea a cinci repere de la palane, din care va rezulta — după terminarea experimentărilor — o diminuare a balanței de metal de 3 tone. Prin studierea atentă a unor piese din metal au fost identificate noi căi de fabricare a acestora din alte materiale. Prin utilizarea bușelor sinterizate la pompa „G 1“, în locul bușelor de bronz, de exemplu, se va realiza o economie de metal de 3,5 tone pe an.

Calcululele de fundamentare a programului de măsuri privind reducerea costurilor de producție demonstrează că, acționându-se pe aceste direcții principale cu o înaltă responsabilitate pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime și a materialelor, se va obține în acest an o **economie de circa 500 tone de metal, materie primă echivalentă cu realizarea a peste 8 000 palane de 2 tone sau a circa 450 betoniere hidraulice de 250 litri.**

Esențialul — aplicarea la termen a măsurilor preconizate

PROGRAMUL SPECIAL elaborat pentru 1978 privind căile de reducere a costurilor la 1 000 lei producție-marfă, îndeosebi a celor materiale și de obținere a unor produse de valori mai mari dintr-o tonă de metal, cuprinde 28 de măsuri. Neîndoielnic, acest program inițial este susceptibil de îmbunătățiri, ca urmare a propu-

nerilor ce le vor face muncitorii și tehnicienii cu prilejul diferitelor dezbateri fie la locurile lor de muncă, fie pe ansamblul întreprinderii. Fiecare măsură, fundamentată din punct de vedere economic, are termene și responsabilități precise de aplicare.

Important este acum ca **măsurile să fie materializate la scadențele respective și chiar devansate, în așa fel încît efectul în producție să se facă simțit cit mai grabnic.** În 1977 — la programul inițial elaborat la indicațiile consiliului oamenilor muncii — s-au adăugat numeroase alte măsuri, ridicînd numărul acestora la peste 100. Marea lor majoritate au fost înfăptuite la termen; unele însă au fost decalate. De aceea, trăgîndu-se învățămintele cuvenite, este imperios necesar ca, în acest an, în mod sistematic, consiliul oamenilor muncii să analizeze stadiul înfăptuirii măsurilor stabilite, să dovedească o mai mare fermitate

Tabelul nr. 2
Scăderea greutății nete a unor produse prin reproiectare

Denumirea produsului	Greutate netă veche (kg)	Greutate netă nouă (kg)	Diferență de greutate (%)
Agregat de torcretat și transportat betoane	1 800	1 500	16,70
Palan manual cu planetar de 0,5 tf	21	19	9,50
Palan manual cu planetar de 1 tf	29	27	6,90
Palan manual cu planetar de 2 tf	53	49	7,55
Betonieră cu acționare hidraulică cu motor Diesel	783	760	2,94

în aplicarea lor la termen, astfel încît, alături de realizarea sarcinilor cantitative de plan, să se accentueze laturile calitative ale activității — potrivit sarcinilor trasate de Conferința Națională a P.C.R. — pentru ca participarea la întrecerea socialistă a acestui colectiv de oameni ai muncii să se soldeze cu o înaltă eficiență economică.

L. ȚINTEA

Adunările generale în cooperativele agricole de producție

EXPERIENȚE
ÎN
ACTUALITATE

DEZVOLTAREA MAI INTENSĂ A PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE,

factor de consolidare economică a cooperativelor agricole

INTENSIFICAREA și mai accentuată a producției agricole, însoțirea acestui proces de îmbunătățirea substanțială a eficienței economice sînt, în acest an hotărîtor al cincinalului, comandamente și preocupări deosebit de actuale pentru toate unitățile agricole socialiste. Găsindu-se într-un moment crucial, cînd bunele rezultate și dinamica lor ascendentă sînt incontestabile, dar încă nu corespund nivelului condițiilor create și al exigențelor îndreptățite ale societății, agricultura noastră, toate unitățile de producție agricolă trebuie să facă pasul hotărîtor al transformării într-o nouă calitate a acumulărilor cantitative anterioare, spre obținerea de rezultate mult mai semnificative, specifice unei agriculturi moderne, superior dotată cu mijloace tehnico-materiale, specialiști și forță de muncă calificată.

Această concluzie a reieșit cu deosebită pregnanță din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, de la începutul acestei luni. Analiza critică făcută activității desfășurate în agricultură și, în special, soluțiile clare indicate de secretarul general al partidului pentru accelerarea progresului acestei ramuri de bază a economiei naționale sînt un îndreptar deosebit de prețios pentru toți cei ce se ocupă de destinele agriculturii, pentru toți oamenii muncii din această ramură.

În prezent, cînd în toate unitățile agricole se desfășoară adunările generale ale oamenilor muncii, indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu sînt luate drept repere esențiale pentru orientarea activității viitoare, adaptarea lor la condițiile concrete din fiecare unitate fiind baza sigură a valorificării cît mai complete a rezervelor existente.

În acest spirit au decurs și dezbaterile din recenta adunare generală a membrilor operatori din **cooperativa agricolă de producție Stoicânești** (județul Olt), în cadrul căreia, pe lângă relevarea bunelor rezultate obținute pînă în prezent, s-a subliniat mai ales ce trebuie făcut în continuare pentru un progres și mai substanțial în toate sectoarele de activitate din cadrul cooperativei.

Bunele rezultate — incununare a sporirii efortului propriu

DEȘI SITUATĂ într-o zonă în care condițiile naturale de practicare a agriculturii nu sînt dintre cele mai favorabile, rezultatele obținute de-a lungul anilor de această cooperativă au fost și sînt dintre cele mai bune, constituind un exemplu pentru unitățile agricole din zonă și județ și chiar pentru alte cooperative, cu condiții asemănătoare, din alte județe ale țării.

Analizînd experiența cea mai recentă — cea din primii doi ani ai cincinalului actual — se constată că pe fondul unei creșteri continue a producției, **aspectele calitative, de eficiență au trecut pe primul plan**, indicatorii ce măsoară aceste aspecte avînd ritmurile de creștere cele mai mari (tabelul nr. 1). Ca urmare a eforturilor depuse pentru folosirea cît mai judicioasă a resurselor existente, a reducerii continue a cheltuielilor de producție, cooperativa din Stoicânești a ajuns în 1977 să-și **dubleze venitul net** față de 1975, garanție sigură a unor acumulări și posibilități de dezvoltare sporite în anii ce urmează.

La baza acestor rezultate economico-financiare superioare stau creșterile substanțiale ale producțiilor fizice din toate sectoarele de activitate, sporirea considerabilă a randamentelor la hectar și a producțiilor pe cap de animal. Astfel, în primii doi ani ai cincinalului, aici s-au obținut producții medii de grîu de peste 4 500 kg/ha. la

Tabelul nr. 1

Dinamica principalilor indicatori sintetici ai activității C.A.P. Stoicânești în anii 1976—1977

	(1975=100)	
	1976	1977
Producția globală	122,6	130,7
Producția netă	102,8	134,7
Venitul net	126,8	238,7
Cheltuieli la 1 000 lei producție globală	99,3	87,4

porumb peste 4 000 kg/ha și peste 2 500 kg/ha la floarea-soarelui; de asemenea, în 1977, producția medie de lapte pe cap de vacă a depășit 2 700 litri, iar producția de ouă pe găină ouătoare a atins 231 bucăți.

Toate acestea s-au tradus în sporirea cantităților de produse livrate la fondul de stat și a celor valorificate direct pe piață, ceea ce a dus la sporirea veniturilor încasate; pe această bază, au crescut atât posibilitățile de acumulare și dezvoltare, cât și cele de retribuire a membrilor cooperatori.

Astfel, ponderea fondului de acumulare în producția netă depășește 30%, iar retribuirea pe o normă convențională de muncă atinge 60 de lei, ea făcându-se exclusiv în bani. Interdependența dintre rezultatele de producție ale cooperativei și creșterea nivelului de trai al membrilor săi este ilustrată și de faptul că în acești ultimi doi ani, venitul mediu anual pe un cooperator care a lucrat a depășit 12 500 lei.

Calitatea superioară a muncii depuse în ultimul timp de cooperatorii din Stoicânești este oglindită cel mai semnificativ de faptul că **productivitatea muncii a avut rolul hotărâtor în obținerea acestor rezultate**, ea înregistrând o creștere de 57% în 1977 față de 1975. Dar, factorii analizați pînă acum explică doar parțial dezvoltarea cooperativei din ultimii ani. Un factor major al transformărilor petrecute a constat într-o **orientare nouă privind structura de producție** din cadrul cooperativei, dîndu-se prioritate creșterii într-un ritm mai intens sectorului producției animale.

Restructurarea producției și mai deplina utilizare a forței de muncă

ÎNCEPÎND DIN 1975, membrii cooperatori, analizînd resursele de care dispunea cooperativa, au ajuns la concluzia că o creștere economică intensă pe viitor nu o poate asigura decît dezvoltarea mai amplă a sectorului creșterii animalelor. La baza acestei decizii a stat și necesitatea unei mai depline utilizări a forței de muncă, pe linia permanentizării sale,

Dimensiuni ale producției zootehnice la C.A.P. Stoicânești

Tabelul nr. 2

	1975	1976	1977
Dinamica producției globale animale	100,0	179,5	273,3
Ponderea producției animale în totalul producției C.A.P.-ului (%)	20,3	29,7	42,2
Ponderea producției sectorului avicol în totalul producției animale (%)	—	60,0	65,0
Ponderea producției sectorului avicol în totalul producției C.A.P. (%)	—	17,8	27,6
Dinamica producției de ouă (%)	—	100,0	157,1

a creșterii calificării și obținerii de venituri sigure, superioare. Dacă aceasta a constituit una din componentele strategice de bază, tactica realizării acesteia a constat în **înființarea unui complex propriu de creștere a găinilor pentru ouă**, a cărui populare a început chiar din 1975. Din 1976, continuîndu-se creșterea efectivelor, complexul a intrat în producție, furnizînd peste 10 mil. de ouă, iar anul trecut s-a ajuns la capacitatea maximă, constînd dintr-un efectiv de peste 130 mii de păsări (din care peste 55% sînt găini ouătoare) și o producție fizică de peste 16 milioane de ouă.

De subliniat că și celelalte sectoare ale creșterii animalelor (bovinele și ovinele) din cooperativă au avut o evoluție ascendentă, atît ca efectiv și producție specifică, cît și ca sporire a eficienței activității economice. Modificările structurale determinate de această nouă orientare a producției din cooperativa Stoicânești pot fi urmărite în datele prezentate în tabelul nr. 2. Dinamismul noului sector înființat este deosebit de pregnant atît sub raportul producției fizice, al producției globale, cît și al urcării ponderii producției sale în economia globală a cooperativei. Ajungîndu-se încă din 1977 ca ponderea producției animale să depășească 42% din totalul producției cooperativei, există o bază sigură, certă, de atingere și depășire încă la finele cincinalului actual a nivelului orientativ (44 — 45%) al acestui indicator prevăzut pentru cincinalul viitor la nivelul ramurii.

Rezultatele economice ale acestui sector se datorează în primul rînd **tehnologiilor utilizate** — cele de flux industrial, **organizării superioare a producției și a muncii** într-un asemenea complex. Eficiența economică a activității de producție din acest sector este suficient să o ilustrăm prin ponderea foarte înaltă (aproape 40%) a venitului net în cadrul producției

globale avicole. Este semnificativ și faptul că planul producției avicole pe 1977 a fost depășit cu 26%, ceea ce ne arată rezervele ce se pot valorifica superior prin producția animală dintr-o unitate cooperatistă.

Cooperatorii de la Stoicânești sînt conștienți de faptul că mai au încă de depus eforturi notabile pentru a valorifica mai complet și alte resurse existente, în special la producția vegetală, la vacile de lapte și la ovine. Analizînd cu spirit de răspundere și aceste probleme, cărora li se pot găsi soluții pentru obținerea de rezultate superioare față de cele actuale, membrii cooperativei agricole din Stoicânești au hotărît, în adunarea lor generală, să demonstreze practic că au acționat în acest sens, **angajîndu-se să depășească producția globală planificată pentru acest an cu 2 milioane de lei, menținînd strict cota de cheltuieli planificată.**

Așa cum a reieșit din dezbateri, cooperatorii sînt hotărîți să acționeze neabătut, depunînd toate eforturile pentru traducerea în viață a hotărîrilor luate, acționînd în special pe următoarele direcții: respectarea cu strictețe a tehnologiilor și executarea exemplară și la timp a lucrărilor în cîmp; asigurarea unei baze furajere sporite și de calitate, ce va fi valorificată superior mai ales în sectorul creșterii taurinelor, unde se constată unele rămîineri în urmă; economisirea energiei și combustibilului; reducerea cheltuielilor și creșterea eficienței în toate sectoarele de activitate.

Sînt măsuri și angajamente care, sîntem siguri, harnicii cooperatori din Stoicânești le vor îndeplini și chiar le vor depăși, de ele depinzînd bunăstarea lor actuală și cea viitoare, satisfacerea într-un grad mai înalt a nevoilor societății pentru produse agricole de bună calitate.

I. SOARE

Valorificarea cadrului larg

de cooperare economică internațională

O STRATEGIE ACTIVĂ A EXPORTURILOR DE OBIECTIVE ȘI SERVICII INGINEREȘTI

FAVORIZATE de cadrul larg de cooperare economică internațională promovat prin politica externă a țării noastre, **exporturile complexe sub forma obiectivelor economice și lucrărilor de construcții-montaj executate în străinătate au căpătat în ultimii ani o pondere tot mai însemnată în ansamblul schimburilor economice ale României, contribuind substanțial la evoluția dinamică a cooperării economice cu țările în curs de dezvoltare.**

Această formă nouă, superioară de relații economice internaționale contribuie eficient la demarajul industrial și la îmbunătățirea structurii economiei în țările în curs de dezvoltare, prin crearea de noi ramuri și domenii industriale, valorificarea superioară a resurselor naturale și de forță de muncă, promovarea inovației tehnice și organizatorice, formarea de cadre proprii de specialiști, reducerea necesarului de import pentru o gamă importantă de mărfuri industriale, îmbunătățirea nomenclatorului de export, cu efecte pozitive asupra balanței comerciale și de plăți. Pe această cale se îndeplinește și un alt deziderat major al țărilor independente — consolidarea independenței lor economice.

LA SFÎRȘITUL anului 1977, România participa la realizarea programelor de dezvoltare în țări din Asia, Africa și America Latină prin peste 120 de acțiuni de cooperare, din care două treimi le reprezentau construcțiile de obiective economice și livrările de instalații complexe.

Cele trei decenii de dezvoltare socialistă a României, progresul economic înregistrat pe multiple planuri în acest interval istoric, relativ scurt, constituie pentru partenerii noștri comerciali garanții solide privind capacitatea și experiența de a realiza în condițiile specifice ale începutului, utilizând forța de muncă și mijloacele locale, edificarea de obiective economice la înalt nivel tehnic.

Dacă ar fi să luăm numai cifra de 2700 noi capacități de producție care urmează să se realizeze în actualul cincinal, ea vorbește elocvent despre ritmul în care schimbăm geografia economică a țării, despre vocația de constructor ce i se recunoaște azi poporului nostru. Nu este de mirare, deci, că ramurile și sectoarele economiei noastre care au polarizat în ultimele decenii eforturile materiale și de inteligență — cum sînt: construcțiile de mașini, chimia, energetica, dezvoltarea infrastructurii în ansamblu — se regăsesc și printre domeniile cele mai mult antrenate în exporturi complexe. Astfel, prin firmele de comerț exterior Industrialexport și Uzi-

nexport s-au executat ori sînt în curs de execuție instalații energetice în Egipt, Filipine, India și Siria, uzine chimice și petrochimice în Egipt (combinatul de produse sodice de la Alexandria, cel mai mare din Africa), India, Iordania, Iran, Pakistan și Turcia; s-au realizat linii de montaj și fabrici de tractoare în Egipt, Ghana, Iran, fabrici de ciment în Iugoslavia, Liban, Siria, combinate de industrializare a lemnului în Sri-Lanka, Iran, R.P. Congo, fabrici textile în Bangladesh, R.P. Congo, Sudan. Constructorii de mașini din România au instalat linii de montaj vagoane în Brazilia, de autoturisme de teren în Portugalia, de mașini-unelte în Iran și Peru, de aparate de radio în Egipt. Un alt domeniu prestigios al exporturilor noastre complexe îl prezentăm în caseta din pagina alăturată

Caracteristic acestei activități este că pe lângă livrarea unor echipamente de înaltă tehnicitate pe care o presupune aceste exporturi, ele încorporează o marfă deosebit de apreciată — experiența și inteligența tehnică românească. Așa cum arată practica internațională, ca pondere valorică aceste servicii antrenate pot să depășească uneori pe cea a obiectivului propriu zis, contribuind astfel la creșterea eficienței exporturilor complexe în ansamblu. În același timp, utilizarea mate-

rialelor proprii (ciment, fier-beton etc.) în realizarea după proiecte și studii proprii de lucrări de construcții-montaj permite valorificarea acestor materiale de câteva ori mai eficient decît la exportul lor direct.

PRIN reglementarea juridică riguroasă a atribuțiilor și obligațiilor furnizorului general extern, furnizorului general intern, proiectantului general și antreprenorului general extern pentru exporturile complexe, s-au creat premisele reprezentării unitare, specializate pe piața externă a numeroase unități economice: institute de cercetări și proiectări, întreprinderi industriale și de comerț care participă la „pachetul” de mărfuri și servicii încorporate într-un export complex. Funcționarea cu promptitudine și eficiență a acestui mecanism este impusă de însuși modul de angajare comercială a livrărilor complexe, cel mai frecvent prin licitații internaționale. În cazul întreprinderilor noastre de comerț exterior profilate pe livrări de obiective economice și execuția de lucrări de construcții montaj participărilor la licitații ajung pînă la 80% din totalul acțiunilor întreprinse în scopul contractării exporturilor complexe și aceste ponderi sînt în creștere, în concordanță cu tendințele ce se manifestă pe plan mondial în acest domeniu.

Spre deosebire de modalitățile de contractare a exporturilor complexe bazate pe tratative directe cu beneficiarii lucrărilor, activitatea de participare la licitațiile internaționale prezintă unele particularități, din care rezultă importante consecințe, de ordin practic. Astfel, licitațiile prevăd un termen fix de depunere a ofertei, a cărui depășire înseamnă îrosirea tuturor eforturilor de pregătire a ofertei (inclusiv cheltuielile legate de procurarea caietului de sarcini).

De regulă, perioada de la primirea caietului de sarcini — care conține documentația tehnico-economică a obiectivului — pînă la data licitației este foarte scurtă, ridicînd probleme deosebite privind organizarea activității de prospectare a pieții externe.

analiza variantelor tehnologice și tehnico-economice, elaborarea ofertelor tehnice și comerciale etc. Odată depusă oferta, ofertantul nu mai poate modifica valoarea și celelalte condiții tehnice și comerciale de bază. Dacă valoarea ofertei este prea ridicată, aceasta nu este reținută pentru negocieri, iar cheltuielile și efortul ofertantului se înregistrează la pierderi; invers, dacă oferta este subevaluată, vor apărea în mod cert pierderi în perioada de execuție a obiectivului.

Operațiunea critică în cadrul activității de participare la licitațiile internaționale o constituie întocmirea ofertei tehnice interne, care ocupă peste 70% din timpul care se scurge între primirea caletului de sarcini și data licitației (între 2 și 5 luni, în funcție de gradul de dificultate a ofertei). Asigurarea unei succesiuni logice și eficace a operațiunilor în această perioadă reprezintă o problemă organizatorică cheie, uneori deficitară la întreprinderile noastre de comerț exterior.

Creдем că această perioadă ar trebui restructurată, prin reducerea la minimum a operațiilor de rutină și acordarea atenției cuvenite unor probleme esențiale, cum sînt cele privind activitatea de prospectare și informare (tehnică și economico-financiară) în țara de reședință a beneficiarului lucrării, sau de evaluare și de analiză complexă a condițiilor de realizare a obiectivului.

Activitatea de prospectare și de informare este în prezent insuficient organizată; pentru unele lucrări, de

exemplu, la evaluarea ofertei nu au fost cunoscute și luate în calcul taxele vamale pe mașini și utilaje de construcții în țara beneficiarului, impozitele corecte pe cifra de afaceri, nivelul real de salarizare și de productivitate al muncitorilor indigeni etc. La asemenea situații ducе și timpul scurt afectat acestor operații care implică o documentare detaliată, selectarea și interpretarea informațiilor culese.

În încheiere, formulăm unele propuneri pe care le considerăm utile pentru îmbunătățirea activității de participare la licitațiile internaționale, pe linia promovării exporturilor complexe ale țării noastre:

- specializarea întreprinderilor de comerț exterior în participarea la licitații pentru anumite tipuri de obiective, pe anumite zone geografice, în funcție de experiența acumulată;

- constituirea, pe lângă întreprinderile de comerț exterior interesate, a unor comisii de analiză a participării la licitațiile internaționale, care să stabilească necesitatea, oportunitatea și programele de lucru pentru aceste participări;

- constituirea la unele organe centrale — de exemplu, la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și la Ministerul Finanțelor — a unor colective specializate în tehnica participării la licitațiile internaționale, care să dispună și

de bănci de date pe profilul respectiv;

- reducerea duratei de întocmire și creșterea competitivității tehnice a ofertelor, prin constituirea la institutele de proiectare interesate a unor colective specializate în întocmirea ofertelor externe și avizarea ofertelor tehnice în consiliul tehnico-științific al ministerului tutelar, în scopul garantării unei dimensionări optime a instalațiilor și lucrărilor;

- îmbunătățirea activității de evaluare și de verificare a corectitudinii acestei evaluări, prin: normarea unor activități și lucrări de construcții-montaj în străinătate; stabilirea unor nivele minime ale tarifelor și retribuțiilor, precum și ale chiriilor pentru utilaje, în vederea evaluării efortului în valută al părții române; stabilirea unor indicatori de structură și sintetici, specifici fiecărui tip principal de exporturi complexe, care să permită compararea cu obiective similare realizate în țară și în străinătate;

- dotarea întreprinderilor care execută lucrări de construcții-montaj în străinătate cu utilaje de înaltă productivitate, care să contribuie la reducerea costurilor lucrării, la sporirea beneficiului în valută și la creșterea competitivității tehnice și comerciale a ofertelor respective.

dr. Ioan GEORGESCU

O recunoaștere a meritelor constructorilor români

PRIN înființarea în urmă cu 5 ani a întreprinderii de comerț exterior Contransimex, țara noastră se lansa pe piața externă într-un nou domeniu, de vîrf al tehnicii mondiale: construcția de drumuri, autostrăzi, poduri, pasaje denivelate, tunele, canale, porturi, aeroporturi civile, căi ferate, instalații de comunicații etc.

În calitate de furnizor general extern pentru o gamă largă de servicii ingineresti (studii, proiecte, documentații, licențe) și de lucrări de construcții-montaj și instalații din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, Contransimex și-a câștigat un bun renume internațional într-un domeniu în care se prezintă, de regulă, la licitațiile internaționale numai 10-12 țări, printre care: S.U.A., Canada, Italia, R.F.G., Franța și Japonia.

Centrala de construcții căi ferate, principalul furnizor general intern și-a diversificat continuu activitatea, astfel că în prezent, pe lângă servicii ingineresti și-a câștigat valoroase referințe comerciale privind:

- execuția de aeroporturi — piste, platforme, drumuri de acces, aerogări, construcții anexe, instalații de balizaj, de telecomunicații etc. Prin Contransimex s-a executat construcția de piste de aterizare pe aeroportul Yoff-Dakar din Senegal, a cărui recepție a prilejuit elogiase aprecieri ale beneficiarului.

- lucrări complexe în domeniul transportului feroviar — instalarea de linii noi, dublări și electrificări de linii, inclusiv instalațiile fixe aferente, stații și noduri de cale ferată, triaje, poduri, instalații de semnalizare, alte clădiri și construcții feroviare. Dotarea cu instalații de mecanizare și automatizare a stațiilor și triajelor le asigură o funcționare rapidă și sigură. Contransimex a primit comenzi din Grecia pentru elaborarea proiectului de electrificare a unei linii ferate, care se realizează prin Institu-

țului de proiectări căi ferate; a fost precalificată pentru licitații organizate în Algeria și Iran în vederea construcției de căi ferate și ateliere pentru reparații de vagoane;

- construcția de drumuri și poduri, viaducte și pasaje. Constructorii români aplică sisteme constructive și tehnologii noi, care permit o execuție rapidă și de calitate, metode moderne de execuție a fundațiilor și realizări originale în utilizarea betonului precomprimat, a cofrajelor glisante. Dintre lucrările rutiere în curs de execuție amintim șoseaua Tarhuna-Beni Walid (începută în 1975), care va lega orașul Tripoli, capitala

Libiei, de o oază de la marginea deșertului, punct de plecare al caravanelor ce aprovizionează așezările din partea de vest a țării. Faptul că dezvoltarea infrastructurii este hotărâtoare pentru ridicarea economică a unei zone s-a dovedit și în cazul acestei căi rutiere. Concomitent cu înaintarea șoselei în zona predeșertică, de o parte și de alta a ei apar ferme agricole, încep lucrări de irigații care să permită dezvoltarea culturii plantelor și a zootehniei.

Bunul renume câștigat în desfășurarea acestor lucrări de drumuri în Libia, unde utilajele românești de construcții s-au comportat foarte bine, în condițiile dificile de climă și sol, l-au determinat pe partener să încredințeze firmei românești execuția altor tronșoane rutiere. De asemenea, atunci cînd s-a inițiat construcția la Tripoli a unui port pescăresc, buna carte de vizită pe care o câștigaseră pe această piață constructorii români a contribuit la preferința finală a partenerului pentru Contransimex;

- aprecieri deosebite au obținut constructorii români și pentru construcțiile și amenajările portuare executate la Bandar-Shah-pour, în Iran. Pentru calitatea lucrărilor executate și aportului adus la dezvoltarea cooperării economice internaționale, autoritățile iranene au acordat firmei „Contransimex” premiul internațional „Mercurul de aur”.

- în telecomunicații, firma s-a impus prin asistența tehnică acordată la lucrări de inginerie, proiectări precum și la punerea în funcțiune a centralelor telefonice automate românești livrate în Algeria și Grecia.

De remarcat că toate aceste obiective economice executate în străinătate antrenează în mod necesar prestarea complementară de servicii ingineresti (cercetare, proiectare, know-how, cesiune de licențe), asistență tehnică și servicii.

Calitatea deosebită a serviciilor ingineresti executate prin Contransimex a fost evidențiată prin certificatele acordate și aprecierile exprimate de Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor din SUDAN la recepția studiilor și proiectelor tehnice pentru amenajarea de canale navigabile în bazinul Nilului, de Departamentul Iranian al Porturilor și Navigației pentru asistența tehnică acordată, ca și pentru alte studii și proiecte executate.

DE LA 1 MARTIE 1978

RETRIBUȚII MAJORATE PENTRU NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII

ACTIUNEA de majorare a retribuției personalului muncitor, aflată în plină desfășurare, reflectă pregnant politica partidului nostru de ridicare continuă, pe măsura dezvoltării economiei, a standardului de viață al întregului popor, preocuparea pentru perfecționarea formelor de repartitie, pentru legarea tot mai strânsă a veniturilor fiecărui membru al societății de rezultatele obținute în producție, în activitatea socială.

Pînă în prezent aproape 4,5 milioane de oameni ai muncii din 18 ramuri ale economiei naționale au beneficiat de sporirea retribuției. Dintre aceștia peste 700 mii (din 6 ramuri de activitate) s-au bucurat de retribuții sporite cu cîteva luni mai devreme decît era prevăzut inițial, ca urmare a hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la reeșalonarea graficului de majorare a retribuției.

Conform Decretului privind reeșalonarea pe ramuri și activități a majorării retribuției prevăzute pentru etapa I — 1978, de la 1 martie vor beneficia de sporirea

Tabelul nr. 2
Majorarea retribuției tarifare a maistrilor care beneficiază de acordarea în plus a 1-2 clase

Ramura	Rețeaua tarifară	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul retribuției nete în urma majorării		Cîștigul anual suplimentar în 1978 față de 1977 (lei)		
		actuală	majorată	lei	%	Total din care : ca urmare a devansării termenului de majorare	de	
Industria cimentului								
— maistru, gradația bază	Construcții de mașini A	1 920	2 310	390	90	20,3	3 950	395
— maistru, gradația 3	Ciment, siderurgie B	1 920	2 415	495	195	25,8	4 950	495
Industria poligrafică								
— maistru, gradația bază	Poligrafie A	1 839	2 220	381	80	20,7	3 810	762
Industria celulozei și hirtiei								
— maistru, gradația 6	Chimie A	2 389	2 895	506	135	21,2	5 060	2 024

Tabelul nr. 1
Creșterea retribuției tarifare la diferite meserii din ramurile industriale în care se aplică majorarea la 1 martie 1978

Ramura și meseria	Categori	Treapta	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul anual suplimentar în 1978 față de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total din care : ca urmare a devansării termenului de majorare	de
Industria materialelor de construcții								
Ceramist-fasonator produse ceramice	5	II	1 639	1 897	258	15,7	2 580	258
Operator lianți — cup-toare lianți	5	II	1 877	2 244	367	19,6	3 670	367
Industria energiei electrice								
Electrician-exploatare centrale și stații electrice	6	III	2 029	2 366	337	16,6	3 370	674
Operator la instalațiile de turbine cu aburi	4	I	1 588	1 856	268	16,9	2 680	536
Industria poligrafică								
Tipăritor-tipar înalt	3	bază	1 468	1 714	246	16,8	2 430	492
Culegător manual	4	II	1 564	1 826	262	19,8	2 620	524
Legător manual-cartonagist	2	bază	1 398	1 632	234	16,7	2 340	468
Industria celulozei și hirtiei								
Operator-fierbător-spălător celuloză	4	bază	1 492	1 765	273	18,3	2 730	1092

retribuției aproximativ 187 mii de oameni ai muncii din industria materialelor de construcții, industria energiei electrice, industria poligrafică și industria celulozei și hirtiei, ramuri de veche tradiție, cu un rol de seamă în valorificarea unor importante resurse de materii prime și energie, necesare susținerii dinamismului economiei românești, precum și în ridicarea nivelului de trai.

În această etapă, retribuția tarifară a personalului muncitor din industria materialelor de construcții crește în medie cu 16,1%, în industria energiei electrice și în industria poligrafică cu 16,5%, iar în industria celulozei și hirtiei cu 17,4%. Termenul de majorare a retribuției a fost devansat cu o lună pentru personalul muncitor din industria materialelor de construcții, cu două luni pentru cel din industria energiei electrice și poligrafice și cu 4 luni în cazul industriei celulozei și hirtiei. Remarcăm faptul că, odată cu majorarea

Maria MOLNAR

Institutul de economie socialistă
(Continuare în pag. 17)

Subiect de reflecție

IMBUNĂTĂȚIREA normelor metodologice de creditare și plăți între unități a devenit, după părerea mea, o problemă de actualitate.

Creditarea unităților pînă la nivelul cîrei de control sau a limitei de creditare determină la un moment dat dificultăți financiare unor colective a căror activitate se desfășoară în condiții corespunzătoare. Așa, de pildă, neonorarea unor facturi de către beneficiarii care au depășit pragul de toleranță și care astfel nu dispun de capacitatea de plată determină inerent transmiterea consecințelor ce derivă dintr-o astfel de situație și partenerului. Practic, în astfel de cazuri, furnizorul, din considerente de ordin subiectiv, este obligat să suporte :

a) dobînzii penalizatoare la împrumut restant pe seama facturilor neincasate în termen de 30 zile. Calcularea și încasarea de penalități pentru nerespectarea disciplinei financiare (care se înregistrează direct în contul de beneficii și pierderi) nu echilibrează costurile afectate de dobînzile penalizatoare ;

b) afectarea nejustificată a capacității de plată (și în această ipoteză apare posibilitatea de penalități) ;

c) consecințele ce derivă din nerealizarea indicatorului producție marfă vîndută și încasată ;

d) costuri a căror materializare nu are corespondent în activitatea de execuție a sarcinilor de plan.

Onorarea de către bancă a unor facturi dintr-un credit cu dobîndă majorată în contul beneficiarului ar asigura prevenirea manifestării întregului pachet de consecințe.

Ovidiu STOIAN

contabil șef
la B.J.A.T.M. Galați

Unități specializate

ÎN VEDEREA realizării indicațiilor de a se cultiva fiecare palmă de pămînt, tot mai mulți săteni sînt dornici să construiască în gospodăria personală o fîntină pentru apa necesară udării plantelor. Cine execută fîntinile în județul Dolj? În principiu I.J.C.L. Craiova și Cooperativa „Constructorul” din aceeași localitate. În fapt niciuna din aceste unități nu angajează decît rareori astfel de lucrări. În această situație se apelează la fîntinari particulari, care nu dispun însă de o dotare tehnică corespunzătoare.

Propun ca unitățile profilate pentru această activitate să fie dotate cu toate utilajele necesare pentru mecanizarea operațiilor săpare și tubare, utilizîndu-se ca platformă auto ; tuburile să fie executate de întreprinderea de prefabricate din beton, la lungimi de 2-4 m, cu diametre diferite, între 250-500 mm în interior; echipa de foraj să fie înzestrată cu toate mecanismele de scos apa manual sau mecanic.

Asemenea unități, care să funcționeze eventual pentru două sau trei județe, atît pentru cetățeni cît și pentru organizațiile cooperatiste sau de stat, ar aduce o contribuție de seamă la extinderea suprafețelor cultivate intensiv și astfel la creșterea producției agricole.

Ion DUGĂEȘESCU
economist — Craiova

ECOURI

Recuperarea zacamintului

REFERINDU-NE la articolul „Creșterea factorului final de recuperare a zăcămintului”, publicat în „Revista economică” nr. 41/1977, aducem la cunoștința redacției următoarele :

Conform indicațiilor date de conducerea superioară de partid și de stat privind descoperirea de noi rezerve de hidrocarburi, mecanizarea și automatizarea operațiilor de foraj de medie și mare adîncime, extracția țiteiului și gazelor etc., ministerului nostru i-au revenit sarcini deosebite. Asimilarea, dotarea și dezvoltarea producției de utilaj petrolier s-a făcut pe bază de concepție proprie, fără a se apela la licențe, valorificînd experiența specialiștilor din industria petrolieră și a celor din întreprinderile furnizoare de utilaj petrolier. În prezent se realizează o gamă completă de instalații de foraj cu acționare diesel hidraulică și diesel-electrică pentru forajul terestru pînă la adîncimi de 8 500-10 000 m.

Parametrii de bază și soluțiile tehnice adoptate, precum și durabilitatea în exploatare, s-au dovedit competitive în confruntarea directă cu instalațiile similare realizate de cele mai renumite firme americane într-o serie de țări cum ar fi Algeria, Brazilia, Argentina, Venezuela, Turcia, Siria, India etc., performanțe recunoscute chiar de constructorii americani care le-au folosit în șantierele petroliere.

Instalațiile de intervenție și probe în producție se realizează într-o gamă variată și anume : IC 5, P 20, F 50. Aceste instalații se echipează cu autoșasiuri aduse din import și din țară. De asemenea, sînt în curs de asimilare instalațiile de intervenție P 32 și F 50 pe autoșasiuri ROMAN 19215. Precizăm că instalațiile sînt realizate și probate pe autoșasiuri SISU (Finlanda) și TATRA (R.S.C.) și că trebuie omologate pe autoșasiu românesc. Pompele de noroi și grupurile motopompă de tipul 2 PN 400-1600 CP și pompele de 5×10 se realizează în mod curent la întreprinderile „1 Mai”-Ploiești și I.U.P. Tirgoviște, conform nivelelor și balanțelor anuale acordate.

Autoșasiurile românești se vor realiza ca prototip în acest an, iar fabricația de serie a instalațiilor P 20 și F 50 va începe din anul 1979.

Ion IOSEFIDE

adjunct al ministrului industriei
construcțiilor de mașini

Automatizare

CONSIDERĂM că preocuparea „Revisitei economice” în legătură cu influența mecanizării și automatizării asupra creșterii productivității muncii și a modului de utilizare a forței de muncă este binevenită (a se vedea și articolul „Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității”, din nr. 44/1977).

Structura organizatorică a întreprinderii noastre este stabilă în conformitate cu legislația în vigoare și cu aprobarea forurilor superioare competente. Reducerea ponderii personalului funcționăresc constituie o preocupare constantă a consiliului oamenilor muncii din întreprindere. Ea se concretizează în orientarea cu prioritate a activității personalului din compartimentele tehnico-funcționale spre activitatea de proiectare produse, tehnologii și capacități, ceea ce poate fi ușor constatat prin examinarea dinamicii structurii personalului TESA. În legătură cu activitatea de informatică, opinia noastră este că dotarea cu un calculator electronic nu înseamnă în mod automat o reducere imediată a efectivelor, aceasta depinzînd de crearea unui sistem integrat de prelucrare automată a datelor cel puțin la nivelul unui subsistem al întreprinderii.

ing. Alexandru BITANG
directorul întreprinderii
de construcții de mașini — Reșița

Contracte

APRECIEM ca foarte oportună ancheta dv. privind încheierea la termen a contractelor economice pentru asigurarea condițiilor necesare realizării planului de producție, respectiv desfacerii producției pentru anul 1978.

Așa cum rezultă și din articol, unitatea noastră a întîrziat emiterea, în totalitate, pentru anul 1978 a contractelor către beneficiari. Principala cauză a întîzierii o constituie emiterea cu întîrziere a repartițiilor de către coordonatorii de balanță ; este cazul, de pildă, al Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri București și al Centralei cimentului București, care nu au emis repartițiile pe sortimente și pe furnizori pînă la data de 9 decembrie 1977.

Nominalizarea la timp a producției la furnizorii producători în funcție de capacitățile de producție și de cererile beneficiarilor are o importanță determinantă în aprovizionarea bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială. Coordonatorii de balanță nu pot emite repartiții decît după întocmirea programelor de fabricație la întreprinderile respective. Ca verigă intermediară, în realizarea acțiunii de încheiere a contractelor cu furnizorii și beneficiarii pentru anul 1978, unitatea noastră a acționat cu operativitate pentru centralizarea necesarului beneficiarilor și depunerea la coordonatori, pentru perfecționarea contractelor în baza repartițiilor primite, cu furnizorii și beneficiarii.

Considerăm că este necesar să se scurteze perioada de întocmire a programelor de fabricație la furnizorii producători, respectiv de emitere a repartițiilor de către coordonatorii de balanță.

N. POPESCU
director al B.J.A.T.M.-Dolj

Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii în dialectica trecerii la o nouă calitate

FUNDAMENTAREA ȘTIINȚIFICĂ A DECIZIILOR ÎN ACTIVITATEA DE CONDUCERE

Un model aplicat la „Hidromecanica”-Brașov pentru stabilirea ordinii de prioritate a reproiectării produselor pe baza analizei tehnice a valorii

ÎN CONDIȚIILE adâncirii caracterului democratic al actului de conducere în unitățile economice și ale accentuării bazei științifice a acestuia, hotărârile și măsurile luate de fiecare colectiv de muncă sînt decisive pentru creșterea eficienței economice, a competitivității produselor noastre, pentru realizarea saltului de la cantitate la calitate.

O deosebită însemnătate principială și practică are, în acest sens, cerința formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „să acordăm mai multă atenție ca pînă acum elaborării măsurilor și hotărârilor, fundamentării deciziilor, la toate nivelurile muncii de conducere, studiind temeinic sectoarele și domeniile de activitate pentru care ne propunem să luăm hotărâri, consecințele imediate și de perspectivă ale deciziilor pe care le adoptăm”.

Ori de cîte ori se pune problema luării unor măsuri sau hotărâri, alegerii unei variante optime din mai multe posibile, stabilirii corecte a priorității problemelor ce trebuie rezolvate în activitatea de conducere, începutul trebuie să-l constituie crearea unui real climat de colaborare muncitorească în consiliul oamenilor muncii, în vederea orientării spre acele variante (probleme sau activități) care pot oferi cele mai mari șanse de ridicare a eficienței economice. Alegerea variantei celei mai avantajoase reprezintă, în cele mai multe cazuri, o problemă de decizie multidimensională în care alternativele luate în considerare sînt modurile posibile de a acționa ale unui colectiv de muncă, iar punctele de vedere din care se analizează alternativele sînt criteriile de decizie la care trebuie să-și spună părerea oamenii uzinei. Însă creșterea autorității cuvîntului muncitoresc în elaborarea (optimizarea) unei decizii impune ca, în exercitarea funcției de conducere, toți membrii consiliului oamenilor muncii să se sprijine pe o bază solidă, pe elementele conducerii științifice, domeniu în care secretarul general al partidului a trasat o serie de direcții principale de acțiune.

În acest sens, pentru a veni în sprijinul reprezentanților oamenilor muncii în organul de conducere colectivă, prezentăm un model de luare a deciziilor în activitatea C.O.M. — model experimentat la întreprinderea „Hidromecanica” din Brașov.

Criterii de stabilire a ordinii de prioritate

Din analiza efectuată la această întreprindere a reieșit că la realizarea sarcinilor de plan referitoare la reducerea costurilor de producție poate contribui substanțial aplicarea analizei tehnice a valorii. Dar reproiectarea pe această bază a produselor existente se extinde pe un interval mai mare de timp, rezultatele contribuind la ridicarea eficienței economice în anii ulteriores efectuării A.V. Întrucît nu este indicat și nici posibil ca toate produsele să fie reproiectate în același timp, s-a pus problema stabilirii unei ordini de prioritate a produselor din fabricația actuală, luînd în calcul — exemplificativ — următoarele criterii de decizie:

- C_1 — ponderea produsului în totalul producției întreprinderii (%);
- C_2 — ritmul mediu anual de creștere (+) sau scădere (—) a fabricației în următorii 3 ani (%);
- C_3 — volumul consumului la materialele de bază (metal) (tone/buc.);

- C_4 — indicele de utilizare a materialului de bază (%);
- C_5 — volumul cheltuielilor la 1 000 lei producție pentru produsul respectiv (lei);
- C_6 — ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție (%);
- C_7 — importanța produselor ca necesitate economico-socială.

Din tabelul nr. 1 reiese faptul că unui produs P_i , privit prin prisma unui anumit criteriu de apreciere a priorității C_j ($j = 1, 2, \dots, 6$), îi corespunde o anumită consecință care poate fi o valoare numerică, o notă sau o apreciere calitativă. Evident, pentru a ne putea pronunța care din cele 6 produse să fie supus analizei valorii, trebuie să alegem varianta care va conduce la cele mai mari avantaje, deci care are utilitatea maximă.

Aici apare dificultatea că varianta optimă pentru unul dintre criterii nu este în același timp optimă și pentru celelalte. În situația cînd toate criteriile sînt exprimate în aceeași unitate de măsură (valoare bănească, fizică etc.), problema este simplă: se adună mărimea consecințelor fiecărui criteriu și se stabilește un criteriu-sumă; care servește la stabilirea ordinii de prioritate. Cînd însă nu putem însuma mărimea consecințelor (în procente, în tone/buc., în lei) și cînd se adaugă și criterii calitative, cum ar fi calitatea produselor, considerente estetice etc., apare necesară găsirea unei unități de apreciere a consecințelor diverselor variante posibile, unitate care să fie comună tuturor criteriilor luate în considerare. Aceasta ne va da posibilitatea să agregăm criteriile într-un criteriu-sinteză.

Etapele de rezolvare a problemei de decizie

Etapa 1: ierarhizarea variantelor în funcție de fiecare criteriu luat separat

În exemplul dat, luarea simultană în considerare a tuturor celor 6 criterii pentru stabilirea priorității în reproiectarea produselor presupune să se aibă în vedere prioritățile determinate pentru fie-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Editura politică, București, 1973 p. 44.

Tabelul nr. 1
Criteriile de apreciere a priorității produselor pentru analiza tehnică a valorii

Denumirea produselor (variantelor)	C_1	C_2	C_3	C_4	C_5	C_6	C_7
P_1	9,70	0	0,039	0,509	622,90	61,50	...
P_2	3,70	+5	0,373	0,786	755,10	57,00	...
P_3	2,90	-5	3,965	0,567	807,40	52,10	...
P_4	1,00	-6	2,110	0,584	737,00	47,00	...
P_5	10,60	+7	3,184	0,658	816,60	58,62	...
P_6	0,20	-8	2,035	0,754	749,20	55,66	...

CONDUCERE · ORGANIZARE

Tabelul nr. 2

	Criteriile de apreciere a priorităților											
	C ₁		C ₂		C ₃		C ₄		C ₅		C ₆	
	CE	U	CE	U	CE	U	CE	U	CE	U	CE	U
Utilitate maximă	10,80	1	+7	1	3,965	1	-0,567	1	816,60	1	61,50	1
Utilitate minimă	0,2	0	-8	0	0,039	0	0,786	0	622,80	0	47,00	0

Tabelul nr. 3

Variante	Utilitățile consecințelor						Suma utilităților
	C ₁	C ₂	C ₃	C ₄	C ₅	C ₆	
P ₃	0,913	0,533	0	0,899	0	1	3,345
P ₄	0,336	0,866	0,084	0	0,683	0,689	2,658
P ₅	0,260	0,200	1	1	0,953	0,352	3,765
P ₂	0,077	0,133	0,529	0,922	0,589	0	2,250
P ₁	1	1	0,801	0,584	1	0,801	5,186
P ₆	0	0	0,508	0,146	0,652	0,597	

Tabelul nr. 4

Variante	Utilități ponderate						Criteriu sinteză
	C ₁	C ₂	C ₃	C ₄	C ₅	C ₆	
P ₁	0,128	0,071	0,000	0,167	0,000	0,175	0,541
P ₂	0,047	0,115	0,016	0,000	0,123	0,121	0,422
P ₃	0,036	0,027	0,180	0,186	0,172	0,062	0,483
P ₄	0,011	0,010	0,098	0,171	0,108	0,000	0,404
P ₅	0,140	0,133	0,149	0,109	0,180	0,140	0,851
P ₆	0,000	0,000	0,094	0,027	0,117	0,104	0,342

Mărimea coeficienților de importanță relativă a criteriilor

	0,140	0,133	0,186	0,186	0,180	0,175
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

paraților după fiecare criteriu, într-o ordine finală din care rezultă următoarea ordine de prioritate a produselor: P₅, P₁, P₁, P₃, P₂, P₆. Dar această ordine finală este optimă numai în cazul în care criteriile au o importanță egală. În situația în care importanța criteriilor luate în considerare nu este egală (adică un criteriu ar putea să fie mai important în raport cu celelalte), se stabilește un coeficient de importanță (o pondere) pentru fiecare criteriu în parte.

Etapa 3 : stabilirea importanței relative a criteriilor de decizie

Evaluarea importanței relative a criteriilor se efectuează asemănător cu estimarea unităților variantelor în funcție de un singur criteriu. Adică, se întocmește o matrice cu criteriile plasate pe orizontală și pe verticală.

	C ₁	C ₂	C ₃	C ₄	C ₅	C ₆	Total puncte	coeficientul de importanță
C ₁		5	4	3	4	5	21	0,140
C ₂	5		3	4	4	4	20	0,133
C ₃	6	7		5	5	5	28	0,186
C ₄	7	6	5		5	5	28	0,186
C ₅	6	6	5	5		5	27	0,180
C ₆	5	6	5	5	5		26	0,173

Total puncte 5n(n-1) = 5·6(6-1) = 150

Aplicând metoda „matricei criteriilor de opțiune” (sau „de selecție”), se compară reciproc, două câte două, toate criteriile și se împart 10 puncte pentru fiecare pereche de criterii. În figură, punctajul mai mare a fost acordat criteriului mai important și a fost trecut la intersecția liniei acestui criteriu cu coloana criteriului mai puțin important. Simetric față de diagonală au fost trecute punctele până la 10.

Pe orizontală se adună numărul total de puncte pe fiecare linie și, în funcție de aceste totaluri, se stabilesc ponderile criteriilor în intervalul (0 ; 1) prin raportarea fiecărui total de pe linie la valoarea maximă de puncte obținute [5n(n-1) = 150 puncte total], în care n = 6 (numărul de criterii).

Etapa 4 : ponderarea utilităților cu mărimea coeficienților de importanță relativă a criteriilor și determinarea variantei optime

În această etapă nu facem altceva decât ponderăm utilitățile din tabelul nr. 3 cu mărimea coeficienților de importanță relativă a criteriilor (vezi tabelul nr. 4).

Mărimea utilităților ponderate din tabelul nr. 4 a fost obținută prin înmulțirea coeficienților de importanță relativă a criteriilor cu mărimea utilităților consecințelor, estimate în tabelul nr. 3. S-au însumat apoi utilitățile ponderate (pe orizontală), obținându-se în final un criteriu-sinteză care ne dă ierarhizarea produselor în funcție de cele 6 criterii luate în considerare. Astfel, ordinea de prioritate a produselor din fabricația existentă ce

Cristea IONIȚĂ

lector la Școala interjudeteană de partid Brașov

Dumitru ȘTEFAN

secretarul comitetului de partid, președintele consiliului oamenilor muncii de la întreprinderea „Hidromecanica”-Brașov

(Continuare în pag. 32)

care criteriu în parte. Pentru ca variantele de produse să poată fi ierarhizate după un criteriu C_j se utilizează o serie de metode bazate pe teoria utilității, care ne ajută să folosim unități comune de apreciere a consecințelor*). Pentru fiecare criteriu selectăm consecințele optime și pesime și încercăm să estimăm utilitățile corespunzătoare prin valori numerice variind între zero (utilitatea minimă) și 1 (utilitatea maximă). În tabelul nr. 2, consecințele extreme sînt notate cu CE, iar utilitatea cu U.

Estimarea celorlalte utilități (valori intermediare) cuprinse între utilitatea minimă și maximă pentru fiecare criteriu în parte se efectuează prin metoda interpolării liniare :

$$U_{ij} = \frac{C_{ij}^{\min} - C_{ij}}{C_{ij}^{\min} - C_{ij}^{\max}}$$

în care : C_{ij}^{min} = mărimea consecinței extreme pentru care s-a apreciat o utilitate minimă ; C_{ij}^{max} = mărimea consecinței extreme pentru care s-a apreciat o utilitate maximă ; C_{ij} = mărimea consecinței intermediare pentru care se dorește determinarea utilității cuprinse între utilitatea minimă și utilitatea maximă.

De exemplu, pentru criteriul „ponderea produsului în totalul producției întreprinderii” — avînd utilitatea maximă (U₅₁ = 10,60 %) egală cu 1 și cea minimă (U₅₁ =

*) Se recurge în acest scop la introducerea funcției utilitate de tipul von Neumann. Vezi Gheorghe Boldur, Procese informaționale și de decizie din economie, Editura științifică, București, 1969.

0,2 %) egală cu zero — prin utilizarea relației de mai sus s-au determinat celelalte utilități intermediare (U_{ij}) cuprinse în ecartul 0-1 ;

$$U_{12} = \frac{0,2 - 9,70}{0,2 - 10,60} = 0,913;$$

$$U_{21} = \frac{0,2 - 3,70}{0,2 - 10,60} = 0,336;$$

$$U_{31} = \frac{0,2 - 2,90}{0,2 - 10,60} = 0,26;$$

$$U_{41} = \frac{0,2 - 1,00}{0,2 - 10,60} = 0,077.$$

Aplicînd această relație și pentru celelalte criterii, s-au obținut valorile din tabelul nr. 3.

Etapa 2 : sintetizarea utilităților după fiecare criteriu într-o ordonare finală

După ce s-au estimat utilitățile tuturor consecințelor, valorile lor sînt trecute într-un tabel (tabelul nr. 3).

Problema de decizie formulată inițial, și anume stabilirea ordinii de prioritate a produselor pentru a fi introduse în analiza tehnică a valorii, s-a transformat în problema găsirii variantei P_i (i = 1, 2, ..., 6) pentru care suma utilităților U(C₁) + ... + U(C₆) să fie maximă.

Ultima coloană din tabelul nr. 3 („suma utilităților”) sintetizează rezultatele com-

4

POLITICA INDUSTRIALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățământului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

OBIECTIVUL PRINCIPAL al strategiei edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism, îl reprezintă dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale, crearea unei economii moderne de tip intensiv, în centrul căreia partidul a așezat industrializarea socialistă.

Industrializarea socialistă reprezintă procesul de creare și dezvoltare planificată de către statul socialist, pe baza proprietății obștești și a tehnicii celei mai înalte și mai eficiente, a marii industrii moderne și, în primul rînd, a industriei grele cu subramurile ei principale, capabile să reorganizeze întreaga economie pe baza marii producții mecanizate și a tehnicii avansate, în vederea asigurării progresului economic rapid, al ridicării nivelului de trai al poporului, protejînd, totodată, în mod corespunzător mediul natural.

Necesitatea industrializării socialiste

1 În primul rînd necesitatea industrializării socialiste decurge, din scopul fundamental al producției socialiste, satisfacerea nevoilor materiale și culturale crescînde ale poporului eliberat de exploatare.

2 Industrializarea socialistă, asigură baza tehnico-materială transformării socialiste a agriculturii, prin electricarea satelor, prin crearea și furnizarea de mașin-unelte pentru lucrarea pămîntului, de îngrășăminte chimice și alte produse industriale care asigură modernizarea agriculturii și sporirea continuă a producției agricole etc.

3 Prin industrializare se asigură repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial, ridicarea economică a județelor și zonelor rămase în urmă, valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale și de muncă ale țării.

4 Pentru țările — între care și România — care au trecut la construirea socialismului, pornind de la un nivel scăzut al dezvoltării forțelor de producție, industrializarea asigură condiții pentru apropierea și egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare cu cel al țărilor socialiste avansate și a celorlalte țări industriale ale lumii.

5 Un rol deosebit de important îl are industrializarea în creșterea cantitativă și calitativă a clasei muncitoare, a ponderii ei în ansamblul producției și, prin aceasta, a rolului ei în societate. Ea duce la creșterea populației urbane, la apariția unor noi orașe și centre industriale, la ridicarea continuă a nivelului tehnic și de cultură al populației.

6 Prin industrializare se asigură independența economică și politică a țării, întărirea capacității de apărare a țării, dezvoltarea și sporirea eficienței relațiilor economice externe.

Industrializarea socialistă se deosebește în esență de cea capitalistă, datorită condițiilor economice și social-politice în cadrul cărora se realizează. În primul rînd, este un proces care se desfășoară planificat, condus de partid și este subordonat țelului suprem al politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al populației. În al doilea rînd, fondurile necesare procesului de industrializare, de construire de noi obiective economice au ca sursă munca proprie a poporului respectiv, acumulările socialiste.

Rolul industrializării în crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ este formată din totalitatea elementelor materiale ale forțelor de producție. Ea cuprinde alături de mijloace de muncă și obiectele muncii și elementele materiale ale științei folosite în producție, formînd **aparatură de producție** al societății pe o anumită treaptă a dezvoltării acesteia.

Fiecare orînduire socială își creează o bază tehnico-materială proprie, superioară vechii orînduiri, plecînd de la nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție în orînduirea anterioară.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, dominantă în toate ramurile economiei naționale, în cadrul căreia rolul conducător revine industriei și se caracterizează printr-un înalt grad de specializare și cooperare în producție: ea trebuie să fie capabilă să valorifice rațional și superior resursele țării, să determine dezvoltarea ascendentă a economiei, să asigure dezvoltarea economică echilibrată a tuturor regiunilor și zonelor țării, ridicarea nivelului de trai al poporului și protecția mediului înconjurător.

Sarcinile în domeniul făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului sînt diferite de la o țară la alta în funcție de nivelul și structura forțelor de producție moștenite, gradul de concentrare a producției, de resursele naturale și condițiile istorice concrete ale dezvoltării. Pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată, cum a fost și România, industrializarea socialistă constituie calea principală de creare și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului.

Planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965 au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, iar cincinalul 1966—1970 a avut rolul de a consolida și dezvolta baza tehnico-materială a noii societăți. În același timp, prin modul cum a conceput procesul de industrializare, partidul nostru și-a adus contribuția la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare a industrializării socialiste.

Cincinalul 1971—1975, primul cincinal al etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism a marcat modificări importante în structura și volumul producției industriale. **Industria a devenit ramura conducătoare a economiei naționale, rol pe care și-l consoli-dează în continuare.** În 1975 producția industrială a României era de 31 de ori mai mare decît în 1938 și de 21 de ori mai mare față de 1950. Ca urmare a ritmului rapid de creștere a producției — de aproape 13% în perioada 1951—1975 — a sporit contribuția industriei la crearea venitului național la 56,2% față de 30,8% în 1938 și 44% în 1950.

În procesul industrializării s-a acordat **prioritate dezvoltării ramurilor industriale** de care depinde înzestrarea tehnică superioară a economiei: industria producătoare de energie electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, industria chimică a căror pondere în totalul industriei a ajuns la peste 57% față de 25,8% în 1950. S-au dezvoltat mai rapid, datorită măsurilor speciale luate, subramurile industriei nemijlocit legate de progresul tehnic contemporan: electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, petrochimia etc. Ritmul de creștere al acestor subramuri a fost în cincinalul 1971—1975 de 2—3 ori mai mare decît cel al creșterii producției industriale în ansamblu.

Concomitent cu dezvoltarea producției de mijloace de producție a crescut și s-a diversificat **producția bunurilor de consum** s-a îmbunătățit repartitia forțelor de producție în profil teritorial, asigurîndu-se o ridicare generală a nivelului de trai și civilizație al poporului.

Congresul al XI-lea și Conferința Națională a partidului din 7—9 decembrie 1977 despre obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării industriei în cincinalul 1976—1980 și orientările generale pentru 1981—1985

CONTINUAREA FERMA a politicii de industrializare socialistă, de accentuare a poziției conducătoare a industriei în ansamblul economiei, de creștere a contribuției la creșterea venitului național, reprezintă **obiectivul principal** al cincinalului 1976—1980 și al orientărilor generale stabilite de Conferința Națională pentru 1981—1985.

Ritmuri înalte de creștere a producției industriale va continua să fie o caracteristică esențială a dezvoltării noastre economice. Rezultatele obținute în primii doi ani ai cincinalului dovedesc justetea orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea, de Programul Partidului Comunist Român.

Producția industrială a crescut în anii 1976—1977 cu un ritm mediu de 11,6%, față de 10% cât se prevăzuse inițial, asigurându-se astfel un spor suplimentar de producție de circa 38 miliarde lei.

Continuându-se politica de dezvoltare mai rapidă a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate și care asigură la un nivel superior **valorificarea resurselor naționale**, industria metalurgiei feroase și a construcțiilor de mașini s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 13% față de 11,8—13,6% prevăzută inițial; industria chimică cu un ritm de 14%, industria materialelor de construcții cu un ritm de 19%. Va continua dezvoltarea în ritm superior a subramurilor de vîrf ale industriei, electronica, electrotehnica, optica, mecanica fină, producția de mașini unelte care vor înregistra creșteri de 2—3 ori mai mari decât în cincinalul trecut. Se dezvoltă, totodată, în ritm superior producția bunurilor de consum. În primii doi ani ai cincinalului, industria ușoară a crescut cu un ritm mediu anual de 11,8%, iar industria alimentară cu un ritm de 10,6% asigurându-se satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor de consum ale populației.

Pe baza succeselor obținute în perioada 1976—1977, a dotării cu mașini și utilaje, a suprafețelor disponibile, a utilizării mai bune a capacităților de producție și a construirii unor noi obiective productive, pe baza punerii în circuit a rezervelor existente în economie, Conferința Națională (din 7—9 decembrie 1977) a aprobat **programul suplimentar** de sporire a producției industriale pe perioada 1978—1980, cu 100—130 miliarde lei, urmînd a se realiza astfel un ritm mediu anual de creștere a producției industriale de 11,5% față de 10,7% cât se prevăzuse în cincinal.

Pentru realizarea obiectivelor cincinalului, a programului suplimentar, sarcina fundamentală constă în concentrarea eforturilor generale asupra laturilor de ordin calitativ ale activității în toate ramurile industriei.

„**Consider necesar** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferința Națională — să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate... Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale“¹⁾. Obiectivele esențiale pentru realizarea

¹⁾Nicolae Ceaușescu „Raport cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului Partidului Comunist Român și la sarcinile de viitor. Ed. politică 1977.

RETRIBUȚII MAJORATE

(Urmare din pag. 12)

retribuțiilor, se îmbunătățesc coeficienții de ierarhizare corespunzător, acțiune prin care se realizează proporții stimulativă între retribuțiile tarifare din diferite ramuri.

O mențiune specială pentru industria cimentului: avînd în vedere atenția care se acordă sporirii producției de ciment, fabricile producătoare trec de la rețeaua Materiale de construcții la Side-rurgie B, astfel încît cei ce muncesc în această ramură se vor bucura de creșteri mari ale retribuției (tabelul nr. 1). Avînd în vedere necesitatea de a îmbunătăți retribuirea maeștrilor, corespun-

zător rolului sporit al acestora în organizarea și conducerea procesului de producție, o mare parte din maeștrii care își desfășoară activitatea în industria cimentului, în industria poligrafică și în industria celulozei și hîrtiei beneficiază de acordarea în plus a unei clase, în cazul maeștrilor cimentisti adăugîndu-se două clase. Prin urmare, retribuția acestora va înregistra sporuri considerabil mai mari decît media fiecărei ramuri (tabelul nr. 2).

Proportional cu majorarea retribuției tarifare, oamenii muncii vor beneficia și de creșterea sporului de vechime precum și a adaosului de acord. De pildă, retribuția tarifară netă a unui electrician-montare și reparații de linii electrice aeriene de înaltă tensiune — cate-

goria 6, treapta III — crește cu 337 lei. La un spor de vechime de 10% și adaos de acord de 5%, cîștigul lunar al acestuia va crește cu 388 lei, din care 34 lei reprezintă creșterea sporului de vechime și 17 lei creșterea adaosului de acord. În aceleași condiții, creșterea cîștigului lunar al unui maeștru — gradația 6 — din industria poligrafică A va însuma 506 lei majorarea retribuției tarifare, 50 lei creșterea sporului de vechime și 25 lei creșterea adaosului de acord, reprezentînd în total 581 lei.

Creșterea accentuată a veniturilor și, pe această cale, a nivelului de trai ridică în fața tuturor oamenilor muncii cerința de a-și spori eforturile în direcția ridicării la un nivel calitativ superior a activității.

Industrializarea socialistă determină schimbări importante în repartitia forței de muncă pe ramuri de activitate. Caracteristica esențială o constituie deplasarea unei părți a forței de muncă din agricultură în ramurile neagricole. În perspectivă, populația ocupată în agricultura țării noastre va scădea, ajungînd în 1980 să reprezinte doar 12—15% din totalul populației ocupate, crescînd în schimb cea din industrie și construcții la peste 50%. Caracteristice pentru actualul cincinal sînt creșterea gradului de pregătire a forței de muncă în concordanță cu cerințele revoluției tehnico-stiințifice și utilizarea la un nivel superior a potențialului uman al țării.

Repartizarea teritorială a industriei va fi în continuu îmbunătățită, urmînd ca pînă în 1980 să se realizeze în toate județele țării o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Obiectivele și orientările generale stabilite de Conferința Națională a partidului pentru perioada 1981—1985 prevăd **continuuarea dezvoltării în ritm înalt a forțelor de producție, repartizarea lor judicioasă pe întregul teritoriu al țării, continuarea cu consecvență a politicii de industrializare socialistă**. Producția industrială va crește în viitorul cincinal cu 55—60% astfel ca pînă în 1985, această ramură să contribuie cu circa 70% la creșterea venitului național.

Dezvoltarea armonioasă și rapidă a industriei și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, va asigura creșterea venitului național la 2.400—2.500 de dolari pe locuitor, pînă în 1985, asigurînd depășirea de către România a stadiului de țară în curs de dezvoltare, trecînd în acela de țară cu o dezvoltare medie. Societatea socialistă se va ridica astfel pe o treaptă superioară de civilizație, nivelul de trai material și spiritual al poporului va crește simțitor, ceea ce va contribui la înflorirea multilaterală a personalității umane.

conf. dr. D. PUGNA

INTREBĂRI :

1. Ce este industrializarea socialistă ?
2. În ce constă necesitatea industrializării socialiste ?
3. Cum definiți baza tehnico-materială a socialismului ?
4. Care sînt principalele caracteristici ale bazei tehnico-materiale a socialismului ?
5. Definiți principalele obiective și sarcini ale dezvoltării industriei românești în cincinalul 1976—1980 ?

SISTEMUL ȘI CALITATEA INDICATORILOR ECONOMICI

CONFERINȚA NAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român din decembrie 1977, a evidențiat cu putere că esențial pentru realizarea sarcinilor complexe, mobilizatoare ce stau în fața poporului în următorii ani ai cincinalului actual este accentuarea laturilor calitative ale întregii activități economice. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului: „Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Numai realizând acest mare salt calitativ revoluționar putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal”.

În realizarea acestui deziderat esențial al dezvoltării actuale și de viitor a țării un rol tot mai mare le revine și indicatorilor economici. Asemenea probleme majore cum sunt: ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor; dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne, concomitent cu folosirea mai rațională a acestora; asigurarea și gospodărirea rațională a combustibililor și energiei; creșterea mai accentuată a productivității muncii, sporirea rapidă a eficienței fondurilor fixe; ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale — direcții principale de acțiune stabilite de Conferința Națională — se găsesc, în multe privințe, dependente și de indicatorii tehnico-economici, de sistemul și calitatea lor. Dar și asemenea fenomene și procese ca: precizia și eficiența deciziilor luate la nivele diferite ale economiei, funcționarea și funcționalitatea mecanismului economic, preocuparea privind fructificarea integrală a avantajelor organizării științifice a producției și a muncii, desfășurarea cu un randament tot mai sporit a cercetării științifice, adâncirea continuă a democrației economice etc., sunt, în mare măsură, influențate și de calitatea datelor primare, care, de regulă, se prezintă sub formă de indicatori și de la care pornește orice act de conducere științifică sau de investigație teoretică.

Înainte de toate, indicatorii economici în condițiile socialismului devin instrumente, mijloace obiectiv necesare pentru realizarea, în mod conștient, a cerințelor legilor economice. Este vorba, prin urmare, de un aspect important al stăpînirii, utilizării, în interesul societății și al membrilor ei, a legilor economice, a avantajelor mecanismului conștient de dirijare a proceselor și fenomenelor economice. De asemenea, se creează condiții necesare ca nu numai societatea în totalitatea sa, dar și fiecare membru al ei să-și poată realiza scopul propus. La aceasta contribuie și faptul esențial, că indicatorii economici în socialism nu mai reflectă forțe necontrolabile determinate de piața concurențială, de mecanismul spontan de reglare a producției, care în societatea capitalistă provoacă crize economice, inflație, ruinări, nesiguranță față de ziua de mâine etc. În socialism, ei devin instrumente din cele mai eficiente nu numai ale creșterii economice, ci și ale ridicării permanente, într-un ritm rapid, a bunăstării fiecărui membru al societății, al unei libertăți și democrații autentice, realizabile și nu formale. Dat fiind aceasta, nu este un lucru întâmplător atenția ce s-a acordat și se acordă, din partea partidului și statului nostru socialist, indicatorilor economici. Secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Trebuie să pornim de la premisa că tot ceea ce se produce și se construiește în țara noastră este parte componentă a produsului social, a avuției naționale și trebuie luat în evidență”¹⁾.

Așadar, rolul și importanța indicatorilor economici sunt incontestabile. Despre aceasta vorbește și funcția calitativ nouă a științei economice în condițiile socialismului — socialismul transformă știința în general, știința economică în special într-un instrument al acțiunii practice — și anume: aceea de a elabora instrumente, metode, soluții concrete necesare în conducerea conștientă a vieții economice, în ideea de a fundamenta optimizarea proceselor economice ce se desfășoară în cadrul procesului de ansamblu al reproducerii sociale.

Cu toate că literatura economică de specialitate s-a preocupat și în trecut de diferitele aspecte ale indicatorilor, totuși, datorită problemelor complexe și multiple ce se ridică în legătură cu indicatorii economici, precum și în raport cu cerințele, nevoile actuale ale economiei, activitatea desfășurată de economiști, în acest domeniu, se cere mult intensificată.

Probleme precum: clasificarea indicatorilor, sistemul lor —

în care accentul să cadă pe indicatorii de eficiență, de calitate, în locul unor indicatori de volum — definirea într-un mod mai profund elaborat — în unele cazuri chiar redefinirea — a unor indicatori economici de maximă sinteză și importanță, factorii care determină perfecționarea indicatorilor, necesitatea și importanța acestei perfecționări, legătura dintre indicatorii economici și științele economice — economie politică, știința conducerii, statistica, economiile de ramură etc. — relația indicator-categorie economică, precum și alte aspecte ce țin de teoria indicatorilor, nu sînt abordate și rezolvate, în toate cazurile, la nivelul cerințelor multiple impuse de etapa actuală de dezvoltare a țării noastre.

Este elocvent în această privință faptul că în timp ce practica și cercetarea economică apelează în permanență la „serviciile” indicatorilor economici, de teoria lor nu se ocupă, în mod cuvenit, nici o ramură a științei economice. De exemplu, în cadrul disciplinei de economie politică a socialismului nu găsim un capitol care să fie consacrat indicatorilor economici, teoriei lor, fără de care — se știe — orice act de conducere conștientă în interesul societății este imposibilă, nemaivorbind de caracterul indispensabil al utilizării efective a acestora în practica economică curentă, de zi cu zi.

Formulată succint, cerința care se afirmă în acest sens — în ultimă instanță — din punctul de vedere al economiei politice a socialismului, are în vedere reflectarea mai adecvată prin intermediul indicatorilor economici a conținutului și cerințelor legilor și categoriilor economice obiective, precum și a sarcinilor planului național unic, în etapa actuală a dezvoltării economico-sociale, și totodată, impulsionează realizării acestora în conformitate cu exigențele unei eficiențe sporite la toate nivelurile activității economice. Aceasta se încadrează în cerința mai largă, generală, privind necesitatea tratării mai ample a teoriei economice — în strînsă legătură cu practica construcției socialiste, a perfecționării continue a mecanismului de funcționare și conducere a acesteia.

Relația indicator — categorie economică

AȘA CUM SE ȘTIE, categoriile economice concrete sînt folosite zi de zi în practica economică, dar acest proces de utilizare conștientă a lor are loc prin intermediul și cu ajutorul indicatorilor economici. Indicatorii și categoriile economice nu sînt, deci, noțiuni identice, existînd între ele deosebiri și condiționări reciproce, așa cum există deosebiri cantitative și calitative „funcționale” între categoriile concrete și cele abstracte. Printre altele, sfera de cuprindere a indicatorilor este mult mai vastă decît cea a categoriilor economice; un indicator poate să se refere la un singur fenomen economic sau la un grup de fenomene economice și procese, dar poate să cuprindă doar o singură trăsătură, o singură latură a unui fenomen economic.

Rezultă că, sistemul indicatorilor economici nu poate să coincidă cu sistemul categoriilor economice, dar, în același timp, gruparea indicatorilor, pe baza diferitelor criterii, în linii generale urmează clasificarea existentă în domeniul categoriilor și legilor economice.

De exemplu, din punct de vedere al sferei de cuprindere pot fi identificați: indicatori micro — și macroeconomici; din punct de vedere al compartimentelor, sferelor principale ale procesului de producere și reproducere a bunurilor materiale avem: indicatorii nevoii sociale, producției sociale și ai resurselor societății; din punct de vedere al dublului aspect al mărfii avem: indicatorii naturali și valorici; o altă grupare a indicatorilor se bazează pe principiul centralismului democratic și ca urmare, are în vedere: indicatorii de directivă (și totodată de bază) — care sînt stabiliți de către organele superioare și îndeplinirea lor este obligatorie — și indicatorii proprii ai unităților economice — care sînt stabiliți de întreprindere sau centrală și sînt utilizați în conducerea internă a unităților economice; o altă grupare are în vedere corelația cantitate-calitate, iar din acest punct de vedere se disting: indicatorii de calitate și de cantitate²⁾.

Se pot stabili, desigur, și alte grupe de indicatori, dar cel mai important lucru este de a se ține cont de o serie de legi-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 9, București, Ed. politică, 1974, pag. 640.

tați, criteriile în formarea și construirea sistemului de indicatori, ca de pildă: faptul că fiecare indicator trebuie să fie cuprins în fiecare grupare, clasificare, deci, un indicator străbate toate grupările, iar aceste grupări, în cadrul sistemului, oglindesc aspecte diferite ale procesului de producere și reproducere a bunurilor materiale; de aceea, o grupare oarecare nu poate suplini o altă grupare etc.

Clasificarea indicatorilor după criterii diferite, și formarea, pe baza acestor criterii, a unor grupe și clase ale indicatorilor presupune, în mod necesar, abordarea lor în toată complexitatea și totodată stabilirea legăturilor dintre diferitele grupe de indicatori, fiind evident faptul că asemenea conexiuni, legături de influențare reciprocă și cauzalitate între acestea există, determinate, în ultimă instanță, de unitatea dialectică a sferelor producției sociale. Astfel, indicatorii macroeconomici se găsesc în strânsă corelație cu cei microeconomici și invers, lucru de care trebuie să se țină cont la elaborarea și perfecționarea lor. Sau indicatorii nevoii sociale, aceștia sînt corelați cu cei ai producției sociale și ai resurselor materiale și umane ale societății. În această privință, în documentele partidului nostru s-a subliniat de nenumărate ori **necesitatea de a se folosi un număr tot mai mare de indicatori fizici, naturali**, în stabilirea sarcinilor de plan și de a realiza planul nu numai din punct de vedere valoric, ci și natural-material, ca producție fizică, sortimentală. Este evident că această necesitate este impusă de faptul că nevoile societății și ale oamenilor trebuie să fie satisfăcute, în ultima instanță, cu valori de întrebuințare, cu mijloace de producție și obiecte de consum fizice, cu bunuri efectiv produse.

O importanță teoretică și practică în abordarea indicatorilor au documentele Conferinței Naționale a partidului, de unde rezultă necesitatea intensificării cercetării științifice și în privința sistemului de indicatori existent, atât la nivelul macro — cât și la cel microeconomic. De exemplu, apar sarcini complexe la nivelul unităților economice în domeniul perfecționării indicatorilor cum sînt: calitatea produselor și a producției, producția realizată la 1000 lei fonduri fixe, productivitatea muncii, exprimată nu numai valoric dar și în unități naturale sau natural-convenționale, reducerea cheltuielilor materiale de producție etc. De asemenea, și în procesul de elaborare și realizare, pe toate treptele organizatorice, a planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării, perfecționarea sistemului de indicatori se impune cu necesitate și se cere **„promovarea”** pe prim plan a **acelor indicatori care să vizeze cu precădere aspectele calitative ale dezvoltării**, cum ar fi de exemplu, indicatorii: **produsul final, producția netă etc.**, în locul unor indicatori care nu stimulează preocuparea pentru eficiență cum este de exemplu indicatorul actual utilizat: producția globală.

Desigur, toate aceste probleme sînt impuse de etapa actuală de dezvoltare a țării, de sarcinile stabilite în domeniul reducerii duratei săptămînii de lucru, de perspectiva intrării țării noastre în rîndurile țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare, de necesitatea satisfacerii cât mai depline și complete a nevoilor membrilor societății noastre, precum și de altele.

Indicatorii economici se găsesc într-un proces permanent de transformare și perfecționare determinat, înainte de toate, de necesitatea de a se pătrunde, în măsură tot mai mare, în esența fenomenelor și proceselor economice și de a le stăpîni, precum și de înscrierea practicii economice pe linia cerințelor și coordonatelor legilor economice obiective. Ei trebuie să oglindească evaluarea cât mai corectă și precisă a realității economice în toată complexitatea și dinamismul legăturilor dintre fenomenele și procesele care o definesc, după cum trebuie să facă dovada unui proces de cunoaștere și elaborare, investit cu rigoare științifică și metodologică. În acest sens, trebuie ținut seama, printre altele, de faptul că elaborarea unui indicator economic se găsește în strînsă dependență, totodată, de sarcinile principale care stau în fața societății, de structura organizatorică a economiei naționale, de metodele și formele de conducere a economiei naționale etc., într-un cuvînt, ei trebuie să răspundă.

Ca urmare, un indicator economic devine, este — după cum s-a arătat — și un instrument pe care-l folosește statul socialist în conducerea conștientă a vieții economice. Și în această calitate, de instrument de conducere, un indicator este supus unor cerințe, rigori, legități ale conducerii conștiente a economiei. Ajungem, așadar, la corelația conținut-formă, la unitatea lor dialectică, în formă specifică, în condițiile socialismului.

Față de orînduirile precedente, bazate pe un mecanism spontan de reglare a vieții economice, în socialism asupra ra-

portului conținut-formă își pune amprenta, în primul rînd, necesitatea obiectivă de a conduce în mod conștient și științific întreaga viață social-economică în conformitate cu cerințele legilor obiective, cu scopul societății socialiste, cu raportul dialectic dintre scopul final și cel imediat al producției etc.

Unor asemenea cerințe obiective ale socialismului, ale etapei actuale de dezvoltare le răspunde și modalitatea de perfecționare a sistemului de indicatori preconizată în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea de mașini grele București și anume că: **„Este, de asemenea, necesar să renunțăm cit mai curînd la noțiunea de producție globală, ca indice esențial în planificare și în calcularea retribuției, trecînd la producția netă ca indicator de bază al planului economic. Vom înlătura în acest fel fuga după creșterea producției globale pe căi artificiale, tendința de a consuma inutil materiale scumpe pentru o producție de tehnicitate redusă, în scopul de a obține o producție globală cit mai mare. Trebuie înțeles că asemenea practici nu aduc nimic societății, dimpotrivă, nu fac decît să consume din ceea ce s-a produs în trecut, dăunînd dezvoltării noastre generale. Să punem la baza dezvoltării noastre, ca indicatori de bază, producția netă, valoarea adăugată — adică ceea ce se produce nou în societate. Numai pe această bază putem asigura atît mijloacele de acumulare, de dezvoltare, cit și mijloacele pentru creșterea bunăstării generale a întregii națiuni. Avem în vedere ca încă de la sfîrșitul acestui trimestru să trecem la noul indicator”**.

Unitate dialectică

INDICATORII ECONOMICI, ca forme obiective ale vieții economice, reflectă un domeniu esențial al vieții materiale a societății: procesul de producere și reproducere a bunurilor materiale. De aceea, cunoașterea lor în mod adecvat de către producătorii și proprietarii bunurilor materiale prezintă o importanță deosebită în etapa actuală de dezvoltare a țării, este o condiție esențială a utilizării conștiente a legilor și categoriilor economice, a formării unui mecanisme conștient de reglare a producției în concordanță cu nevoile societății și ale membrilor ei.

Așadar, în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, cînd se pune problema transformării cantității într-o nouă calitate, nu putem fi indiferenți față de calitatea procesului de reflectare, nu ne putem mulțumi cu o reflectare mai mult sau mai puțin empirică, nesistematică, ci avem nevoie de conștientizarea tot mai pronunțată a procesului de reflectare, de o serie de cunoștințe economice însușite de către fiecare membru al societății în mod sistematic, precum și de o asemenea înțelegere a proceselor și fenomenelor economice care să devină un factor mobilizator în acțiunea noastră de îndeplinire exemplară a sarcinilor de producție la fiecare loc de muncă și întreprindere.

După cum s-a precizat mai sus, o grupă a indicatorilor este compusă din cei naturali (în expresie natural-materială) sau fizici și alți grupă a indicatorilor valorici. Aceștia formează o unitate dialectică, fiecare avînd totodată o sferă foarte precisă de cuprindere.

În opinia noastră, odată cu trecerea treptată spre comunism, categoriile valorice și indicatorii lor nu vor dispărea „fără urmă”, ci vor ceda treptat locul și rolul altor categorii și indicatori pentru a exprima timpul cheltuit în procesul producerii valorilor de întrebuințare. Treptat, se va putea trece de la exprimarea indirectă, cu ajutorul categoriilor valorice, a timpului de muncă socialmente necesar la exprimare directă și, ca urmare, indicatorii valorici se vor transforma în indicatori de timp.

Încă de pe acum există preocupări intense din partea unor economiști, teoreticieni și practicieni, în ceea ce privește investigarea modalităților și căilor de exprimare în mod direct a timpului de muncă cheltuit pentru producerea mărfurilor, ceea ce, practic, va fi realizabil odată cu creșterea, în măsură tot mai mare, a gradului de socializare a producției, cu ștergerea deosebirilor esențiale dintre diferitele munci etc. — preocupări ce se desfășoară în legătură cu studierea acțiunii legii valorii, a prețurilor ș.a.

În general, se impune ca în conformitate cu orientările teoretice și indicațiile practice ale partidului nostru să se manifeste în mai mare măsură, și în acest domeniu, preocuparea pentru perfecționare, pentru concordanță și adaptări operative și eficiente la cerințele actuale, deopotrivă ale teoriei și practicii economice, în scopul sporirii contribuției acestora la realizarea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la comunism a României.

Elisa-Lucia VELOVAN

Francisc KISS

Cluj-Napoca

*) În literatura economică din țara noastră pot fi întîlnite multe grupări, clasificări ale indicatorilor, dintre care menționăm cea cuprinsă în „Schema generală a indicatorilor creșterii economice”, propusă de Emilian Dobrescu în valoroasa sa lucrare „Optimul economiei socialiste”.

OPINII

FUNCȚIA ANTIENTROPICĂ A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI A TEHNOLOGIEI ÎN AGRICULTURĂ (II)

Tendințele coeficientului de conversiune energetică în sistemul agroalimentar

VOM ÎNCEPE, în primul rând, cu subsistemul producției vegetale, care utilizează în proporția cea mai ridicată energia solară, precum și importante cantități de energie fosilă și umană, el constituind și subsistemul primar pentru întregul sistem agroalimentar. Din toate formele de substanță și energie utilizate vom stăruii numai asupra energiei comerciale*), urmînd ca celelalte forme de energie să fie cuantificate ulterior. Potrivit estimărilor, în decurs de patru decenii, diferitele forme de energie comercială prezintă următoarele tendințe :**)

Energia comercială totală și structura acesteia în producția vegetală în perioada 1950—1990

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Total (10 ¹² Kcal)	2,25	7,82	28,88	38,72	76,63	104,72
din care : (în %)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
mașini și utilaje	75,5	70,2	49,0	49,0	32,6	35,2
combustibil	21,3	19,8	10,8	10,8	5,8	6,2
îngrășăminte	3,2	10,0	37,0	37,0	59,4	56,9
pesticide	—	—	3,2	3,2	2,2	1,7

În producția vegetală din țara noastră are loc un intens proces de folosire a energiei fosile, energia umană și cea animală fiind într-o scădere rapidă. Are loc o pătrundere rapidă a

trată, rezultatul final constituindu-l un multiplu de unități energetice. Chiar dacă am lua în calcul și energia umană și cea animală utilizată, raportul este favorabil energiei obținute. Aceasta se datorește în primul rând utilizării energiei solare, precum și a energiei fosile existente în sol. Cu toate acestea, coeficientul de convertibilitate are o tendință descrescîndă pe măsură ce crește cantitatea de energie fosilă utilizată și a schimbării structurii energetice. În condițiile țării noastre, cu resurse interne de minereu de fier, cărbune, petrol și gaze naturale tot mai limitate,

Tabelul nr. 1

tendința acestui coeficient va avea serioase implicații economice. Antrenarea unei cantități mai mari de energie fosilă pentru o unitate de energie biologică vegetală va limita fizic posibi-

Tabelul nr. 2

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în producția vegetală

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Producția vegetală	29,6	55,1	62,2	84,4	134,4	186,2
Consumul de energie comercială	2,25	7,82	28,88	38,72	76,63	104,72
Consumul de energie comercială pentru o unitate de energie vegetală	0,076	0,142	0,464	0,459	0,570	0,562
Coeficientul de convertibilitate	13,5	7,05	2,15	2,18	1,75	1,78

mașinismului și a chimiei, ca principale direcții ale progresului tehnico-științific contemporan. Producția vegetală a crescut în mod continuu, producîndu-se însă o serie de schimbări cantitative în raportul dintre consumul de energie comercială și cantitatea de energie biologică obținută în biomasa vegetală.

Din aceste date (tabelul nr. 2) rezultă o concluzie de primă importanță pentru subiectul abordat și pentru activitatea practică : **producția vegetală acționează antientropic, dintr-o unitate energetică in-**

*) Energia comercială include combustibilul, metalele, furajele, îngrășămintele, pesticidele.

**) Datele referitoare la anii 1980—1990 pot suferi modificări în cazul utilizării altor metode de calcul și mai ales în cazul unor posibile schimbări în tehnica și tehnologiile ce vor fi utilizate în producția vegetală.

litățile de creștere a producției. Din punct de vedere valoric va exista o tendință de continuă creștere a costurilor de producție.

După cum se știe, o altă „mașină vie“ din sistemul agroalimentar o constituie animalele, care transformă energia din biomasa vegetală în energie biologică

animală, în procesul de producție, pe măsura trecerii la sisteme intensive, utilizîndu-se cantități tot mai mari de energie fosilă. Producția animală se obține însă prin transformarea unui multiplu de unități biologice vegetale într-o unitate biologică animală, coeficientul de convertibilitate variînd în funcție de specie, rasă, sistem de exploatare etc. Tendința generală care se manifestă, ca urmare a progresului tehnico-științific, constă în îmbunătățirea coeficientului de convertibilitate. (tabelul nr. 3).

Îmbunătățirea, deși nesemnificativă, se datorește atît schimbării structurii speciilor, cît și folosirii unor rase superioare și extinderii sistemelor de exploatare de tip industrial. Se consumă, totuși, circa 6 unități energetice pentru a obține o unitate biologică animală. Din punctul de vedere al conversiunii energetice, animalele acționează entropic, irosind o importantă cantitate de energie înmagazinată în biomasa vegetală.

Pe măsura creșterii cantității de energie fosilă utilizată în producția vegetală și a sporirii ponderii producției animale în producția agricolă totală, coeficientul de conversiune energetică se înrăutățește. (tabelul nr. 4). Aceasta are serioase implicații în ceea ce privește eficiența consumului energetic, și ameliorarea acestor raporturi necesită soluții integrate (de ordin biologic, tehnic, organizatoric etc.) care să stea la baza unor alternative privind structurile viitoare ale producției de materii prime agricole.

Dezvoltarea economică de ansamblu, schimbarea structurii populației ca urmare a procesului de urbanizare, determină o creștere a gradului de prelucrare a produselor alimentare, proporția produselor care intră direct în consumul uman se reduce considerabil, agricultura devenind din ce în ce mai mult o ramură producătoare de materii prime. Industria alimentară se impune tot mai mult ca o activitate economică indispensabilă ca subsistem al lanțului agroalimentar.

Progresul tehnic realizat de industria

Tabelul nr. 3

Evoluția coeficientului de convertibilitate a producției vegetale în producția animală

	— 10 ¹² Kcal —					
	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Producția animală	3,37	4,96	6,63	9,05	14,97	22,8
Consumul energetic vegetal	19,91	28,50	37,77	51,02	44,41	124,25
Coeficientul de convertibilitate	0,169	0,174	0,176	0,177	0,177	0,184
Consumul de energie vegetală pentru o unitate energie animală	5,91	5,75	5,70	5,64	5,64	5,45

și chimia alimentară a dus la emiterea tezei, potrivit căreia, soluționarea problemei alimentare în țările în curs de dezvoltare, ar putea avea loc nu prin diada producție vegetală — producție animală, ci producție vegetală —

nivel ridicat, cheltuindu-se între 1,3-1,8 unități energetice pentru o unitate energetică de produs agroalimentar.

Dacă la toate acestea adăugăm și consumul energetic menajer pentru prepararea produselor agroalimentare,

dusul alimentar final, reprezenta în 1970 circa 10—11% din consumul energetic în produsul național final. Este greu de apreciat dacă această proporție reprezintă mult sau puțin. Orientativ, putem arăta că ne situăm, ca pondere, la nivelul comparativ cu cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Această comparație, în sine, nu permite însă reflecții utile. În anul 1970, în țara noastră cheltuielile cu alimentația reprezentau circa 50% din totalul cheltuielilor populației, în timp ce în țările dezvoltate această proporție variază între 15—25%. Menținerea acestor tendințe de consumuri energetice, de costuri în general, este de natură să conducă la situația ca în 1990 costul unei rații optime să fie dublu față de 1970. Reducerea ponderii cheltuielilor cu alimentația în totalul

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în producția agricolă totală

	— 10 ¹² Kcal —					
	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Coeficientul de convertibilitate energetică	1,488	1,654	1,033	1,041	1,234	0,913

industrie alimentară. Această teză se bazează pe faptul că randamentul de conversiune a substanțelor vegetale de către industria alimentară este superior conversiunii făcute de animale. Acestei teze i se aduc serioase obiecții, întrucât dieta nu poate fi făcută numai din produse vegetale, fără o serie de aminoacizi conținuți numai în produsele animale.

Industria de prelucrare, deși înnoiește materiile prime, în esență, ele nu creează elemente nutritive noi, în schimb consumă importante cantități de energie. (tabelul nr. 5).

Ca urmare a perfecționării tehnologiilor în industria și chimia alimentară, a schimbării surselor energetice utilizate, s-a îmbunătățit considerabil coeficientul de convertibilitate energetică. Cu toate acestea, nu putem să nu ne oprim asupra faptului că se consumă aproape 4 Kcal pentru o Kcal de produs alimentar. Mai mult: industria alimentară consumă o serie de substanțe energetice epuizabile, din ce în ce mai scumpe și mai rare, cum sînt petrolul și gazele naturale, fiind în același timp și un mare consumator de energie electrică. Ținînd seama de re-

coeficientul de convertibilitate energetică se înrăutățește și mai mult.

Făcînd un calcul final, deși incomplet, privind evoluția coeficientului energetic al întregului sistem agroalimentar din țara noastră, obținem ur-

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în comerțul de produse agroalimentare

	— 10 ¹² Kcal —					
	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Volumul circulației mărfurilor agroalimentare	0,90	2,16	3,88	5,07	6,86	8,31
Consumul de energie	1,24	4,0	6,63	9,19	10,29	11,22
Coeficientul de convertibilitate	0,726	0,540	0,585	0,552	0,667	0,741

mătoarea tendință. (vezi tabelul nr. 7).

Tendința acestor indicatori am putea-o caracteriza ca **ingrijorătoare**. Dacă ea se menține, vom ajunge aproximativ la nivelul actual de convertibilitate din S.U.A., unde, potrivit unor calcule făcute de economiștii americani, cu 10 unități calorice fosile se obține 1 uni-

cheltuielilor populației la circa 25—27% în 1990, nu se poate realiza numai prin creșterea generală a veniturilor, ci este necesară și reducerea costurilor unei rații.

Aceste date comparative privind diferitele niveluri și proporții vin să ne arate dimensiunile problematicei cu care sîntem confrunțați în prezent și cărora va trebui să le facem față în viitor. Nu este vorba numai de raportul dintre resursele materiale și energetice și efectele lor în expresie naturală, ci și de micșorarea lor în expresie valorică. Fără a intra într-o argumentare mai amplă, putem însă conchide că una din problemele fundamentale ale accelerării creșterii economice a țării noastre o constituie reducerea consumului de muncă socială pentru producția agroalimentară. Aceasta se va putea realiza nu numai prin creșterea gradului de utilizare a resurselor, pe baza unui tip de progres tehnic eficient, ci și prin îmbunătățirea sistemului de organizare socială a producției agroalimentare, prin care să se

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în industria alimentară

	— 10 ¹² Kcal —					
	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Producția industriei alimentare	0,82	3,16	5,11	6,64	7,44	8,11
Consumul de energie	16,78	19,4	26,4	26,4	29,57	32,23
Coeficientul de convertibilitate	0,049	0,163	0,219	0,252	0,252	0,252

sursele energetice limitate de care dispune țara noastră, de creșterea prețurilor produselor energetice pe piața internațională, **menținerea la un nivel scăzut a coeficientului de convertibilitate, va pune în viitor serioase probleme privind costurile produselor agroalimentare.**

Orice produs agricol sau produs alimentar prelucrat, nu ajunge la consumator direct, ci prin intermediul comerțului. Pe măsură ce se schimbă structura populației, în sensul creșterii populației urbane, a schimbărilor produse în însăși organizarea agriculturii, consumul direct de produse agroalimentare, fără intermediul comerțului, este din ce în ce mai redus. Între producător și consumator intervine transportul, depozitarea, desfacerea cu amănuntul. Toate aceste activități necesită importante consumuri energetice, fără a se adăuga substanță produselor agroalimentare. (tabelul nr. 6).

Cu toate progresele realizate în comerțul de produse agroalimentare, consumurile energetice se mențin la un

tate biologică de consum alimentar. Cu titlu orientativ, noi ne situăm în prezent aproximativ la nivelul de convertibilitate din Franța¹⁾.

Deși sîntem conștienți că datele pe care le-am prezentat nu măsoară cu

exactitudine fenomenele, nu ne îndoiim asupra tendințelor de pînă acum și a celor viitoare, dacă se vor menține actualele tipuri de progres tehnic în diferitele subsisteme ale sistemului agroalimentar.

Potrivit unor estimări făcute pe baza Balanței legăturilor dintre ramuri, partea de consum energetic pentru pro-

realizeze economii de resurse materiale și umane pe toate verigile sistemului.

D. DUMITRU

1) Vezi: L. Malassis, Representation et evolution du system agro-alimentaire Français; Etude du CNEMA: L'activite agricole et l'energie, No. 404, 408.

ENERGIA ÎN URMĂTOARELE TREI DECENII

CU ACEST TITLU s-au desfășurat în ziua de 17 februarie 1978 lucrările Colectivului de prognoză al Academiei Republicii Socialiste România, condus de prof. dr. Mircea Malița, membru corespondent al Academiei, în colaborare cu Institutul central de cercetări energetice care și-au propus trecerea în revistă a problemelor actuale și de perspectivă ale energiei.

Lucrările ședinței de lucru s-au desfășurat pe următoarele probleme: I — Energia și dezvoltarea; II — Resursele energetice clasice; III — Sursele „noi”; IV — Impactul energeticii; V — Energetica și politica internațională.

Bucurându-se de participarea acad. prof. dr. doc. Ioan Ursu, Președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și a prof. dr. ing. Trandafir Cocărlă, Ministrul Energiei Electrice, lucrările au reunit peste 200 de personalități marcante ale științei și tehnicii românești, prezentându-se alături de un referat introductiv prezentat de conf. dr. ing. Călin Mihăileanu, director general al Institutului central de cercetări energetice, un număr de 24 de comunicări. Dezbaterile au permis cristalizarea ideilor de bază ale căilor de urmat în energetica noastră, precum și aportul hotărâtor al științei și tehnologiei la dezvoltarea acesteia în următorii 30 de ani.

Conceptul de energetică s-a îmbogățit în cursul anilor, de la simpla producere și utilizare rațională a energiei electrice și termice, la aceea de expresie cuprinzătoare a întregii activități economice vizând producția bunurilor materiale cu consum minim de resurse primare.

Însăși prin modul în care comunicările au răspuns problemei aportului energiei în toate ramurile activității materiale, s-a reflectat schimbarea calității noțiunii de energie și noile ei implicații în activitatea umană. În momentul de față resursele energetice primare sînt inegal răspîndite pe glob, consumul acestora prezentînd în timp o tendință de deplasare dinspre statele apusene puternic industrializate spre statele lumii a treia. Astfel, dacă în anul 1950 statele apusene puternic industrializate dețineau cca. 60—70% din consumul mondial de resurse energetice primare, în anul 2000 se prevede că acesta nu va depăși 20—25% în timp ce în această perioadă statele lumii a treia vor evolua de la un consum neglijabil la unul de peste 30%. Această tendință de dispersare relativă a necesităților energetice la scara întregului glob determină și va determina în viitor și mai mult necesitatea unui transfer de energie sub formă prelucrată sau sub formă de resursă primară care, după opiniile specialiștilor, va constitui una din problemele fundamentale ale sfîrșitului de secol. Dilema transportului energiei sub formă finită sau sub forma resursei primare nu a fost încă rezolvată și diferă de la caz la caz, aceasta presupunînd o rezolvare globală de mare anvergură la care omeniirea a rămas pînă în momentul de față corigentă. Criza energiei apare astfel și ca o consecință a relațiilor necorespunzătoare dintre țările consumatoare și țările exportatoare de resurse energetice.

La noi în țară, liniile directoare ale energeticii în contextul crizei mondiale a energiei, care ne-a afectat în calitate de importator de resurse energetice primare, au fost: realizarea ritmului relativ înalt de creștere industrială în anul trecut (12,5% anual) cu un ritm cit mai mic de creștere a consumului de energie (5,4%) fără a afecta calitatea vieții și atragerea în circuitul economic a noi surse de energie.

Prima urgență — economisirea energiei

ÎN CEEA ce privește prima linie directoare de dezvoltare a energeticii, comu-

nicările au reflectat faptul că s-au făcut deja primii pași pentru **eliminarea rispei în procesele tehnologice**, înlocuirea unor procese tehnologice cu consum energetic ridicat, reorientarea activității industriale spre produse obținute cu consum energetic minim, îmbunătățirea activității de irigații, micșorarea consumurilor energetice în agricultură, mărirea randamentului energetic al transporturilor, prin dieselizare și electrificare, precum și remodelarea energetică a urbanizării.

● Astfel, în chimie, dacă în 1970 se consumau pentru obținerea unei tone de produs chimic finit 3,6 tone combustibil convențional, în 1976 acest consum s-a redus la o valoare de numai 1,8—2 tce/t.

● În transporturi, trecerea de la tracțiunea cu abur la tracțiunea diesel a dus o creștere a randamentului de utilizare a combustibilului de cca. 5 ori (de la 6 la 30%), economia de energie obținută fiind echivalentă cu producția de cărbune a R. S. România în ultimii 2,5 ani. Electrificarea transporturilor va îmbunătăți în continuare cifrele menționate.

● Asupra potențialului de economisire a combustibilului primar în **activitățile din agricultură** putem spune că raționalizarea irigațiilor poate reduce cu 25—30% consumurile de energie.

● Urbanistica și o construcție îngrijită a fondului locativ reduc cu 40—50% consumul de energie al construcțiilor, care este reprezentat în măsură covârșitoare de căldura menajeră și de încălzire. Ținînd cont de faptul că din consumul total de energie al unei clădiri repartizat pe întreaga durată de viață a acesteia, 5% este înglobat în construcția propriu-zisă, restul de 95% reprezentînd consumul ulterior de energie în scopuri casnice și pentru încălzire, rezultă că în construcții se pot obține reduceri de 40—50% ale consumului de energie printr-o construcție exigentă, corespunzătoare, și prin asigurarea unei izolații termice eficiente a fondului locativ. Este demn de menționat că investiția suplimentară pentru o izolare adecvată a clădirilor se poate recupera în mai puțin de trei ani pe seama energiei economisite prin reducerea pierderilor.

● Printre măsurile imediate care și-au dovedit pe deplin eficiența energetică a fost și mărirea exigenței față de **întreținerea utilajului tehnologic** în industria republicană, ceea ce a demonstrat o reducere a consumului de energie primară cu cca. 10%.

Noi surse în circuitul economic

A DOUA LINIE DIRECTOARE atragea în circuitul economic a noi surse de energie, reprezintă o necesitate vitală în perspectiva viitorului imediat și în special îndepărtat. În acest sens, în țara noastră vom asista în anii care vin la o adevărată tinerețe a cărbunelui în cadrul căreia în afară de preocupările deja cunoscute de realizare a unei centrale de 1000 MW pe sisturi bituminoase și de aplicare a unor procedee avansate de gazeificare a cărbunilor în zăcămint, se vor studia și posibilitățile de utilizare mai „curată”, nepoluantă a cărbunelui în centralele termoelectrice clasice alcătuite pe baza ciclurilor combinate gaze-abur sau generatoare magnetohidrodinamice cuplate cu cazane clasice, precum și utilizarea industrială a sulfului rezultat în urma procesului de ardere.

Captarea energiei hidro a noi cursuri de apă pe teritoriul țării noastre se va desfășura în deceniile următoare într-un ritm deosebit de înalt, urmînd ca în ultimul deceniu al secolului practic tot potențialul economic amenajabil, de cca. 24 miliarde kWh/an, însumînd contribuția a 855 de hidrocentrale cu o putere instalată de

13 000 MW, să fie valorificat. Aceasta va reprezenta cca. 20% din puterea instalată a sistemului energetic național la acel moment.

Economia țării noastre are mari posibilități în **utilizarea resurselor energetice secundare** ele constituind în momentul de față cea mai mare parte din pierderile de energie pe care le înregistrăm. Inventariînd aceste surse putem spune că cele mai importante sînt: gazele calde rezultate ca deșeu industrial în procese siderurgice și chimice, ape reziduale cu potențial termic mediu și redus, deșeuri de diferite compoziții și stări de agregare. Aciunța de inventariere a resurselor și în special de punere în evidență a metodelor de utilizare a acestora începută odată cu decretul nr. 620/1973 prin alcătuirea de bilanțuri termice în întreprinderi, trebuie continuată cu mult mai multă vigoare, în cadrul dezbaterilor s-a propus chiar înființarea unei biblioteci naționale de bilanțuri reale de referință pe ramuri. Au fost evidențiate direcții deosebit de importante de utilizare a resurselor energetice secundare cu mare dezvoltare în deceniile ce urmează ca: producerea combinată a energiei electrice și a căldurii, extinderea utilizării pompelor de căldură și a deșeurilor combustibile de orice fel.

● Utilizarea energiei reacțiilor de **fisiune nucleară** în centrale nucleare electrice așa-zis „clasice” va constitui o preocupare de mare importanță în energetica românească în anii următori. Pornind de la experiența deja acumulată în cei 70 000 MW instalați pe întreg cuprinsul globului specialiștii din țara noastră prevăd ca 20% din puterea electrică instalată în sistemul energetic național la nivelul anului 1990 să fie reprezentată de centrale nucleare electrice.

Revirimentul major în domeniul tehnicii centralelor nucleare electrice îl va constitui utilizarea cu preponderanță, către sfîrșitul secolului, în construcția acestora a reactoarelor rapide reproducătoare, răcite cu sodiu lichid, care vor permite o utilizare de 80 ori mai intensivă, în comparație cu centralele nucleare „clasice”, a rezervelor combustibile cunoscute. Aceleași reactoare, aflate în prezent în studiu de experimentare industrială la puteri de cca. 300 MWe, permit și rearderea combustibilului nuclear „ars” deja în centralele nucleare „clasice”, ceea ce, numai pentru cantitățile de combustibil nuclear ars și acumulat pînă astăzi, echivalăază cu eliberarea energiei prin arderea timp de 100 ani a producției de țigete transportat la debit nominal de actuala conductă din Alaska. Sînt deja în construcție centrale nucleare cu reactori rapizi reproducători de puteri de 1000 MWe (tipul Super-Phenix) la prețul acceptabil de 2 500 \$/kW instalat.

Totuși, speranța majoră a energeticienilor, necimplită încă, o reprezintă realizarea reactoarelor cu fuziune care vor putea realiza visul din totdeauna al acestora: o sursă practic inepuizabilă de energie plecînd de la faptul că în natură există rezerve de 10^{17} tone deuteriu, combustibil de bază într-un astfel de reactor. Fuziunea nucleară, încă în fază de laborator ridică astăzi probleme insurmontabile din punct de vedere tehnologic și de materiale. Se pare că fezabilitatea experimentală a procedurii va putea fi dovedită de abia către sfîrșitul secolului; de acolo pînă la instalația industrială urmînd încă drumul spinos al unor laborioase căutări.

Energia neconvențională

LUPTA de diversificare a resurselor energetice, consecință firească a cunoașterii mărimii limitate a resurselor clasice, a determinat apariția în anii din urmă a unor preocupări privind valorificarea unor sur-

se energetice așa-zis neconvenționale cum ar fi energia solară, eoliană, geotermică, a valurilor și bioconversia. Utilizarea energiei solare reprezintă o preocupare de primă mărime la noi și în străinătate, determinată de faptul că este o sursă gratuită și inepuizabilă. Valorificarea ei cea mai des întâlnită este pentru producerea de căldură de joasă temperatură, folosită în încălzire, în procese termice în industrie și în agricultură. În R. S. România insolația medie este de 110 zile pe an, ceea ce a permis elaborarea unor proiecte pentru încălzirea în 1985 a echivalentului termic a 100 000 apartamente convenționale și în 1990 utilizări complexe care să permită economisirea a 2 mil. tone combustibil convențional anual. Cu toate aceste eforturi în R. S. România, ca și în întreaga lume, contribuția energiei solare în balanța energetică nu va depăși 1,2% la nivelul anului 2000: egal așadar, cu procentul actual de utilizare în lume al energiei nucleare din producția de energie totală. O contribuție tot mai mare se prevede să aducă pînă în anul 2000 și energia geotermică, celelalte forme de energie neconvențională enumerate mai sus urmînd să intervină izolat în procente mult mai reduse, în balanța energetică a țărilor la care astfel de utilizări se vor dovedi economice.

Bioconversia, adică conversia pe cale biologică a energiei solare, este privită de asemenea, cu mult interes de către specialiști, încercări în curs dovedind capacitatea de stocare a energiei prin biomasa vegetală, precum și posibilitatea transformării acesteia în etanol, substanță combustibilă.

Cum evaluăm efectele ?

PRODUCEREA pe scară largă a energiei necesare omeniilor în deceniile următoare nu se poate face fără efecte ecologice adverse, fără modificări locale climatice, freactice, ale suprafeței scoarței pămîntului,

care trebuie evaluate cu grijă și pe cît posibil măsurate ca efect. Dezbaterile au relevat că de obicei în producerea de energie știm să calculăm foarte bine ceea ce cîștigăm, dar este imperios necesar să știm și ceea ce pierdem, cu atît mai mult cu cît pierderile pot să fie și iremediabile și au adesea implicații sociale greu de evaluat. Utilizarea combustibililor solizi în centrale va determina, de exemplu, în S.U.A. în următorii 20 de ani o creștere de peste 12 ori a bioxidului de sulf, particolele în suspensie provenind din fumul acestora, scăzînd puterea de radiație a soarelui, efect însă contracarat parțial de acumularea bioxidului de carbon în atmosferă, care se prevede a se dubla în următorii 23 ani pe ansamblul biosferei. Deși s-ar părea că centralele hidroelectrice nu implică nici un deranj al naturii, se citează nenumărate cazuri de baraje care au creat modificări locale climatice, freactice și seismice cu urmări dintre cele mai neașteptate asupra comunității umane din zonele înconjurătoare.

Extragerea energiei geotermice, aparent inofensivă, infestază aerul prin conținutul ridicat de hidrogen sulfurat și bor pe care îl conține aburul scos din adîncuri. Apa fierbinte de adîncime, prin conținutul foarte ridicat de săruri, determină modificări ecologice neevidențiate decît după ani de exploatare intensivă a unor puteri geotermale.

Utilizarea energiei nucleare duce, în mod paradoxal, la efecte mult mai puțin nocive decît toate cele prezentate mai sus, cu condiția ca aceasta să se desfășoare normal. Singura problemă mai deosebită ridicată este poluarea radioactivă datorită deșeurilor solide pentru care în prezent s-au găsit unele soluții de depozitare relativ sigură care cuprind și vitrifierea acestora. În această situație, unii specialiști inclină să creadă că protestul ecologic împotriva energiei nucleare este mai mult psihoză decît realitate.

Energetica și politica internațională

FIIND adînc implicată în activitatea economică a fiecărei țări, energia este și în viitor va fi tot mai mult parte componentă a politicii economice a respectivei țări, cu rezonanțe certe în politica externă a acesteia. Arena politică internațională este martora în ultimul timp a tot mai multe confruntări plecate din necesități energetice ale unor state sau grupări de state printre care notorie este chiar criza petrolului.

Una din comunicările prezentate s-a referit la diplomația nucleară, derivat firesc al utilizării energiei atomice în scopuri pasnice și militare, care a fost după cel de-al doilea război mondial instrumentul unor decizii de maximă importanță pentru toate statele lumii. Menționăm astfel tratatul de neproliferare a tehnologiilor nucleare de la țările producătoare de echipament și tehnici nucleare către țările doritoare să folosească pasnic energia nucleară cu utilizarea unor măsuri de control eficient al corectei folosiri a tehnicilor transferate etc.

Dezbaterile din cadrul lucrărilor au subliniat aportul țării noastre la diplomația nucleară și energetică a lumii, precum și problemele principale ale acesteia și modul întreprinderii de rezolvare.

Concluziile lucrărilor au evidențiat o caracteristică de bază pe care o cîștigă energetica în întreaga lume și anume raționalitatea, adică tendința spre optimizare și aplicarea judicioasă a tuturor soluțiilor vizînd energia, după pareurearea unui spectru de filtre selective care să cuprindă totalitatea implicațiilor în folosirea unui anume sistem energetic.

drd. ing. Ecaterina URSU
dr. ing. Mihai G. M. POP
ing. Dumitru MANEA

O contribuție a școlii românești de cibernetică economică

DINAMICA economică este tratată de regulă în teoria creșterii economice la modul agregat, analizîndu-se evoluția în timp a indicatorilor statistici fundamentali care caracterizează traiectoria economiei naționale: produs social total, venit național, acumulare, consum, investiții etc. O asemenea abordare este necesară, dar nu și suficientă, mai ales în optica planificării economiei naționale, care presupune luarea de decizii privind dezvoltarea fiecărei ramuri de activitate în cadrul sistemului economiei naționale. Este deci evidentă actualitatea și oportunitatea apariției unui volum care tratează despre „analiza economică multisectorială”, după cum se precizează în însuși titlul valoroasei lucrări apărute în Editura științifică și enciclopedică sub semnătura lui L. Tovissi și E. Tigănescu.*)

Modelul economic pentru care optează autorii este balanța legăturilor dintre ramuri, denumirea românească a analizei input-ouput (intrări-ieșiri) elaborate de W. Leontief. Dealtfel lucrarea de față reprezintă o continuare și aprofundare a preocupărilor care au făcut obiectul volumului anterior „Balanța legăturilor dintre ramuri” (Editura științifică, 1969), realizat și el în comun de către cei doi autori. În noua lucrare se pune accentul pe relevarea caracterului sistemic al modelului intrări-ieșiri multisectorial, considerîndu-se realitatea economică, ca un tot unitar și integral. În acest sens, este plină de semnificații precizarea că „datorită modului său de organizare, sistemul dobîndește proprietăți care nu rezultă din însumarea proprietăților părților, nu sînt reducibile la acestea și nu sînt explicabile prin acestea” (p. 13). Într-adevăr, economia națională integrează în mod organic toate ramurile economice pentru realizarea func-

ției-scop a sistemului. Reglarea sistemului economic se îndeplinește prin planul național unic.

Analiza multisectorială a dinamicii sistemului producției materiale, efectuată în lucrare, oferă cititorului posibilitatea de a înțelege mai profund mulțimea conexiunilor și interdependențelor existente între elementele componente ale sistemului economic. Potrivit modelului lui Leontief, interdependența dintre ramurile economice este descrisă într-un sistem de ecuații liniare, caracteristicile structurale specifice ale economiei naționale fiind reflectate în mărimea numerică a coeficienților acestor ecuații. Abordarea dinamică a acestei problematice derivă din însăși esența sistemului economic, timpul fiind o condiție fundamentală de existență și funcționare a oricărui sistem economic. În acest context trebuie subliniată ideea că „sistemul de producție este un sistem cibernetic caracterizat printr-un grad crescînd de negentropie” (p. 112). Această particularitate a sistemelor economice spre deosebire de sistemele termodinamice caracterizate prin creșterea entropiei, constituie un argument temeinic în direcția perfecționării sistemului de conducere și planificare a economiei socialiste.

Forma cea mai generală a modelului Leontief dinamic rezultă din dezvoltarea modelului static, prin transformarea fondului de acumulare dintr-o variabilă exogenă într-o variabilă endogenă. Traectoria în timp a unui asemenea sistem economic avînd o valoare practică limitată, în lucrare sînt relateate preocupările de a se introduce în sistem ecuația de evoluție a fondurilor fixe, comerțul exterior, precum și alte elemente care influențează comportamentul sistemului economic.

În mod logic, lucrarea trece de la ochi-

libru la optimul economic, prezentîndu-se o serie de modele de programare matematică tipice pentru analiza dinamică multisectorială.

Determinarea ritmului maxim posibil de creștere a unui sistem economic este o preocupare majoră a factorilor de decizie. Introducerea teoremelor „de magistrală” pentru găsirea traiectoriei optime de creștere economică oferă cititorului posibilitatea de a cunoaște una din direcțiile noi ale economiei matematice contemporane. Prin utilizarea teoremei de magistrală se încearcă inscrierea unui sistem economic pe traiectoria cea mai rapidă între punctul inițial și cel final al orizontului de planificare. Dintre toate traiectoriile posibile de creștere economică echilibrată există numai una singură — traiectoria von Neumann — care satisface cerințele de optimalitate finală a sistemului. Ipoteza fundamentală la construcția acestui tip de modele fiind invariabilitatea coeficienților tehnologici în timp, evoluția simulată a sistemului economic nu poate coincide cu evoluția sa reală, informația căpătată este totuși de mare interes pentru analiza și planificarea macroeconomică.

În capitolul final al lucrării se încearcă și se reușește schițarea unei metodologii de abordare a analizei dinamice multisectoriale cu instrumentele oferite de cibernetica și matematică, relevîndu-se valoarea cognitivă a modelării matematice a economiei.

Este meritul autorilor de a fi sintetizat un mare volum de informație într-un spațiu extrem de restrîns. Analiza critică a potențelor fiecărui model prezentat este efectuată cu competență și concluziile sînt pertinente. Totodată, lucrarea conține o seamă de contribuții metodologice menite să faciliteze aplicarea unor modele în practica planificării economice noastre naționale.

M. HOROVITZ

*) L. Tovissi, E. Tigănescu, Analiza economică multisectorială, Editura științifică și enciclopedică, București, 1975.

RĂSFIND literatura economică nemarxistă nu poți evita sentimentul oboșitor că disputa practică dintre principalii lideri ai gândirii economice nemarxiste occidentale se învârtă redundant în jurul întrebării hamletiene: a stimula sau nu economia? Impresie ușor simplificatoare, căci întrebările sînt ceva mai multe și mai incurcate: cînd, cum, cît, prin ce mijloace? fiscale sau monetare? fiscale și monetare? ș.a. Finanțarea, s-a văzut, se transformă din stimulente în contrariul său. De aici, formule ca „stop and go”, „fine tuning” ș.a. care, toate, sînt pînă la urmă variațiuni pe aceeași temă și, de altfel, nu dau sau nu mai dau rezultatele scontate.

Cum devenise evident că cererea spontană nu este capabilă să asigure mersul „rotund” al mecanismului economiei capitaliste, Keynes propusese ingerința sub acest aspect a statului în economie, susținerea premeditată de către stat a cererii globale. După cum rezultă din lucrarea sa de bază, J.M.K. nu ignora existența punctului de vedere socialist, conform căruia stagnarea și crizele economice din țările capitaliste se explică nu numai prin lipsa unei reglementări a economiei, dar și, mai ales, prin structura proprietății, care generează disparități ale repartiției, dar considera că unele modificări în acest domeniu se vor produce de la sine și că, oricum, ele nu sînt absolut necesare pentru demararea și buna funcționare a mecanismului economic. El nu ignora nici faptul că însăși funcția reglării economice nu se reduce la asigurarea unei cereri globale suficiente (stimularea, „socializarea” investițiilor), ca mijloc al asigurării ocupării depline a forței de muncă, ci implică și

De la volumul la domeniile ocupării forței de muncă (I)

o repartiție corespunzătoare a instrumentelor de producție între diferitele ramuri și subramuri, dar considera că acest aspect al problemei îl rezolvă în mod eficient jocul liber al forțelor pieței. „Dacă statul — spunea el — este în măsură să stabilească volumul global al resurselor consacrate extinderii instrumentelor de producție și retribuția de bază a proprietarilor acestora, el va fi realizat tot ceea ce trebuie să realizeze”¹⁾. O dată ce acest volum global este asigurat — evident, după cum s-a arătat, pe alte căi decît pe cele preconizate de teoria economică clasică burgheză — „atunci nu se pot aduce nici un fel de obiecții analizei clasice a modului cum interesul privat determină ce anume se va produce, în ce proporții vor fi combinați factorii de producție pentru a se obține produsele respective și cum va fi repartizată între ei valoarea produsului final... Sistemul existent a eșuat în determinarea volumului, nu a domeniilor (sublinierea ns.) ocupării efective a mîinii de lucru”²⁾.

Anume ideea cuprinsă în acest din urmă fragment citat este contestată, în ultimul timp, și de unii autori nemarxiști, mai ales sub efectul inflației galopante care a precedat și a însoțit depresiunea economică începută în 1974, precum și al neputinței actuale în care se află cea mai mare parte a țărilor capitaliste de a asigura creșterea economică concomitent cu stoparea inflației și reducerea șoma-

jului. Deruta care se manifestă în această privință la cei mai mulți economiști occidentali a fost caracterizată, încă din 1972, de către Joan Robinson, drept „a doua criză a teoriei economice”. Dacă prima criză a teoriei economice — scria economista engleză — consta în neputința asigurării nivelului ocupării forței de muncă, a doua criză nu putea să dea seama de conținutul acestei ocupări: zăpăceala ar decurge în întregime „dintr-o simplă omisiune — cînd keynesismul a devenit ortodox, economiștii au uitat să modifice problema și să discute despre ce fel de ocupare a brațelor de muncă poate fi vorba... aceasta se referă primordial la alocarea resurselor între diferitele tipuri de producție.”³⁾

O orientare în acest sens, deci contrarie concluziei lui Keynes — la capătul dialogului cu sine și cu alții — că redresarea economiei capitaliste ține de volumul și nu de domeniile ocupării mîinii de lucru, o elaborează profesorul Alfred Sauvy în cartea sa *L'économie du diable* (Economia diavolului)⁴⁾. Încercarea sa nu este lipsită de interes. Este drept, ea nu apare explicit ca o continuare și o depășire dialectică a limitelor gândirii keynesiene, ca un pas în plus efectuat sub forța împrejurărilor, ci ca avînd temeuri logice independente și opuse. Doctrina lui Keynes este apreciată ca lipsită de originalitate și, avîndu-se în vedere efectele actuale ale aplicării ei, nu fără un anumit temei ironizat: „Stimularea cererii, prin crearea de semne monetare, nu era desigur o noutate... Keynes a furnizat un mijloc pentru a asigura economia deplină, ocuparea deplină a oamenilor, prin distribuirea de semne monetare... La intrarea în paradis, J. M. Keynes a fost primit cu oarecare conside-

FIȘE

SISTEME ÎN ȘTIINȚELE SOCIALE

coordonator MIRCEA MALIȚA

● „Dacă cineva ar fi invitat să numească cinci idei cardinale ale gândirii moderne, ar trebui — scrie Mircea Malița în prefața la cartea *Sisteme în științele sociale* (Editura Academiei, 1977, 156 p.), al cărei coordonator și coautor este — să includă printre ele, și încă la loc de frunte, conceptul de

sistem”. În carte sînt înfățișate lucrările unui colocviu organizat în 1976 de Academia R.S.R. în cadrul programului său de teoria și filozofia științei. Publicarea lor are drept obiectiv stimularea altor lucrări cu aceleași proceduri, perfecționarea și adîncirea lor. Autorii — Mircea Malița, Solomon Marcus, Adrian Gheorghe, Traian Ionescu, Mihai Botez, Sergiu Celac, Mariana Celac, Ana Maria Sandi, Ludwig Grunberg, Adrian Vasilescu, Ileana Ionescu-Sisești, Cristian Calude, Constantin Calude, Ioji Bonis, Elena Pîslaru, Viorel Soran și Victor Săhleanu — prezintă metodele de cercetare pe care le implică elaborarea de sistem, precum și o serie de aplicații posibile ale concepțiilor și metodelor sistematice în economie, legislație, etică, relații internaționale, urbanizare și sistematizare teritorială, lingvistică și comunicare, cultură și artă.

Programarea matematică și elaborarea deciziilor

● Pornind de la constatarea că programarea matematică și-a croit drumul în toate domeniile științelor sociale, economi-

ce și tehnice, József Varga oferă în cartea *Matematikai Programozás* (Programarea matematică), Budapesta, 1977, 234 p., un material metodologic, organizat după criteriile didactice, cu privire la programarea liniară, precum și la cea neliniară în măsura în care aceasta corespunde negării unor condiții de liniaritate. În carte se arată imbinarea cea mai eficientă a diferitelor metode și algoritme și modalitățile de control al soluțiilor. Sînt clasificate sarcinile de programare neliniară, care apar frecvent în lucrările de pregătire a deciziilor, și scoase în evidență condițiile în care trebuie recurs la mijloace neliniare.

Sesiune științifică

● Catedra de economie politică din Academia de Studii Economice organizează luni, 27 februarie a.c., în Aula Academiei de Studii Economice, o sesiune — dezbateri pe tema

Mecanismul acțiunii legilor economice obiective în socialism și sporirea eficienței folosirii lui.

Industrial Policies and Technology Transfers between East and West

edited by C. T. Saunders

Springer-Verlag
1977 New York 1977

● Volumul de față reunește comunicările prezentate, precum și participările la discuții ale unor economiști, experți ai unor instituții guvernamentale, economice și academice din Est și Vest, în cadrul celei de-a treia reuniuni, organizată în 1977 de Institutul din Viena pentru studii economice comparative. Obiectivul reuniunii a fost un schimb de idei privind diferite aspecte ale politicilor industriale și îndeosebi inovația și transferul tehnologic, precum

rație, dar i s-a pus o întrebare precisă: «Ce lucru bun ați făcut pentru a vă compensa păcatele?» Răspunsul a fost: «Am dat capitalismului treizeci de ani de răgaz, de supraviețuire». Autoritățile cerești mai discută și acum asupra deciziei ce urmează a fi lăsată¹⁾. Sauvy alături cu plăcere demonstrației ironia.

După A. Sauvy, problema inflației și a șomajului poate fi rezolvată în mod fundamental, indiferent de sistemul socio-economic. Dacă ea nu a fost rezolvată până în prezent, în condițiile capitalismului, faptul s-ar datora nu sistemului însuși, ci lipsei de profunzime a cercetării în acest domeniu. Neputința rațiunii ar fi evidentă. „O dezmințire atât de categorică a prezidiunilor și teoriilor (cele 8 milioane de șomeri din S.U.A., peste 1 milion în Franța, Anglia, Italia și Germania în 1976), o incapacitate atât de pronunțată a guvernelor în fața acestor dificultăți, acesta — spune Sauvy — este subiectul nostru; șomajul ocupă în cartea noastră primul loc, inflația neavind decât un rol agravant. Acest regim, care beneficiază de o tehnică incomparabilă, nu reușește să o utilizeze și acționează cu mijloace opuse celor mai eficiente, iată ce este în fond economia diavolului”. Șomajul, deși „mai puțin răspândit în 1976 decât în 1932 sau 1938”, este totuși „mai grav deoarece răul a devenit cronic”.

Autorul pornește de la premise pe care le sprijină pe date statistice și pe evidențe. În esență, aceste premise sînt două: a) de două secole încoace progresul tehnic a mărit în mod considerabil numărul locurilor de muncă; b) cererea de bunuri de consum și de servicii este departe de a fi satisfăcută.

Într-o economie capitalistă dezvoltată,

care suferă de șomaj și de inflație, profanul, spune Sauvy, vede abundență de produse și lipsă de bani și de locuri de muncă. Dar aceasta este doar o aparență, o iluzie. Și, ceea ce este mai rău, acestei iluzii îi cad victime și cei mai mulți economiști, indiferent de curentul căruia îi aparțin. „Optica individuală «Dacă aș avea bani mai mulți, aș fi mai îndestulat» se transpune intact pe scară națională”. Ar părea cu totul ridicol „să spui că, dimpotrivă, ne lipsesc oameni și produse”. În ce privește progresul tehnic, se pretinde că, departe de a crea, el reduce locurile de muncă. Dar această afirmație nu este adevărată decât în două cazuri-limită: cînd cererea creată prin introducerea unor noi mașini (reducerea prețurilor, creșterea salariilor celor rămași în muncă ș.a.) este identică sau mai mică decât cea suprîmată prin eliminarea unor muncitori, precum și atunci cînd cîștigurile realizate pe calea indicată mai sus trec în întregime în exterior. În cazul general, însă, ca urmare a scăderii (relative) a prețului, crește consumul produselor, ca și numărul locurilor de muncă. Într-un proces progresiv continuu vor fi și eliminări, dar și angajări suplimentare; creșterea venitului „discreționar” (mobil, disponibil) al beneficiarilor progresului se revarsă asupra altor sectoare. Două teste, ușor de realizat, scot în evidență cit de categorică este creșterea numărului total al locurilor de muncă: 1. cvasidispariția „servitorilor” (progresul tehnic a creat ocupații „mai puțin servile”); 2. numărul foarte ridicat al populației neocupate în țările „rămase fără mașini” și care pot fi luate drept martor: în Asia de Sud, Africa de Nord, America Latină, procentul populației neocupate depășește pe

cel al șomerilor din țările industrializate; în Maghreb el este estimat la 50 la sută din totalul populației. În anii 1936—1937 în Franța săptămîna legală de lucru era de 40 de ore. Prin 1976, deci cu 30 de ani mai tîrziu, productivitatea muncii crescuse mai mult decît de două ori. Jumătate din populație ar fi trebuit deci, dacă este adevărat că progresul tehnic reduce numărul locurilor de muncă, să șomeze. Și totuși, înainte de criza economică din 1974, săptămîna de lucru ajunsese în Franța, după datele statistice, la 46 de ore pentru muncitori. Și „necesitățile publice și particulare erau departe de a fi satisfăcute”. Ideea că tehnica reduce obligatoriu numărul locurilor de muncă este considerată atât de evidentă încît pînă și într-un raport al unei comisii pentru planul al VII-lea francez se cere „facilitarea ocupării brațelor de muncă, făcîndu-se presiuni asupra întreprinderilor pentru a-și încetini ritmul de substituere a muncii de către capital (mașini, utilaje — n.n.s.)”. Cu alte cuvinte, conchide Sauvy, „acești experți recomandă să se aplice contrariul unui procedeu care, de două secole, a multiplicat numărul locurilor de muncă în Franța și în celelalte țări”.

Ne vom referi în continuare la soluțiile preconizate.

Anghel SCHOR

¹⁾ J. M. Keynes. Teoria generală a folosirii miinii de lucru, a dobinzii și a banilor. Ed. Științifică, 1970, p. 380

²⁾ Idem, p. 380—381

³⁾ Joan Robinson. The Second Crisis of Economic Theory, The American Economic Review, mai 1972

⁴⁾ Alfred Sauvy. L'économie du diable. Chômage et Inflation. Calmann-Lévy, 1976, 248 p.

⁵⁾ Idem, p. 11

și concentrarea și specializarea.

Comunicările și participările la discuții sînt grupate pe trei capitole: 1) Teme generale; 2) Inovație și transfer tehnologic și 3) Studii de caz. Dintre autori menționăm: Christofer T. Saunders (sub a cărui redacție a și apărut volumul), Wladyslaw Sadowski, Norman Scott, Fritz Machlup, Bernard Cazes, Aleksandr Bikov, Jozef Pajestka, Robert Campbell, Germen Gvișiani, Jozsef Bognar, Ioniță Olteanu, Friedrich Levčik și Vasile Rausser. Materialele celor două reuniuni anterioare, în cadrul aceleiași problematice generale — a cooperării economice est-vest — au fost consemnate în volumele „World Economy and East-West Trade” și „East-West Cooperation in Business: Inter-firm Studies”.

Fourastié despre relația muncă-prețuri

● În cartea lor *Pouvoir d'achat, prix et salaires* (Gallimard, 1977, 214 p.) Jean și

Jacqueline Fourastié caracterizează creșterea prețurilor în Franța (ca și în alte țări occidentale) ca un fenomen endemic, cel puțin după 1914. În esență, concluziile sînt astfel rezumate: pe termen lung, influența progresului tehnic asupra prețurilor este preponderantă în raport cu celelalte cauze. Pe termen scurt, efectele care apar primordiale în teoria clasică, adică influența concurenței, a cererii și ofertei, joacă un anumit rol. Țelul cărții nu este de a expune teoria clasică, ci de a arăta că impactul progresului tehnic estompează pe termen lung variațiile pe termen scurt, făcîndu-le neglijabile. Pe termen lung, prețurile de vânzare sînt determinate de prețurile de revenire (costurile marginale), cu alte cuvinte, ordinea lor de mărime este determinată de numărul orelor de muncă totală necesară pentru fabricarea produsului sau prestarea serviciilor. Prețul variază invers cu productivitatea muncii.

Cercetarea se bazează pe o metodologie expusă într-o lucrare anterioară, anume *tolosirea orei de muncă a producătorului (salariul orar) ca etalon de măsură*.

Redescoperiri

● Ultimul număr din REVUE ECONOMIQUE, nr. 6/1977, cuprinde studiul „Perpetuum mobile” et crédit gratuit, apărut sub semnătura lui Michel Herlaud de la Universitatea din Paris. Autorul își propune să demonstreze două lucruri: a) că proasta funcționare a sectorului monetar este cauza crizei economice și b) că, prin reforme în sectorul monetar, se pot găsi remedii pentru ieșirea din îndelungata recesiune economică ce stăpînește economiile țărilor capitaliste. Pentru susținerea acestor teze, M.H. prezintă o lungă filiațiune a ideilor sale pornind de la Boisguilbert, Law, Proudhon, Gesell și Keynes. Se preiau două idei:

FIȘE

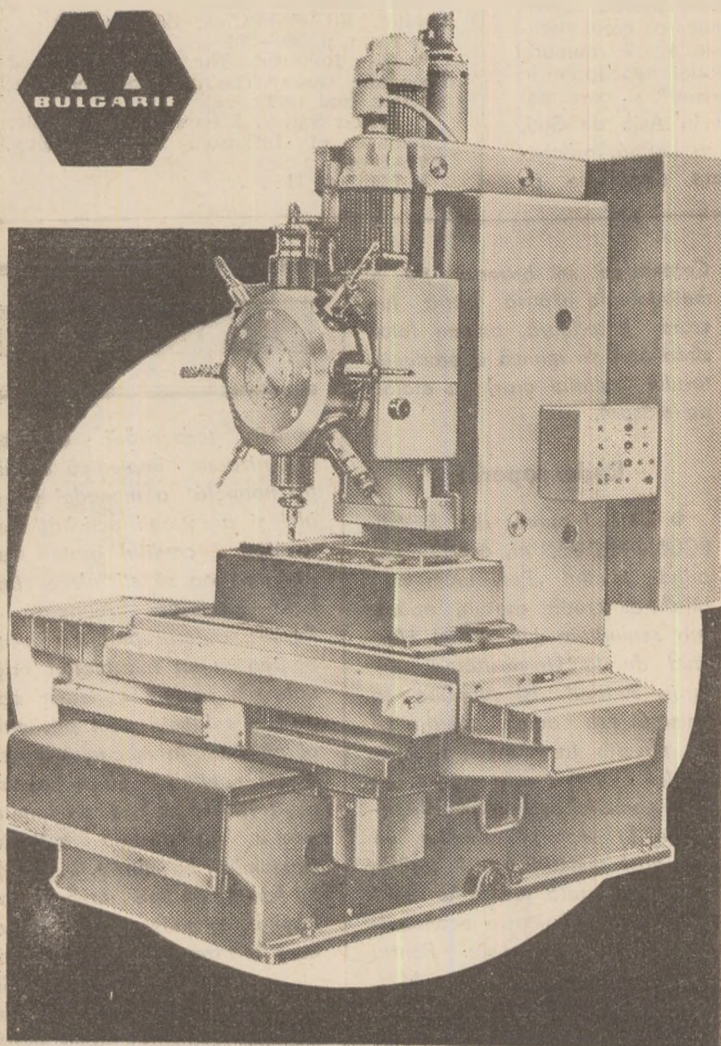
oprirea tezaurizării, deoarece tezaurizarea împiedică circulația normală a monedei și de aici și a întregii activități economice și creditul gratuit care are menirea să stimuleze circulația mărfurilor. Ajunșind la Keynes, autorul pretinde descoperirea unor interpretări originale ale Teoriei generale, care scot în evidență rolul privilegiat al monedei în mecanismul economic capitalist și pe această bază își întemeiază propunerea pentru revitalizarea activității economice. Ea constă, în esență, în instituirea unei taxe asupra banilor ca măsură de împiedicare a tezaurizării și în consecință satisfacerea legii lui Say care, pentru a se ieși din criză, impune restricția: suma mărfurilor excedentare devine egală cu zero.

MACHINOEXPORT

MAȘINI DE ALEZAT VERTICALE

RV 001 ȘI RV 002

Mașinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operații de frezare, alezare, găurire și filetare, iar alegerea și comanda tuturor funcțiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sunt destinate prelucrării pieselor de serie mică și medie.

Dimensiunea mesei :	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
— lățime, mm	600	800	600	600
— lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire în oțel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată-, kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

Exportator :

„Machinoexport“
Sofia, R. P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame: Machinoexport
Sofia

ECONOMIA ȚĂRILOR CAPITALISTE

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI DIFICULTĂȚILE POLITICII MONETARE (I)

CUNOSCUTUL economist american Paul Samuelson aprecia, într-un comentariu publicat la începutul anului, că șansele unei reveniri efective la stabilitatea prețurilor în economia S.U.A. în 1978 sînt de 1%. Cu alte cuvinte, ele sînt considerate aproape nule. Evaluarea aceasta nu e izolată. Continuarea în rate relativ înalte a inflației în țările occidentale și în perioada următoare este în prezent o teză aproape unanim împărtășită de cercurile de specialitate din aceste țări. Ceea ce se reflectă în faptul că lupta contra inflației rămîne un obiectiv primordial în politica economică a țărilor capitaliste dezvoltate, ea constituind totodată obiectul a numeroase dezbateri publice și generînd propuneri de noi metode și programe de acțiune. În cele ce urmează vom încerca să descifrăm sensul unor elemente de dată mai recentă apărute în acest domeniu.

Permanentizare pe fond de agravare

PUNCTUL DE PLECARE al analizelor privind inflația din țările occidentale și al măsurilor ce se preconizează pentru combaterea ei este constatarea că, dincolo de fluctuațiile ei conjuncturale, rata inflației din aceste țări a avut în ultimii 15—20 de ani o tendință evidentă de majorare. Creșterile mai accentuate ale prețurilor din anumite perioade au fost urmate, într-adevăr, de perioade în care majorările de preț se „stabilizau” la anumite niveluri, dar aceste niveluri de stabilizare au fost, de regulă, mai înalte decît cele precedente. Astfel, de la creșteri medii anuale ale prețurilor bunurilor de consum de 2—4% la începutul deceniului trecut s-a ajuns la creșteri medii anuale de 3—5% la începutul acestui deceniu și 6—9% în prezent. Procesul de escaladare este evident, și datele statistice pentru cîteva țări principale îl ilustrează grăitor (vezi tabelul).

În consecință se poate afirma că în

ultimii 15—20 de ani economia capitalistă a cunoscut nu numai o permanentizare a procesului inflaționist, dar și o agravare treptată a acestuia reflectată într-o rată de majorare a prețurilor interne tot mai înaltă. Fenomenul este elocvent sintetizat de monetaristul american Milton Friedman: „Prețurile urmează o curbă mereu ascendentă de aproape 20 de ani, — ele au fost în creștere mereu, uneori mai rapid, alteleori mai încet. Fiecare vîrf al ratei inflației a fost mai înalt decît precedentul. Fiecare platou al ratei inflației a fost deasupra celui precedent” (Newsweek, 9 ianuarie 1978).

În aceste condiții se pune întrebarea care este și care poate fi obiectivul actual al politicilor antiinflaționiste din țările capitaliste: să încerce să „lecuiască” economia capitalistă de boala inflației aducînd creșterea prețurilor la nivelurile moderate din deceniul trecut, sau numai să încerce o „temporizare” acceptînd o creștere mai mare a prețurilor și străduindu-se doar să evite accentuarea ei? Răspunsul înclină hotărîtor spre a doua variantă. Gravitatea și complexitatea dezechilibrului inflaționist, care caracterizează în prezent majoritatea țărilor capitaliste, au determinat autoritățile din aceste țări să prefere obiectivul mai modest, dar mai realist, al atenuării ratei inflației pînă la niveluri „mai rezonabile”. Reducerea ratei inflației în Anglia, de la peste 20% anual în 1975 și 1976, la circa 12% în 1977 a fost considerat un succes al politicii economice și într-un fel este un rezultat pozitiv; dar nu trebuie uitat că în urmă cu 15 ani, o rată anuală a inflației de 12% cu greu putea fi acceptabilă pentru o țară dezvoltată și, în orice caz, nu era nici pe departe considerată drept „rezonabilă”.

În mesajul privind „starea Uniunii”, prezentat de presedintele Carter în ianuarie a.c., se precizează că Administrația americană are în vedere un „nou atac împotriva inflației” prin care va trebui să se atenueze în viitor rata de creștere a prețurilor. Dar, cu

aceeași ocazie, obiectivul stabilit de autorități privind creșterea prețurilor de consum în SUA în perioada următoare a fost modificat în sus. Experții Casei Albe au acceptat că în 1978 creșterea prețurilor de consum nu va putea fi coborîtă sub cea din anul precedent (circa 6,0%), pentru 1979 neprevăzîndu-se o creștere mai mică de 5%. Mai mult, Charles Schultze, șeful consilierilor economici ai presedintelui Carter, a precizat recent că obiectivul de reducere a ratei inflației la mai puțin de 4% pe an, stabilit în aprilie 1977 cînd Administrația americană anunțase noul program antiinflaționist, a fost abandonat.

În mod indirect se admite că în economia americană — apreciată în trecut ca o economie „mai puțin inflaționistă” — rata anuală a inflației cu greu mai poate fi coborîtă sub nivelul actual de circa 6%. În limbajul folosit de unii economiști occidentali, „rata de bază a inflației” în economia americană (înțelegîndu-se un ritm mediu anual pe termen îndelungat de creștere a prețurilor, rezultat al dezechilibrului inflaționist) s-a dublat, de la circa 3% în deceniul trecut, la peste 6% în prezent. De aici pesimismul îndreptățit al unora privind posibilitatea atenuării creșterii prețurilor sub această „rată de bază”. Comențînd noul obiectiv anunțat de presedintele Carter, de a aduce creșterea prețurilor la 5% în 1979, cercurile bancare din SUA l-au calificat ca „dificil de atins”: economia americană se află în prezent „fixată” la o rată a inflației de 6% pe an, și pentru a coborî de pe acest platou va trebui făcut un efort considerabil”. a apreciat Walter Hoadley, vicepresedinte la Bank of America.

Politica monetară și eficiența luptei antiinflaționiste

ACCEPTÎND, direct sau indirect, o rată mai înaltă a inflației, autoritățile responsabile de politica economică a țărilor occidentale se mulțumesc în prezent cu măsuri mai puțin severe de combatere a fenomenului. Cu alte cuvinte, fie că măsurile antiinflaționiste nu sînt duse pînă la sfîrșit, renunțîndu-se la ele de îndată ce creșterea prețurilor prezintă unele semne înșelătoare de atenuare, fie că sînt promovate în același timp atît măsuri de combatere a inflației cît și politici expansioniste, de relansare a producției, ultimele determinînd, de fapt, reescaladarea procesului inflaționist.

Cum se explică eșecurile repetate ale statului capitalist în combaterea inflației?

În primul rînd, trebuie avut în vedere faptul că, așa cum se subliniază în literatura de specialitate marxistă, precum și în lucrările unor autori ne-

Tabelul nr. 1
Evoluția comparativă a prețurilor de consum în principalele țări capitaliste dezvoltate în ultimele două decenii

Tara	Ritm mediu în perioade 1960—1972	Ritm mediu în perioade 1970—1976	1974	1975	1976	1977	1978
S.U.A.	2,9	6,6	11,0	9,1	5,8	6,8	6,0
R.F.G.	3,1	6,0	7,0	6,0	4,7	3,5	4,0
Franta	4,3	8,9	13,7	11,8	8,9	9,0	8,7
Anglia	4,7	13,6	16,0	24,2	16,5	12,1	8,5
Japonia	5,8	11,0	23,2	11,7	9,4	4,8	7,0

Sursa: Date preluate și recalulate după International Economic Report of the President, ianuarie 1977. Pentru anul 1977: media pe o perioadă de 12 luni încheiată în luna decembrie (după O.C.D.E.). Pentru 1978: prognoză O.C.D.E.

marxisti, inflația contemporană din țările occidentale reflectă tot mai mult contradicțiile de fond, inerente, ale societății capitaliste.

În al doilea rând, în perioada postbelică, gândirea economică occidentală și politica economică dusă de autorități au fost puternic influențate de teoria bazată pe așa-numita „curbă Phillips”, teorie conform căreia reducerea șomajului ar însemna acceptarea obligatorie a unui grad mai înalt al inflației; deși stagflația (coexistența inflației cu stagnarea economică) a pus sub semnul întrebării, începând cu acest deceniu, existența unei corelații pozitive și inverse între șomaj și inflație, totuși și în prezent încercările autorităților de a reduce rata șomajului, ca urmare a presiunilor maselor populare, sînt înfăptuite în esență tot prin mijloace inflaționiste.

În al treilea rând, nu poate fi uitat contextul politic general în care au fost și sînt promovate politicile antiinflaționiste. Ca și în cazul altor fenomene caracteristice crizei economice, statul capitalist caută să rezolve problema inflației pe seama păturilor largi, impunîndu-le sacrificii în numele echilibrului economic (de exemplu, prin înghețarea sau limitarea creșterii salariilor, prin menținerea și adîncirea inegalităților sociale etc.). De aceea aplicarea unor astfel de măsuri de combatere a inflației presupune, de regulă, din partea maselor populației acceptarea pe o perioadă mai îndelungată a unor condiții de „austeritate”. În schimb, popularitatea guvernelor occidentale este direct influențată de luarea unor măsuri în sens invers, de expansiune economică, care să fie destinate reducerii șomajului. În preajma unor alegeri, în special, autoritățile occidentale nu pot risca menținerea unor programe de austeritate, antiinflaționiste, și de aceea „ciclul politic” (perioada dintre alegeri) este dominat de fapt de programe expansioniste care duc la accentuarea inflației. Acest ultim aspect este elocvent ilustrat de cazul S.U.A.: autoritățile americane au fost nevoite în ultimii 20 de ani să apeleze în patru rînduri la măsuri sau programe antiinflaționiste — în 1963, 1967, 1971 și 1974—1975 — dar aceste politici au trebuit să fie abandonate sau atenuate în anul următor datorită alegerilor prezidențiale.

În același timp, deși în ultimii ani inflația a fost proclamată drept la fel de periculoasă pentru societatea capitalistă ca și șomajul, combaterea ei nu a rămas niciodată singurul obiectiv al politicilor economice occidentale. Politica fiscal-bugetară fiind pîrghia prin care statul capitalist a încercat să stimuleze creșterea economică și să resoarbă șomajul (bugetul statului capitalist se află în mod direct la dispoziția factorilor politici), lupta contra inflației a fost desfășurată în special prin intermediul politicii monetare, al manevrării masei monetare și a dobînzilor. Această dublă orientare — folosirea politicii bugetare în scopul combaterii șomajului și a politicii monetare pentru atenuarea inflației — se observă în majoritatea statelor occidentale. Dovadă faptul că, pe de o parte, toate țările capitaliste au înregistrat în ultimii ani importante deficiențe bugetare, ceea ce ilustrează caracterul expansionist al politicii bugetare, iar pe de altă parte în majori-

tatea țărilor occidentale s-a trecut, în ultimii ani, la controlul și limitarea creșterii masei monetare în scopuri antiinflaționiste. Desigur, această dublă orientare a politicii economice occidentale trebuie privită în formele multiple și uneori contradictorii în care apare în practică.

Politica monetară, deci, este în prezent principalul instrument prin intermediul căruia statul capitalist caută să pună sub control rata inflației. Această destinație se va menține probabil și în perioada următoare. „Politica monetară va fi folosită ca un instrument în lupta contra inflației, și mai puțin ca un instrument de dirijare a cererii globale, atît timp cît nu vor fi făcute progrese în lupta contra inflației”, remarcă guvernatorul Băncii Angliei, Gordon Richardson, într-o cuvîntare rostită la 9 februarie a.c. Faptul nu este întîmplător. Între funcțiile îndeplinite de orice bancă centrală, asigurarea unei circulații monetare sănătoase ocupă locul primordial, și de aici rezultă preocuparea băncilor centrale și a politicii monetare față de situația inflației. De asemenea, învierea teoriei monetariste, conform căreia între evoluția cantității de bani aflate în circulație și nivelul general al prețurilor este o legătură directă, a jucat un rol esențial în această direcție.

Masa monetară și creșterea economică

ORIENTAREA politicii monetare cu precădere spre combaterea inflației își are, în consecință, originea în special în credința împărtășită tot mai mult în cercurile de specialitate occidentale că adevărata cauză a inflației trebuie căutată în creșterea mult prea rapidă a masei monetare. Reprezentantul de frunte al monetarismului american, Milton Friedman, subliniază acest lucru, referindu-se la economia americană: „Există numai o singură cauză esențială a inflației: rata mult prea înaltă de creștere a cantității de bani — prea mulți bani pentru masa disponibilă de mărfuri și servicii. Astăzi, această cauză este produsă la Washington, în mod nemijlocit de către Sistemul Federal de Rezerve („banca centrală” a S.U.A. — n.n.) care hotărăște ce se întîmplă cu cantitatea de bani, dar în ultimă instanță de către presiunile politice și de altă natură asupra Sistemului Federal de Rezerve, dintre care cele mai importante sînt presiunile de a crea bani pentru efectuarea cheltuielilor uriașe ale guvernului federal și realizarea obiectivului «ocupării depline a forței de muncă». Celelalte pretinse cauze ale inflației... sînt fie consecințe ale inflației, fie scuze ale guvernului, fie surse temporare de accentuare a inflației”. După formularea atît de categorică a diagnosticului inflației, se prezintă o soluție tot atît de categorică: controlul și limitarea creșterii masei monetare, prin diferite metode.

În acest context, tot mai multe state occidentale au trecut, în ultimii ani, la politica de stabilire periodică a unei „creșteri-obiectiv”, limitate, a masei monetare; întregul instrumentar monetar disponibil (operațiunile cu titluri pe piețele de capital — „open market

operations” —, taxa scontului, fixarea rezervelor obligatorii ale băncilor comerciale etc.) este utilizat în scopul atingerii „creșterii-obiectiv”. Desigur, băncile centrale au urmărit mereu evoluția masei monetare în economiile naționale. Elementul nou care intervine constă în faptul că instrumentele de politică monetară amintite, care înainte erau folosite de multe ori dispart și pentru diferite scopuri, sînt folosite în prezent mai unitar și subordonate de regulă, unui scop comun: limitarea creșterii masei monetare. Acest lucru trebuie înțeles cu un anumit grad de flexibilitate, deoarece manevrarea taxei oficiale a scontului, sau folosirea celorlalte instrumente monetare, nu sînt destinate întotdeauna numai atingerii obiectivului monetar: de exemplu, recent Banca Belgiei a anunțat o majorare substanțială a taxei oficiale a scontului pentru a apăra cursul valutei naționale. Este însă evidentă tendința menționată, de a folosi în anumite limite toate instrumentele monetare pentru a atinge obiectivul de creștere limitată a masei monetare; o asemenea orientare este, după cum remarcă fostul președinte al băncii centrale a R.F.G., Otmir Emminger, „o reacție naturală după atîția ani de inflație” (B.I.S.-Press Review, 18 octombrie 1977).

„Creșterea-obiectiv” a masei monetare este calculată de așa manieră încît să ducă la slăbirea inflației (modul ei de calcul pornește de la creșterea economică realizabilă în țara respectivă și de la cuantificarea și delimitarea indicatorilor masei monetare — M_1, M_2, M_3, \dots) — și în același timp să nu impiețeze asupra activității economice. Procentul de „creștere-obiectiv” a masei monetare și gradul în care obiectivul din perioada sau perioadele anterioare a fost sau nu realizat în practică de către banca centrală este apoi dezbătut în forurile competente: în S.U.A., de exemplu, președintele Sistemului Federal de Rezerve prezintă trimestrial situația masei monetare în fața comisiilor de specialitate ale Congresului american. Deși mecanismul acestei politici nu pare a fi complicat, în practică atingerea acestui obiectiv este dusă de puține ori la bun sfîrșit. În tot cursul anului 1977, Arthur Burns, fostul președinte al Sistemului Federal de Rezerve, a subliniat necesitatea ca masa monetară în sens restrîns (M_1) din economia americană să nu crească cu mai mult de 4—5%⁰; în realitate, creșterea în 1977 a fost aproape dublă. Performanțe la fel de nesatisfăcătoare s-au înregistrat și în ceea ce privește alți indicatori ai masei monetare din S.U.A. — M_2 și M_3 . O declarație a lui A. Burns în fața Camerei Reprezentanților al Congresului S.U.A., din iulie 1977, ilustrează semnificativ acest esec: „Creșterea masei monetare... este încă prea rapidă. Deși Sistemul Federal de Rezerve a avut ca o preocupare permanentă în ultimii doi ani de a atenua creșterea masei monetare, realizările sînt minore; într-adevăr, în ritmul în care mergem ne va trebui probabil un deceniu ca să ajungem la creșteri ale masei monetare care să fie compatibile cu stabilitatea prețurilor”.

Mugur ISĂRESCU

*) Vezi „Revista economică” nr. 41 din 14 octombrie 1977, p. 31.

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază

in luna ianuarie 1978

ÎN luna ianuarie 1978 prețurile internaționale ale produselor de bază au marcat o atenuare a ritmului de creștere, mai ales la unele produse alimentare și combustibili. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de import-export al R. S. România au crescut în ianuarie a.c. cu 1,2% față de creșterea de 1,8% înregistrată în luna precedentă.

Tendința de creștere a prețurilor la materii prime și semifabricate industriale a marcat o ușoară accelerare (+2,4%). Prețurile au crescut, în special la pici brute (+8,9%), fibre animale și vegetale (+6,7%) și metale (+1,3%).

Prețurile la combustibili au scăzut pe ansamblu (-0,3%), spre deosebire de luna precedentă când au crescut cu 1,7%. În timp ce prețurile la cărbune și coals au crescut (+1,6%), prețurile la produsele petroliere au scăzut (-1,7%). Această scădere a fost determinată, în special, de hotărârea țărilor membre ale O.P.E.C. de a menține înghețate prețurile la țiței cel puțin în primul semestru al anului 1978.

Prețurile la produsele agroalimentare au rămas pe ansamblu practic staționare (+0,1% în ianuarie 1978, comparativ cu +2% în decembrie 1977). Prețurile au scăzut la semințe oleaginoase și grăsimi (-1,3%), zahăr și produse tropicale (-0,8%) și au crescut ușor la animale, carne și produse animaliere (+0,5%) și mai accentuat la cereale (+1,5%) sub influența unor achiziții importante în special de grâu, efectuate în această perioadă.

Sectorul conjuncturii economice internaționale și marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII
1976-1977
SI IN LUNA IANUARIE 1978

Categorii de produse	Anul	Indici anuali	
		1976-1977	1978
INDICE GENERAL	1976	226,2	215,9
	1977	230,2 ^a	233,5 ^a
	1978		234,2 ^a
1. Produse alimentare	1976	180,8	187,1
	1977	180,7 ^a	184,6 ^a
	1978		180,2 ^a
- cereale	1976	198,3	202,7
	1977	161,6	181,1
	1978		169,4
- sem.oleag., prod.deriv., grăș.anim. și veg.	1976	168,7	172,2
	1977	189,1	189,2
	1978		171,0
- animale, carne și prod.animal.	1976	152,8	166,8
	1977	158,7 ^a	158,3 ^a
	1978		172,3 ^a
- zahăr și produse tropicale	1976	243,5	236,6
	1977	263,3	256,1
	1978		236,2
2. Combustibili	1976	366,7	353,2
	1977	398,4 ^a	396,6 ^a
	1978		409,0 ^a
- cărbuni și coals	1976	266,5	258,0
	1977	289,1 ^a	280,7 ^a
	1978		317,6 ^a
- țiței	1976	496,7	492,0
	1977	553,9	550,7
	1978		557,2
- produse petroliere	1976	408,4	387,3
	1977	439,1	443,5
	1978		436,7
3. Materii prime industriale	1976	201,9	186,6
	1977	199,3 ^a	203,8 ^a
	1978		203,0 ^a
- minereuri	1976	164,9	174,7
	1977	149,8 ^a	153,6 ^a
	1978		153,6 ^a
- metale	1976	194,8	177,8
	1977	192,1	195,7 ^a
	1978		195,6 ^a
- cauciuc	1976	219,5	182,3
	1977	231,0	232,5 ^a
	1978		240,1
- lemn și produse din lemn	1976	222,1	215,3
	1977	228,4 ^a	225,7 ^a
	1978		242,2 ^a
- fibre animale și vegetale	1976	228,4	193,5
	1977	212,3	233,9
	1978		193,0
- piei	1976	169,8	140,4
	1977	186,6	195,7
	1978		208,8

a) Date provizorii pentru: porci vii, hule, coals de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferossiliciu, oțel comercial, tablă grosă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, țevi din oțel, laminade de cupru, cherestea de rășinoasă, celuloză, hirtie kraftliner.

Orientări în dezvoltarea economică

Argentina: direcții în politica industrială

ÎN ARGENTINA se tinde ca în anul 1985 să se realizeze autoaprovizionarea deplină cu țiței, motiv pentru care se acordă o deosebită atenție activității de explorare pentru descoperirea de noi zăcăminte. O mare importanță se acordă prospecțiilor și explorării zăcămintelor de uraniu, în Patagonia.

Politica industrială a guvernului argentinian urmărește actualmente modernizarea, specializarea și integrarea întreprinderilor industriale, fabricarea de produse cu nivel tehnic mai ridicat. Vor fi stimulate, cu precădere, întreprinderile care produc pentru export sau care contribuie la înlocuirea de importuri, luându-se măsurile corespunzătoare de reutilizare a acestor întreprinderi. Va fi facilitat accesul la cuceririle tehnice din afara granițelor țării, acordându-se în același timp o atenție mai mare cercetării științifice naționale.

În agricultură, producătorii vor fi cointeresați mai mult decît pînă acum, prin diminuarea taxelor de export și prin măsurile luate pentru ameliorarea înzestrării tehnice a acestei ramuri. Se vor lua măsuri pentru construirea unor silozuri cu o capacitate de depozitare mai mare (capacitatea totală va atinge 4 milioane de tone).

În domeniul comerțului exterior, Argentina promovează o politică de diversificare a piețelor. Se vor extinde relațiile economice cu țările Asociației latino-americane a liberului schimb (ALALC), cu țările socialiste, cu unele țări africane și arabe.

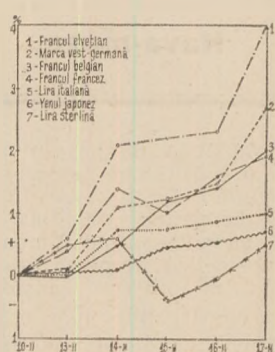
În cadrul politicii promovate de guvern, inițiativei private i se acordă în prezent un rol sporit față de trecut, participarea statului la activitatea productivă avînd loc îndeosebi în explorarea și exploatarea petrolului și a cărbunilor, în industria siderurgică și petrochimică. După adoptarea noii legi asupra investițiilor străine, capitalul străin a început să pătrundă mai mult în economia țării. Noul sistem financiar (în baza căruia fiecare bancă primește depunerile în cont propriu și acordă împrumuturi din resurse proprii) va asigura — se apreciază — o mai mare flexibilitate sistemului financiar. Se încearcă combaterea inflației pe calea controlului prețurilor și salariilor și prin încetinirea creșterii masei monetare. Pentru reducerea deficitului bugetar se va continua luarea unor măsuri pentru mărirea fiscalității, rentabilizarea întreprinderilor aparținînd statului etc.

EVOLUȚII MONETARE

CARACTERISTICA principală a perioadei 13—17. 2. 1978 a constituit-o deprecierea de ansamblu a dolarului S.U.A. pe piețele valutare. Dezacordul dintre miniștrii de finanțe americani și vest-germani la recenta conferință de la Paris de la începutul acestei săptămîni privind relansările celor două economii, a fost punctul de plecare al noilor atacuri „à la baisse” contra monedei americane. La aceasta s-a adăugat și publicarea indicelui prețurilor cu ridicata pe luna ianuarie a.c., care profiguează o accelerare a creșterii ratei anuale în 1978, scăderea indicelui Dow Jones la un nivel considerat ca cel mai jos din ultimii trei ani, precum și lipsa de intervenție hotărîită a autorităților americane pentru susținerea cursului dolarului pe piețele valutare.

Continuîndu-și trendul de depreciere accentuată, francul elvețian a terminat intervalul la 1,8830 franci/1 dolar, respectiv cu aproape 4% peste închiderea precedentă de 1,8560 franci. Se apreciază că de la începutul anului 1977 francul elvețian a fost valuta care a cîștigat cel mai mult teren în raport cu dolarul, depreciîndu-se cu aproape 130% (față de 4,32 franci/1 dolar la 1. 1. 1971).

Marca vest-germană s-a depreciat și ea rapid față de dolar. Cu o cotație de 2,0530 mărci/1 dolar la sfîrșitul acestei săptămîni, față de 2,1080 mărci la sfîrșitul perioadei precedente, moneda vest-germană a cîștigat 2,7% în relația cu dolarul.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 13—17 II, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 10 II 1978.

Francul belgian, fiind cotațat pe 17. 2. 1977 la 32,10 franci/1 dolar, comparativ cu 32,75 franci pe 10. 2. 1978, s-a depreciat cu 2%, procent înregistrat și de francul francez (4,8070 franci/1 dolar, față de 4,8050 franci la închiderea precedentă).

Cu o cotație de 855,25 lire/1 dolar la sfîrșitul acestei săptămîni, față de 864 lire pe 10. 2. 1978, lira italiană a cîștigat și ea 1% față de dolar.

În ciuda intervențiilor continue ale Băncii Japoniei pe piața valutară, intervenții cîștigate în unele zile la 200 milioane dolari, yenul japonez s-a depreciat și el față de dolar cu circa 0,75% (239,70 yeni/1 dolar pe 17.2. 1978, față de 241,50 yeni pe 10. 2. 1978).

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au cotațat în jur de 7,6875% p.a. la cele în eurodolari, 3,125% p.a. la cele în euromărci vest-germane și 1,0625% p.a. la cele în eurofranci elvețieni.

Urmare a slăbirii cursului dolarului pe piețele valutare, prețul aurului a depășit din nou, după aproape trei ani, nivelul de 180 dolari/uncie, înregistrînd doar un ușor recul la sfîrșitul perioadei (179,45 dolari/uncie al doilea fixing de la Londra pe 17.2.1978, comparativ cu 174,60 dolari/uncie cel din 10. 2. 1978).

**Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN**

Export și creștere

DEȘI EXISTĂ în Occident și unii economiști care pronosticează pentru viitorul mai îndepărtat, o reducere a importanței schimburilor externe, ponderea exportului n-a conținut să se mărească în majoritatea țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial.

Exportul, ca procent din PIB
(în prețurile din 1970)

	1951	1960	1970	1976
Anglia	14,1	13,2	15,9	19,6
Austria	7,9	12,4	20,0	23,6
B. i	24,1*	29,5	40,4	59,8
Elveția	13,3	16,9	24,3	30,4
Franța	11,2	9,8	12,3	15,9
R.F.G.	8,3	12,6	18,2	24,1
Italia	4,4	7,3	14,2	17,3**
Olanda	14,2	23,6	37,2	47,8
Spania	3,2*	4,3	6,5	8,7
Suedia	12,7	15,2	20,6	23,1

*) 1955 **1975.

Evoluția acestei ponderi în produsul intern brut, așa cum poate fi urmărită în tabelul pe care îl reproducem după **The Economist**, arată că exportul țărilor europene în cauză a sporit mult mai repede decât producția națională. Mai reiese din tabel că țările mici exportă o parte mai însemnată a producției lor, însă și între ele diferențele sînt considerabile.

Premisele eficienței proiectului de cercetare

CUM SE POT SELECTA cele mai rentabile proiecte de cercetare științifică la nivelul unei întreprinderi sau companii? Considerînd metodele folosite în prezent (cea bazată pe corelația dintre venituri și cheltuieli și cea a programării matematice) ca nesatisfăcătoare, autorii unui articol publicat în revista americană „Resources Management” (nr. 3/1977) propun o metodă denumită a determinării eficienței potențiale a inovației respective.

Metoda se bazează pe evaluarea unor factori, prezentați mai jos în ordinea descrescîndă a ponderii lor în asigurarea eficienței, factori, care — însumati — determină selecționarea unui proiect sau renunțarea la el. Aceștia sînt: a) realizarea unui punct de vedere comun al serviciului de cercetare și dezvoltare, al serviciului tehnic și al celui comercial asupra nivelului rentabilității proiectului pentru firma respectivă; b) disponibilitățile de cadre științifice și tehnice (interne) necesare pentru înfăptuirea proiectului; c) existența în cadrul firmei a unui cadru de conducere interesat în mod activ în realizarea proiectului și care să sprijine colectivul de cercetare (în cazul optim, acesta este chiar conducătorul firmei); d) stabilirea unei piețe potențiale de desfacere, operație care trebuie efectuată înainte de lansarea proiectului; e) existența — în cadrul firmei sau în afara ei — a unor descoperiri tehnico-științifice, care pot fi utilizate pentru realizarea proiectului; f) prezența concurenței și pericolul de pierdere a pieței de desfacere, în do-

meniu la care se referă proiectul; g) posibilitatea realizării proiectului în termenul optim.

Cehoslovacia : dezvoltarea transporturilor

PENTRU ECONOMIA CECOSLOVACIEI — țară situată în centrul continentului european și fără ieșire la mare — dezvoltarea corespunzătoare a sistemului transporturilor prezintă o importanță deosebită, ea dispunînd de una dintre cele mai dense rețele de căi de comunicație feroviare din Europa (în medie, 104 km de cale ferată la fiecare mie kmp de teritoriu) și de o foarte dezvoltată rețea rutieră (600 km de drumuri asfaltate — fără cele de interes local — la mia de kmp). În ultimele decenii accentul în transportul de mărfuri s-a deplasat spre mijloacele autorutiere, cărora le revin patru-cinci din întregul trafic, căile ferate menținîndu-și înființarea doar în cazul

transporturilor pe distanțe lungi. Modernizarea transportului feroviar va duce la eliminarea completă în 1980 a tracțiunii cu abur; totodată, se construiește o rețea de autostrăzi, într-un viitor apropiat urmînd a fi dată în exploatare autostrada Praga—Bratislava.

Transportul fluvial — pe Oder, Elba și Dunăre — nu deține o pondere importantă, vehiculînd îndeosebi produse de mare tonaj, ca materiale de construcții, cărbune ș.a. Cehoslovacia dispune și de o flotă maritimă (care cuprindea anul trecut 12 nave, cu un deplasament total de 146 mii tone), avînd ca porturi de bază Szczecin, Gdansk (R.P. Polonă) și Rostock (R.D.G.).

În cadrul traficului de pasageri, rolul principal revine transporturilor publice cu autobuze, în condițiile creșterii continue a parcului de autoturisme personale. În cursul actualului cincinal se prevede extinderea cu aproape un sfert a volumului traficului de mărfuri și cu 10—12% a celui de pasageri, ținîndu-se seama de cerințele crescînde ale economiei naționale și ale populației R.S. Cehoslovace, precum și de necesitatea îmbinării raționale a diferitelor mijloace de transport.

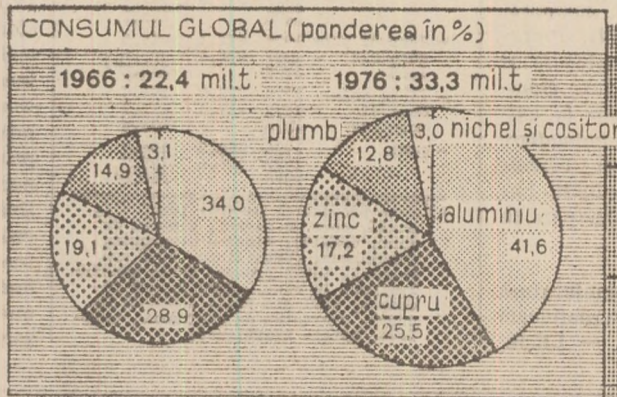
Progresul aluminiului

ÎN DECENIUL 1966—1976 consumul mondial de metale neferoase a continuat să crească continuu, deși într-o alură încetinită în a doua parte a intervalului, sub efectul crizei eco-

nomice din țările capitaliste. Pentru principalele șase metale neferoase — aluminiu, cupru, zinc, plumb, nichel și cositor — acest consum a trecut de la 22,4 milioane de tone în 1966 la 33,3 mil. tone în 1976, ceea ce înseamnă un ritm mediu anual de creștere de aproape 5%.

Totodată, se constată modificări în structura acestui consum (vezi graficul).

De la caz la caz, proprietățile aluminiului sau prețul său de cost mai scăzut l-au permis să înlocuiască treptat cuprul, plumbul etc. în diferite utilizări, astfel încît ponderea aluminiului în consumul global al celor șase metale menționate a sporit de la o treime în 1966 la mai mult de două cincimi în 1976.

Nava-muzeu

AMENAJAREA de nave-muzeu reprezintă o tradiție în numeroase porturi ale lumii. La Rostock, în R.D.G., de pildă un cargou de 10 000 tone — construit la șantierul naval creat în perioada postbelică în acest oraș de la Marea Baltică — a fost transformat în muzeu al construcțiilor navale, după ce a străbătut timp de 11 ani mările și oceanele lumii. În afară de săli de expoziție, de cinema și de conferințe, nava mai adăpostește un restaurant cu specific marinăresc (cu 150 locuri), un bar de noapte și o sală de sport. Construcția acestei nave a necesitat, la timpul

său, 448 000 ore de muncă și 3 250 tone de oțel.

Emblema marinei comerciale a R.D.G. poate fi întîlnită tot mai frecvent pe mările și oceanele lumii

GLOSAR

Fixing

FIXING (termen utilizat frecvent la rubrica „Evoluții monetare“ a revistei) este denumirea engleză — adoptată și de vocabularul de specialitate în alte limbi — dată operației de stabilire a cursurilor valutare la bursă. În țările cu economie de piață, o valută străină poate avea două cursuri: cursul oficial, stabilit de autoritatea monetară, și cursul liber, stabilit de piață, care evoluează în jurul cursului oficial în funcție de fluctuația cererii și ofertei pentru valuta respectivă. În ultimii ani, majoritatea țărilor au renunțat la cursul oficial, ca urmare a dificultăților de menținere a lui în condițiile crizei economice și monetare, astfel încât raportul de valoare dintre două valute a rămas să fie stabilit numai pe piața valutară.

Piețele valutare funcționează în marile centre bancare și financiare ale unei țări. O piață valutară cuprinde în general bursa de valute și băncile autorizate să se ocupe cu vânzarea-cumpărarea valutei.

Stabilirea cursurilor valutare — fixing — se desfășoară în cadrul bursei prin activitatea agenților autorizați (engl. broker) și constă, pe de o parte, în primirea și executarea dispozițiilor date de bănci, de vânzare și cumpărare a valutei, iar pe de altă parte, în stabilirea cursurilor valutare în funcție de ponderea dispozițiilor de vânzare și a celor de cumpărare. Dispozițiile pot avea la bază fie ordinea clienților bancari, fie propriile operații ale băncilor. Pentru executarea acestor dispoziții, agenții bursei încasează un comision (brokeraj).

Fiecare bancă participantă la piața valutară are cote reprezentant la bursa care ține permanent legătura între banca sa și bursă.

Activitatea de fixing începe la o oră relativ târzie (de obicei, ora 13), adică după trecerea timpului necesar pentru colectarea dispozițiilor de vânzare-cumpărare. Ea se referă la toate valutele înscrise pe tabloul de cote ale bursei respective, astfel încât fixingul se încheie odată cu stabilirea cursului pentru ultima valută de pe tablou.

Pentru stabilirea cursului unei valute, brokerul ia în considerare numai dispozițiile nelimitate, adică cele în care clientul nu a specificat anumite limite de curs acceptabile de el. În ziua respectivă, cursul mediu al bursei pentru o valută străină (cotația zilei) este cursul stabilit de broker pentru ultima dispoziție nelimitată de vânzare-cumpărare pe care a operat-o în acea valută. Brokerul este obligat să opereze toate dispozițiile nelimitate primite în aceeași zi. Cursurile succesive stabilite de la prima până la ultima dispoziție operată sînt și cele la care dispozițiile au fost executate de bursă.

În ce privește dispozițiile limitate, acestea vor fi executate de broker numai în cazul în care cotația zilei se încadrează în limitele de curs indicate de client.

În funcție de cursul valutar mediu stabilit pe calea fixingului și publicat în lista oficială de cursuri a bursei, băncile stabilesc cursurile valutare folosind în propriile tranzacții cu clienții respectivi. Diferențele dintre cursul bursei și al băncilor sînt în general mici, cu excepția perioadei de criză, în care diferența de timp între momentul stabilirii cursului de bursă și al efectuării operației de vânzare-cumpărare bancară contează foarte mult.

Un client nu poate pretinde ca dispoziția dată unei bănci să fie executată la cursul bursei decât dacă dispoziția respectivă poate ajunge în timp util prin bancă la bursă. În general, băncile întrerup stabilirea de cursuri proprii în intervalul de timp în care la bursă are loc fixingul.

C. K.

nite, repere etc. sînt admise necondiționat în regim preferențial. Dacă mărfurile sînt produse parțial în țara beneficiară de preferințe, pe baza importului de materii prime, materiale sau părți componente, pentru a beneficia de tratament preferențial ele trebuie să fie „prelucrate substanțial“ în țara beneficiară de preferințe, astfel încît să rezulte produse diferite de cele importate inițial. În situația în care la producerea aceleiași mărfi concură mai multe țări în curs de dezvoltare, se poate aplica tratamentul cumulativ. Pentru a se avea certitudinea că mărfurile admise de o țară donatoare de preferințe sînt aceleași cu cele care au părăsit țara exportatoare beneficiară de preferințe, schemele de preferințe prevăd regula expediției directe a mărfurilor din țara beneficiară spre țara donatoare, sau dacă expediția se face prin tranzit, să fie îndeplinite unele condiții exprese.

Tehnologie și dezvoltare

Vasile Colț, Iași — Concepțut ca o reuniune preliminară în raport cu Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie din 1979, fără a avea însă din punct de vedere organizatoric o legătură cu aceasta, Conferința mondială pentru cercetarea viitorului — programată a avea loc în mai 1979 în Berlinul occidental — va avea ca

temă, așa cum s-a anunțat, „Știința, tehnologia și viitorul“. Opțiind pentru această temă, Comitetul executiv al Federației mondiale pentru studierea viitorului așteaptă de la conferință să definească funcțiile viitoare ale științei și tehnologiei, să pună în evidență semnificația științei și tehnologiei pentru diferitele concepte de dezvoltare, ca și condițiile diferite de aplicare a științei și tehnologiei în țările industrializate și în cele în curs de dezvoltare, să estimeze și să compare direcțiile dorite și probabile de dezvoltare pe termen lung, să elaboreze recomandări pentru adoptarea de măsuri concrete de ordin economic și administrativ, recomandări care să fie dezbătute la Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie.

În afara tematicii generale a dezvoltării, o atenție specială va fi acordată problematicii dezvoltării „lumii a treia“. În acest scop, Conferința mondială pentru cercetarea viitorului își propune, între altele, să analizeze noi forme de cooperare și de schimb de experiență între țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, să dezbate conceptul de „tehnologie adecvată“, prioritățile dezvoltării, ca și corectivele de adus, din punctul de vedere al țărilor mai puțin avansate, obiectivelor generale ale dezvoltării, așa cum sînt ele definite în prezent, precum și să studieze care vor fi repercusiunile acestor corective asupra structurii producției în țările industrializate.

fețelor însămintate și, deci, a producției de cereale în primul rînd în S.U.A. care sînt principalul exportator mondial.

2) În ce privește ultimul congres mondial, de la Tokio, al Asociației internaționale de științe economice (A.I.S.E.), puține consulta articolele „Creșterea economică și resursele ei în dezbateră economiștilor“, apărut în nr. 42/1977. Președintele A.I.S.E. este actualmente profesorul japonez Shigetō Tsuru.

Trafic rutier

Serban Chimet, Medgidia — În ce privește traficul de mărfuri, sub raportul cifrelor absolute, pe primul loc continuă să se situeze transportul feroviar, dar distanța care îl separă de transportul rutier se reduce continuu. Evaluat în tone-kilometri, traficul rutier de mărfuri, care reprezenta în 1950 mai puțin de un sfert din traficul feroviar, reprezentă astăzi circa jumătate din el, relevă un recent studiu al Uniunii internaționale a transpor-

Distanța dintre traficul rutier și feroviar de mărfuri nu încrețează să se micșoreze

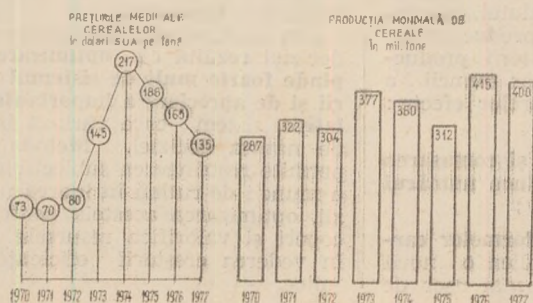
turilor rutiere (I.R.U.). În America de Sud, Australia și Noua Zeelandă traficul rutier chiar a depășit traficul feroviar, iar în Europa occidentală este pe punctul de a-l depăși, în vreme ce transportul feroviar predomină net în America de Nord, Africa și Asia (dar decalajul se reduce și aici). Sub raportul densității rețelei de autostrăzi, cifrele sînt mai ridicate în Europa (33,2 km de autostrăzi la 1 000 km² de suprafață în Olanda, care este urmată de Belgia, R.F.G. și Italia) decît în S.U.A. (6,6 km la 1 000 km² prevăzuți în 1985). Media densității pe ansamblul C.E.E. este de 17,3 km, în ciuda nivelului ei redus în cazul Franței (4,4 km la 1 000 km²).

Contradicțiile pieței cerealelor

Ludovic Lascu, Solca — 1) După recoltele slabe din anii 1970—1972, recoltele record obținute în principalele regiuni cerealiere ale lumii în anii 1974—1977 au îndepărtat perspectivele unei crize alimentare care părea iminentă. În prezent, țările producătoare de cereale dețin rezerve de 40—50 milioane tone peste

consumul curent al populației Terrei. De asemenea, în India există o rezervă de 18 milioane tone de cereale, o îmbunătățire constatîndu-se și în Bangladesh.

O serie de experți occidentali consideră însă că actuala situație poartă în sine germenul unor noi crize alimentare și aceasta din cauza prețurilor care, cu toate fenomenele inflaționiste, au scăzut de la un an la altul, ajungînd sub nivelul anului 1973 (vezi graficul). Această reducere a prețurilor poate determina o restrîngere a supra-

Reguli de origine

Atenie Bostan, Tulcea — Reguli de origine prezintă prevederi exprese cuprinse în schemele de preferințe tarifare generalizate prin care se urmărește ca tratamentul

preferențial să fie aplicat exclusiv mărfurilor produse de țările în curs de dezvoltare beneficiare; aceste reguli diferă de la o țară donatoare la alta. Mărfurile care sînt în întregime produse în țara beneficiară de preferințe, fără a se recurge la importul de materii prime, produse semifi-

ÎNTEPRINDEREA DE CÎNEPĂ. Sînnicolaul Mare — Atunci cînd ambii soți sînt încadrați cu contracte de muncă pe durată nedeterminată, beneficiar al dreptului la alocația de stat pentru copii este soțul. Dacă se desface contractul de muncă al soțului, beneficiară a dreptului la alocație devine soția. În cazul în care desfacerea contractului de muncă s-a făcut din motive imputabile soțului, iar ulterior acesta se încadrează în muncă, în primele trei luni de la reîncazare nu se acordă alocația, iar în următoarele șase luni, cuantumului acestui drept se reduce la jumătate, beneficiar al alocației redevinînd soțul.

Art. 12 din Decretul nr. 246/1977 prevede că persoanele care au avut mai mult de 12 zile de concediu fără plată, învoiri sau absențe nemotivate, de la începutul anului calendaristic, nu primesc alocații de stat în luna în care intervine o nouă învoire, concediu fără plată sau absență nemotivată. În consecință, dacă în luna octombrie 1977 o persoană n-a primit alocația, iar în luna noiembrie 1977 a avut, din nou, trei zile de învoire, n-avea dreptul la alocație nici în această lună.

TRAIAN BURTEA, Motru — Opinia dv privind imposibilitatea promovării unei persoane care nu îndeplinește condițiile de studii, corespunde prevederilor Legii nr. 12/1971. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că persoana respectivă a ocupat o funcție administrativă, pentru care este prevăzută condiția studiilor elementare, nu este posibilă încadrarea sa într-o funcție economică medie, chiar dacă anterior a ocupat o asemenea funcție. Din punctul de vedere al Legii nr. 12/1971 (condiții de studii și vechime), funcția de merceolog este echivalentă cu funcția de

statistician, contabil, planificator și altele similare. Funcția de contabil șef este o funcție de conducere, astfel că nu poate fi echivalentă cu o funcție de execuție.

ION PAȘCANU, Brașov — Neavînd vechimea minim necesară prevăzută drept condiție la ocuparea funcției de contabil șef secție, nu puteți fi încadrat în această funcție. Organele de conducere ale unităților pot reduce vechimea minim necesară pentru ocuparea posturilor de conducere, numai în condițiile prevăzute de Legea nr. 12/1971.

ALEXANDRU COTOARĂ, Tg. Mureș — Măsura de anulare a indemnizației de conducere sau de suspendare a acesteia, în condițiile cînd persoana încadrată într-o funcție de conducere continuă să dețină această funcție, nu este prevăzută nici de Legea nr. 57/1974 și nici de Legea nr. 1/1970, respectiv de Codul Muncii. Această măsură poate fi contestată la organele de jurisdicție a muncii, conform art. 208, al 1. din Legea 57/1974.

NICOLAE TRIFAN, Bistrița. — Indicatorii în funcție de care se acordă retribuția tarifară sînt stabiliți ținîndu-se seama de planul anual al unității. Nu se raportează, deci, nerealizările și nici depășirile din trim. IV al anului în curs pentru anul următor. Unii indicatori se urmăresc trimestrial, iar alții anual. În cazul îndeplinirii — în trim. IV — a indicatorilor ce se urmăresc trimestrial, se acordă integral retribuția, chiar dacă asemenea indicatori n-au fost realizați în trimestrele anterioare. Modul de calcul al adaosului, respectiv al diminuării retribuției în funcție de realizarea indicatorilor este prevăzut în anexa 3 la H.C.M. nr. 69/1975.

Fundamentarea științifică a deciziilor

(Urmare în pag. 15)

urmează să fie re-proiectate (modernizate) prin efectuarea și aplicarea analizei tehnice a valorii va fi următoarea : P₅, P₁, P₃, I₂, P₆, P₆.

ACEASTĂ PRIORITATE de introducere a produselor în analiza tehnică a valorii a fost înscrisă pe agenda de lucru a consiliului oamenilor muncii de la întreprinderea „Hidromecanica”. C.O.M. a hotărît crearea unui colectiv format din ingineri, tehnicieni, proiectanți de diferite specialități, economiști, matematicieni și alți oameni ai muncii, care să „disece” produsul P₅ — convertizorul de cuplu hidraulic, folosit la instalațiile de utilaj petrolier, să elimine funcțiile de prisos și să mențină doar valorile de înțrebuintare indispensabile, cu cele mai mici costuri posibile. Cunoșcînd volumul consumului de materiale, coeficientul de utilizare a metalului, ponderea produsului în totalul producției întreprinderii, evoluția creșterii producției ș.a., consiliul oamenilor muncii a estimat obținerea următoarelor efecte :

● prin simplificarea și comasarea unor repere, se va reduce numărul lor cu aproximativ 12 % ;

● prin modificarea formelor carcасelor se va putea aplica o nouă tehnologie de turnare, mai ușor de

realizat, care va asigura reducerea consumului de metal cu 15 % și a celui de manoperă cu 20 % ;

● puterea specifică a convertizorului se va mări de la 900 CP la 1000 CP ;

● fiabilitatea în exploatare va crește cu 30 % ;

● se vor reduce cheltuielile de mentenanță (întreținere și reparații) ;

● se va îmbunătăți mentenabilitatea produsului (capacitatea de a fi reparat).

Toate acestea vor contribui la reducerea cheltuielilor la 1000 de lei producție cu aproximativ 13%.

Consiliul oamenilor muncii a hotărît ca re-proiectarea celorlalte produse să se efectueze în ordinea de prioritate stabilită și aprobată.

Din acest studiu de fundamentare a deciziei rezultă că optimizarea ei depinde foarte mult de sistemul de criterii și de apreciere a importanței lor relative, sistem care variază în funcție de natura deciziei. Metoda utilizată permite restringerea subiectivismului și a muncii de rutină în luarea unei decizii, optimizarea acesteia pentru a descoperi și valorifica resursele existente în vederea creșterii eficienței economice.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 8 din 24 februarie 1978

— Spiritul creator, dinamic al politicii economice a partidului (Stere Gioga) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Consumul energetic — criteriu important de structurare a producției industriale (dr. Aurel Iancu) 3

— Plan angajamente. Valorificarea superioară a metalului (L. Țintea) 6

— Experiențe în actualitate. Dezvoltarea mai intensă a producției zootehnice — factor de consolidare economică a cooperativelor agricole (I. Soare) 8

— O strategie activă a exporturilor de obiective și servicii ingineresti (dr. Ioan Georgescu) 10

— De la 1 martie 1978. Retribuții majorate pentru noi categorii de oameni ai muncii (Maria Molnar) 12

— Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Fundamentarea științifică a deciziilor în activitatea de conducere (Cristea Ioniță, Dumitru Ștefan) 14

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Politica industrială a Partidului Comunist Român (conf. dr. D. Pugna) 16

TEORII-IDEI

— Sistemul și calitatea indicatorilor economici (Elisa-Lucia Velovan, Francisc Kiss) 18

— Opinii. Funcția antientropică a cercetării științifice și a tehnologiei în agricultură (II) (D. Dumitru) 20

— Energia în următoarele trei decenii (dr. Mihai G. M. Pop, drd. Ecaterina Ursu, Dumitru Manea) 22

— O contribuție a școlii românești de cibernetică economică (M. Horovitz) 23

— Școli ● curente ● economiști. De la volumul la domeniile ocupării forței de muncă (I) (Anghel Schor) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Economia țărilor capitaliste. Fenomenul inflaționist și dificultățile politicii monetare (II) (Mugur Isărescu) 27

— Tendințe-conjuncturi 29

— Mondorama 30

— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11-25, 71.131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ

ȘI SUPLIMENTARĂ

DE ACCIDENTE = ECONOMIE + PREVEDERE

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vârstă de la 16 la 60 de ani.

DE CE ?

Prin urmare :

1) Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, intrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (din accidente) suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării, suma asigurată (economisită) se plătește majorată cu 10 la sută.

2) Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul uratei asigurării cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile de amortizare ordinare și speciale.

CE RISCURI SINT ASIGURATE ?

1) Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parțială și de deces din accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbușirea de aer, lovirea, căderea, alunecarea, acțiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acțiunea curentului electric, arsura, inecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauza subite și multe altele, precum și decesul din alte cauze decît cele de accidente.

CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ȘI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE ASIGURARE ?

1) Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durata de la 5 la 20 de ani.

2) Primele de asigurare se stabilesc în funcție de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 6,75 și 21 lei, acestea putîndu-se achita și în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulți, ADAS acordă o reducere de 4% pentru fiecare an, începînd cu cel de al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs. Prin urmare Administrația Asigurărilor de Stat să-și onoreze prompt obligațiile din contractul de asigurare, dvs. aveți datoria să achitați la termen primele de asigurare. Această obligație vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteți plăti primele de asigurare folosind „consimțămîntul scris”, prin împuternicirea ce o dați lucrătorilor care vă efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile dvs., primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le veți încheia sau reinnoi. Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

VĂ AMINTIM ASTĂZI
PENTRU A NU FI PREA TÎRZIU
— DUPĂ 1 ȘI 8 MARTIE —

că un prilej fericit pentru a vă exprima afecțiunea este MĂRȚIȘORUL, căruia, la alegere, îi puteți atașa: fulare, batiste, baticuri, eșarfa, cordoane, mănuși, pălării, cizmulțe, ghete, pantofi; genți și poșete în modele frumoase și diverse; lenjerie supraelastică și șosete rezistente; tricotate practice; rochii, deux-pieces moderne și pantaloni supra-elastici; impermeabile, demiuri și pardesii elegante și... multe altele, puse la dispoziție dumneavoastră de magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat.

